IX 9Marks SAĞLIKLI KİLİSELER İNŞA ETMEK İÇİN

AÇIKLAYICI VAAZ

TANRI SÖZÜ'NÜ BUGÜN NASIL KONUŞURUZ?

DAVID HELM

"David Helm, şimdiye kadar açıklayıcı vaaz üzerine okuduğum en yararlı, kısa ve kullanışlı kitabı yazmıştır."

Matt Chandler, Baş Pastör, The Village Kilisesi, Dallas, Texas;
Başkan, Acts 29 Kilise Kurma Ağı

"Bir vaaz dersi öğretiyor olsaydım ve öğrencilere sadece bir kitap önerebilseydim, bu kitabı önerebilirdim. Hem deneyimsiz kişiler için bir konu sunan hem de tecrübeli kişilere yol gösteren nadir bir eserdir. David'in alçakgönüllülüğü beni bir vaiz olarak mahkûm ediyor, azarlıyor, yol gösteriyor ve teşvik ediyor. Bu kitabın sizin için de aynısını yapması için dua ediyorum."

Mark Dever, Pastör, Capitol Hill Baptist Kilisesi, Washington, DC;
Başkan, 9Marks

"David Helm'in bir vaiz olarak becerileri ve bir öğretmen olarak engin deneyimi, bu konuda söylediği her şeyi daha anlamlı hâle getiriyor. Ancak onun adanmışlıkları arasında en açık olan şu konuyu büyük bir takdirle okudum: 'Kutsal Yazılar'ın belirlediği çizgide kalmaya kararlı olmak, asla Kutsal Yazılar'daki metnin üzerine çıkıp onun söylediğinden daha fazla şey söylememek ve asla metnin gücünü veya doluluğunu azaltarak onun söylediğinden daha az şey söylememek.' Burada yalnızca beceri veya bilgelik değil, aynı zamanda vaazın en gerçek hazinelerinin kaynağı olan sadakat de vardır."

Bryan Chapell, Başkan, Covenant Theological Seminary; Pastör, Grace Presbiteryen Kilisesi, Peoria, Illinois

"Helm burada bize, Tanrı Sözü'nü sadakatle vaaz etmek için anlaşılması ve yapılması gerekenler hakkında ince bir şekilde işlenmiş ve son derece zorlayıcı bir özet sunuyor. Bu önemli bir kitaptır."

R. Kent Hughes, Emekli Baş Pastör, College Kilisesi, Wheaton, Illinois

"Bu kısa kitapta David Helm, Charles Simeon Trust vaaz atölyelerinde pek çok kişiyi teşvik eden temel ilkelerin ve anlayışların özünü sunuyor. David'in öğretişiyle birlikte, vaizlerin vaaz hazırlığının sıkı çalışmasıyla yeniden meşgul olduklarını gördüm. Aynı sonuç, bu kitap aracılığıyla da artsın.

Paul Rees, Pastör, Charlotte Chapel, Edinburgh, İskoçya

"Açıklayıcı vaazın, 'Sağlıklı Bir Kilisenin 9 İşareti'nin ilki olduğunu öğrendiklerinde, insanların şaşkınlık içerisindeki tepkilerini görmeyi seviyorum. Bu öncelik, *Açıklayıcı Vaaz* kitabında doğrulanmakta ve açıklanmaktadır. David Helm, Kutsal Yazı metnindeki mesajı net ve doğru bir şekilde ele almak için heyecan verici bir meydan okuma ortaya koyuyor. Tanrı, kilisenin sağlığı ve Tanrı'nın yüceliği uğruna sadakatle vaaz vermenize yardımcı olmak üzere bu kitabı kullanmaktan hoşnut olsun!"

H. B. Charles Jr., Pastör, Shiloh Metropolitan Baptist Kilisesi, Jacksonville, Florida

AÇIKLAYICI VAAZ

AÇIKLAYICI VAAZ

TANRI SÖZÜ'NÜ
BUGÜN
NASIL
KONUŞURUZ?

DAVID HELM

KARANLIKTAN
IŞIĞA YAYINLARI

KARANLIKTAN
IŞIĞA YAYINLARI

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
info@karanliktanisiga.com
www.karanliktanisiga.com
www.9marks.org
Tel: (0212) 567 89 93

Kitap: Açıklayıcı Vaaz
Özgün Adı: Expositional Preaching
Yazar: David Helm
Çevirmen: Göksel Erdoğdu
Çeviri Editörü: Samet Şahin
Düzeltmen: Nurşilan Şahin
Mizanpaj: Aysun Alsancak

ISBN: 978-975-95201-0-6
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

© 2014 by The Charles Simeon Trust. All rights reserved. Originally published by Crossway. Translated and printed by permission.

Bu kitabın her türlü yayın hakkı saklıdır ve izin ile kullanılmıştır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayın, makale tarzında yayınlar içinde bulunan kısa alıntılardan hariç herhangi bir biçimde basılıp çoğaltılması yasaktır. Kitabın metnini kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerinin izni için yayıncıya başvurmalıdır.

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi belirtilmedikçe, Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çeviri'sinden alınmıştır. Eski Antlaşma © 2001, 2009 Kitab-ı Mukaddes Şirketi; Yeni Antlaşma © 1987, 1994, 2001, 2009 Yeni Yaşam Yayınları. Tüm yayın hakları saklıdır ve izin ile kullanılmıştır.

Baskı: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
1. Baskı: Şubat 2023

İÇİNDEKİLER

Seriye Dair Önsöz 9
Önsöz 11
Giriş: Eski Kemikler 17

1) Kültüre Uyum Sağlama 21
Körü Körüne Bağlılık Sorunu
İzlenimci Vaaz
Sarhoş Vaaz
"Esinlenmiş" Vaaz
İlerlemeden Önce Parçaları Birleştirmek

2) Ayeti Anlamlandırma 47
Her Şeyi Doğru Bir Sıraya Koymak
Anlamaya Başladığım Gün
1. Kontrolü Kutsal Yazılar'ın Bağlamına Verin
2. Melodik Diziyi Dinlemek
3. Yapıyı ve Vurguyu Görmek
İşinizi Bitirdiğinizi Düşünme Tehlikesi

3) Teolojik Derin Düşünme 71
Kutsal Kitap'ı, İsa'nın Sezgileriyle Okumak
Pavlus'un Sezgileriyle Okumak
Spurgeon'ın Sezgileriyle Okumak
Tarihsel-Eleştirel Yöntemin Zorluğu
Kutsal Kitap Teolojisinin Faydası
Sistematik Teolojinin Rolü
Bir Adım Daha

4) Günümüz 99
Dinleyicilerinizin Kültürel Yapısı
Vaaz İçeriğinizin Düzenlenmesi
Sunduğunuz Argüman
Mesajınızın Uygulaması

Son Bir Söz 127
Sonuç: Kuru Kemikler 129
Ek 131
Özel Teşekkürler 135
Notlar 137

SERİYE DAİR ÖNSÖZ

Sağlıklı bir kilise inşa etmeye yardımcı olmanın sizin sorumluluğunuz olduğuna inanıyor musunuz? Eğer bir Hristiyan'sanız, biz öyle olduğuna inanıyoruz.

İsa size öğrenciler yetiştirmenizi buyurur (Mat. 28:18–20). Yahuda kendinizi imanınızın temeli üzerinde geliştirmenizi söyler (Yah. 20-21). Petrus sizi armağanlarınızı başkalarına hizmet etmek için kullanmaya çağırır (1.Pe. 4:10). Pavlus kilisenizin olgunlaşmasını sağlamak için sevgide gerçeği söylemenizi söyler (Ef. 4:13, 15). Bu sorumluluğu nereden aldığımızı görüyor musunuz?

İster bir kilise üyesi, isterse de önder olun, Sağlıklı Kiliseler İnşa Etmek adlı kitap serisi, Kutsal Kitap'ın bu tür buyruk larını yerine getirmenize ve böylece sağlıklı bir kilise inşa etmede üstünüze düşen rolü oynamanıza yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bunu söylemenin bir başka olası yolu da şu ki, bu kitapların sizin kilisenizi, İsa'nın onu sevdiği gibi sevme noktasında büyümenize yardımcı olacağını umuyoruz.

9Marks Hizmetleri, Mark Dever'ın sağlıklı bir kilisenin dokuz işareti olarak adlandırdığı maddelerin her biri üzerine kısa, okunabilir bir kitap ve bir de sağlam öğreti üzerine bir kitap çıkarmayı planlıyor. Açıklayıcı vaaz, Kutsal Kitap teolojisi, Müjde, Mesih'e dönme, müjdeleme, kilise üyeliği, kilise

disiplini, öğrenci yetiştirme, büyüme ve kilise önderliğiyle ilgili kitapların takipçisi olun.

Yerel kiliseler, Tanrı'nın yüceliğini uluslara sergilemek için vardır. Bunu, gözlerimizi İsa Mesih'in Müjdesi'ne odaklayarak, kurtuluş için sadece O'na güvenerek ve sonra Tanrı'nın kendi kutsallığı, birliği ve sevgisiyle birbirimizi severek yaparız. Elinizde tuttuğunuz kitabın bu yolda yardımcı olması için dua ediyoruz.

Umutla,
Mark Dever ve Jonathan Leeman
Seri editörleri

ÖNSÖZ

Açıklayıcı Vaazın Amacı ve Faydaları

Miguel Núñez

Son on yılda açıklayıcı vaaz ile ilgili yazılmış birçok şey vardır. Açıklayıcı vaaz, yeni bir fikir, yeni bir terim veya yakın zamanda keşfedilen bir gerçek değildir. Mesih, Luka 24:17-47'de açıklayıcı bir şekilde vaaz verdi. Aynı şekilde Pavlus da Elçilerin İşleri 17:22-31'de böyle yaptı (Bu iki metinden bahsediyorum çünkü David, üçüncü bölümde Teolojik Derin Düşünme başlığı altında bu ayetler üzerine yorumda bulunuyor). Geçmişte yaşamış büyük vaizlerin birçoğu, açıklayıcı vaazın gücünün farkındaydılar.

Eğer öyleyse, neden son zamanlarda bu konuya bu kadar vurgu yapılmıştır? Bu soruya birkaç farklı cevap verilebilir. Ancak özetle, geçmişte ve günümüzde, kiliselerdeki hastalıkların çoğunun kökü, önemli ölçüde, Tanrı Sözü'nü açık bir şekilde *öğretmeyen* vaizlere ve öğretmenlere dayanmaktadır.

AÇIKLAYICI VAAZIN AMACI

Bu kitapta göreceğimiz gibi, açıklayıcı vaazın amacı, yazarın Kutsal Kitap metnindeki niyetini anlamak, onu anlayabilmeleri için mevcut nesle açıklamak ve Mesih'in benzerliğine

dönüşüm sağlama umuduyla hayatlarına uygulamaktır. Uygulanması gereken yöntem basittir, ancak basite indirgenmiş değildir: Metni okursunuz, açıklarsınız, uygularsınız. Nehemya döneminde kâtip olan Ezra, bu kalıbı takip etti ve bizim için iyi bir örnek oldu: "Tanrı'nın Yasa Kitabı'nı okuyup açıkladılar, herkesin anlamasını sağlayacak biçimde yorumladılar" (Neh. 8:8). Bu üç önemli ifadeye dikkat edin: açıkça okudular, anlamını verdiler ve insanlar da anladı. Vaiz kişi metni okuduktan sonra, eğer sadık bir açıklayıcıysa, kendisinin esinlemediği veya yazmadığı bir metin üzerinde kendi fikrini vermek istemez. Bu iş, yazarın, yani Tanrı'nın işidir. Bu tek başına, Kutsal Yazılar'ın sadakatle yorumlanmasını ve ilan edilmesini büyük önem taşır hâle getirir.

Tanrı'nın Sözü'nün hatasız bir şekilde esinlendiğine ve bu Söz'ün Tanrı'nın zihninin, yüreğinin ve iradesinin dışavurumunu temsil ettiğine inanıyorsak, o zaman O'ndan aldığımız şeylere yeni şeyler eklememeye veya ondan bir şeyler eksiltmemeye dikkat etmek zorundayız. Eski Antlaşma'ya baktığımızda, Tanrı, Musa'ya yanan bir çalıdan konuştu ve ona şöyle dedi: "Fazla yaklaşma... Çarıklarını çıkar. Çünkü bastığın yer kutsal topraktır" (Çık. 3:5). Biz Musa değiliz ve Tanrı yanan bir çalıdan konuşmuyor ama vaaz verenler O'nun yanılmaz Sözü'nden konuşmakla görevlendirilmişlerdir. Bu yüzden metni her açtığımızda, biz de kutsal topraklara basmak üzere olduğumuzu anlamalıyız. Vaiz, Kutsal Yazılar'a her yaklaştığında saygılı bir tutuma sahip olmalıdır. Vaizin kürsüde Tanrı'nın Sözü'ne karşı sergilediği tutum, iyi ya da kötü olsun, bulaşıcıdır.

Açıklayıcı vaaz; gerçek, yetki ve güç ile ilgilidir. Bunların hiçbiri vaizin kontrolü altında değildir. Bunlar esinlenmiş

Tanrı Sözü'ne aittir. Vaizin gücü, insan zekâsından veya eğitimli hitabetten gelmez; bu güç, Tanrı Sözü'nün esinlenmesine özgüdür, çünkü yaratılışın başlangıcında konuşmuş ve içinde milyarlarca galaksi olan bir evreni yoktan var edebilmiş olan aynı Kişi'den gelir (Yar. 1-2). Aynı Söz bugün de evreni ayakta tutmaktadır (İbr. 1:3) ve ruhsal olarak ölü olan insanlara hayat vermektedir (1.Pe.1:23). Öyleyse bir kişi neden Tanrı'nın mesajını sulandırsın? Bunu yaparak kişi, Tanrı'nın güçlü ve amaçlı bir şekilde esinlediği şeyi zayıflatır. John Frame'in sözleri bu noktada çok uygundur: "Tanrı yaptığı her şeyi Sözü aracılığıyla yapar; Tanrı'nın yaptığı her şeyi, Söz yapar."[1]

AÇIKLAYICI VAAZIN FAYDALARI

Açıklayıcı vaaz vermenin çok büyük faydaları vardır. İlk olarak, açıklayıcı vaaz vererek Tanrı'yı ve adını onurlandırmış oluyoruz. Tanrı'nın karakteri O'nun adına ve Sözü'ne bağlıdır. Tanrı, Mezmurlar 138:2'de bunu doğrulamıştır: "Çünkü adını ve sözünü her şeyden üstün tuttun." Antik çağda, bir kişi adı kadar iyiydi. Bu nedenle Tanrı, İsrail ulusuna verdiği ilk On Buyruk'tan bir tanesinde kendi adını korudu. Ancak Tanrı aynı zamanda Sözü'nü de yüceltmiştir. Eğer Sözü boşa çıkarsa, kendi adı ve varlığı da boşa çıkmış olur. Açıklayıcı vaaz, Tanrı'nın sadece kendi kutsal karakterinden gelen kendi kutsal Sözü'nü onurlandıracağının farkında olarak, Tanrı'nın verdiği mesajın anlamını arar.

İkincisi, Tanrı'nın Sözü'nü vaaz ederek, vaiz kendisini dinleyenlere, kendisinin veya herhangi bir insanın sözünden ziyade, Tanrı Sözü'nün doğasında bulunan güce güvendiğini ve dayandığını açıkça ortaya koymuş olur.[2] Pavlus, Selanikliler

mektubunu şöyle tamamlar: "Tanrı'ya sürekli şükretmemiz için bir neden daha var: Tanrı sözünü bizden duyup kabul ettiğiniz zaman bunu insan sözü olarak değil, gerçekte olduğu gibi, Tanrı sözü olarak benimsediniz. Siz imanlılarda etkin olan da bu sözdür" (1.Se. 2:13). İnsanlar vaizin güvendiği ve saygı duyduğu şeylere güvenmeyi öğrenirler; bu amacı hiçbir şey, Tanrı Sözü'nden açıklayıcı bir şekilde vaaz vermek kadar yerine getiremez.

Üçüncü olarak, Tanrı Sözü'nün açıklayıcı bir şekilde vaaz edilmesi, vaizi metne demirleyerek, metnin vaizi kontrol altında tutmasını sağlar. Bu şekilde, o metinde vaaz ettiğimiz şeyin Rab'bin Sözü olduğuna dair en iyi güvenceye sahip oluruz. Vaiz, Tanrı'nın gerçeğine demirlenmediğinde, insan bilgeliğinin rüzgârlarıyla çok kolay bir şekilde sürüklenebilir.

Dördüncüsü, vaaz edilen Tanrı'nın Sözü olduğu için, Tanrı mesajı onaylayacaktır ve bu nedenle vaiz, büyük olasılıkla Kutsal Kitap'ta bahsi geçen din bilginleri gibi değil, yetkiye sahip bir adam gibi görülecektir (Mat. 7:28-29). Yetkiyle (otoriteyle) öğretmek ve vaaz vermek otoriter olmakla aynı şey değildir. Gerçek ve tanrısal yetki, bir adamda, o adam Tanrı'nın gerçeğiyle alev aldığında görülür. Bu adam Tanrı için yanarken, diğerleri ısıyı hisseder ve hakkında vaaz edilen kişiye – İsa'ya– kapılırlar.

Açıklayıcı vaaz, baştan sona Mesih merkezlidir. Yeni Antlaşma'da Tanrı Sözü'nün vaaz edilmesiyle ilgili olarak kullanılan dört ana kelime vardır. İlki *kerysso* kelimesidir. Kullanıldığı hemen hemen her durumda, nesne Müjde veya İsa'dır.[3] İkinci kelimeyse *euaggelizo* kelimesidir. Bu kelime, iyi haberin (İsa Mesih'in iyi haberinin) ilanı bağlamında kullanılır.[4] Bir sonraki kelime *martureo* kelimesidir; bu da (İsa Mesih'in

gerçeğine) tanıklık etmeyi ima eder.[5] Son olarak, *didasko*,[6] "öğretmek" veya "eğitmek" anlamına gelir ve genellikle İsa'nın öğrettiklerine işaret eder. Bu dört kelime sayesinde, Yeni Antlaşma'nın Mesih merkezli olduğunu görebilirsiniz.[7] Aynı şekilde bizler de vaaz vermek için kürsüye gelirken böyle olmalıyız.

Beşinci olarak, açıklayıcı vaaz, metni Tanrı esinlemesinden bağımsız bir şekilde ele alarak, metinden gereğinden fazla anlam çıkararak veya Kutsal Yazılar'ı tamamen çarpıtarak metni yanlış yorumlamanın önüne geçmemize yardımcı olur.[8] Bu hataların herhangi birini yaparak, gerçek yerine yalanı vaaz etme durumuna düşebiliriz. Ciddi bir öğrenci ve Tanrı Sözü'nün vaizi bu hatalardan hiçbirine düşmek istemez. Pavlus, Timoteos'u şöyle uyarmıştır: "Kendini Tanrı'ya makbul, gerçeğin bildirisini doğru kullanan, alnı ak bir işçi olarak sunmaya gayret et." (2.Ti. 2:15). Tanrı'nın Sözü'nün doğru bir şekilde kullanılması, işçinin bir öğretmen olarak Tanrı'nın önüne alnı ak bir şekilde çıkmasını sağlar.

Son olarak, açıklayıcı vaaz, dinleyiciyi açıklayıcı bir şekilde duymak için eğitir, böylece kişi diğer vaaz türlerini duyduğunda, hatayı ayırt etmede daha donanımlı olacaktır. Bu da, sürüye öğretmenin ve çobanlık etmenin hayati bir işlevidir.

Şimdi David'in açıklayıcı vaazın "nasıl" olduğu sorusunu ele alışına dönerken, burada sadece bir sorum olacak: Açıklayıcı vaazın tüm faydaları göz önüne alındığında, neden birisi başka bir şekilde vaaz vermek istesin ki?

GİRİŞ

Eski Kemikler

O büyük adamın cesedi, İngiltere'nin Cambridge kentindeki King's College Şapeli'nin taş zemininin altındaki bir mezar odasında, yakın batı kapısının hemen içinde yer almaktadır. Alanda iki yazı vardır: "CS" ve bu adamın öldüğü yıl olan "1836." Her ikisi de taş kaldırıma oyulmuş ve kurşunla doldurulmuştur. Orada durma şansına sahip olursanız –bir zamanlar huşu içinde yaptığım gibi– şunu bilin: Ayaklarınızın altındaki eski kemikler, Kutsal Kitap'ı İngiltere'deki kilise hayatının merkezine geri döndüren kişiye aittir.

1836'da, Charles Simeon'un cenazesine en az 1500 akademisyenin katıldığı üzücü bir Kasım günüydü. O zamanlar benzeri görülmemiş sayıda insan, bu pastör ve vaize saygılarını sunmaya geldi.[1] Charles Simeon kendi neslinin halkına bir armağan, Tanrı'nın bir armağanıydı.

Kendisi bizim neslimize de bir armağandır. Onun müjde içgüdüleri zamana yenik düşmedi ve günümüz vaazı üzerine hâlâ canlı olan bir etki bırakabildi. Simeon'un vaazında, bizim vaazlarımızın çoğunda eksik olan bir şey vardı.

Bizde eksik olan şey ne? Bundan nasıl fayda sağlayabiliriz?

Cevaplar şaşırtıcı derecede basittir ve bunlar bizi *açıklayıcı vaaz* olarak adlandırılan bu şeyin tam da merkezine yönlendiriyor. Büyük ölçüde, bu büyük adamın Kutsal Kitap hakkın-

daki güçlü kanaati onun etkisinin kaynağıydı. Simeon, kiliseyi sağlıklı ve mutlu kılan şeyin, Kutsal Kitap'ın basit ve net bir şekilde açıklanması olduğuna inanıyordu. Kutsal Kitap'a dayalı açıklama, bir kiliseyi geliştirmenin ağır işini yerine getirir. Bu kalıcı inanç Simeon'u asla terk etmedi. Elli dört yıl boyunca ve İngiltere'nin Cambridge şehrindeki Holy Trinity Kilisesi'nde tek pastör olarak, kendisini yorulmak bilmeden vaaz verme önceliğine verdi. Haftalarca, yıllarca, on yıllarca kürsüde durdu ve Tanrı'nın Sözü'nü açıklıkla, sadelikle ve güçle ilan etti. Kutsal Kitap'a dayalı açıklama hakkındaki güçlü kanaatini şu şekilde tanımladı:

> Benim çabam, Kutsal Yazılar'da olabileceğini düşündüğüm şeyi onun içerisine sokmak değil, orada olan şeyi ortaya çıkarmaktır. Bu konuda büyük bir özene sahibim; açıkladığım metinde Ruh'un düşüncesi olduğuna inandığımdan daha fazla ya da daha az konuşmamalıyım.[2]

Simeon görevi gereği vaizin metne bağlı kalması gerektiğini düşünüyordu. O, Kutsal Yazılar'ın belirlediği çizgide kalmaya kararlıydı. Asla Kutsal Yazılar'daki metnin üzerine çıkıp onun söylediğinden daha fazla şey söylemedi ve asla metnin gücünü veya doluluğunu azaltarak onun söylediğinden daha az şey söylemedi.

Bu kanaat –bu olgun kısıtlanış– günümüzde Tanrı'nın Sözü'nü ele alanlar tarafından sık sık gözden kaçırılmaktadır. Açıkçası, bu durum kiliselerimizin birçoğunun yıkımına neden olmaktadır; buna doktrin yönünden sağlam olan kiliseler de dahil. Kutsal Kitap'a uygun ve sadık vaaz olarak düşündüğümüz vaazların birçoğu, bir kısıtlanma eksikliği nedeniyle

hedefi kaçırıyor. Ayrıca her zaman Kutsal Yazılar'dan sadece orada olan şeyi ortaya çıkarma kısıtlamasını yeterince yerine getiremediğimi de öncelikle ben itiraf edeyim. Duam o ki, bu küçük kitap, diğer şeylerin yanı sıra, Tanrı tarafından Kutsal Kitap öğretmenlerinin ve vaizlerinin bu kanaati yeniden keşfedebilecekleri yolları görmelerine yardımcı olmak üzere kullanılsın.

Ancak dikkate değer olan sadece Simeon'un kanaati değildir. Simeon'un vaaz vermekle ilgili hedeflerinin de tekrar geri kazanılması gerekiyor. Kendisi Kutsal Kitap'ı açıklamanın hedeflerini sıkı bir şekilde şöyle çerçevelendirmiştir:

> günahkârı alçaltmak;
> Kurtarıcı'yı yüceltmek;
> kutsallığı teşvik etmek.[3]

Bundan daha net olamazdı. Bu hedefler bugün bize de rehberlik etmelidir. Dünyamız, Simeon'un dünyası gibi, insanlığın ne kadar vahim bir şekilde düşmüş olduğunu, İsa Mesih'in ne kadar yükselmiş olduğunu ve Tanrı'nın halkından ne istediğini bilmeye feci hâlde muhtaçtır. Bu dünyaya yardım etmenin en iyi ve tek yolu, Tanrı'nın sözlerini Ruh'un gücüyle aktarmaktır. Peki, bunu nasıl yaparız? Bunu yapmak neye benzemektedir?

Cevaplar açıklayıcı vaazda bulunur. Açıklayıcı vaaz, vaazın şeklini ve vurgusunu, Kutsal Yazı metninin şekline ve vurgusuna doğru bir şekilde teslim eden güçlü vaazdır. Bu şekilde, Simeon'un söylediği gibi, metinden yalnızca Kutsal Ruh'un oraya koyduğu şeyleri ortaya çıkarır ve vaizin orada olabileceğini düşündüğü şeyleri metne sokmaya kalkışmaz. Bu süreç

biraz daha karmaşıktır. Bu kitabın geri kalanı bununla ilgilidir.

Çoğumuzun yaptığı hataları, özellikle kültüre uyum sağlama girişimlerimizden kaynaklanan hataları düşünerek başlayacağız. Daha sonra, bir metni anlamlandırmanın, bir metni tüm Kutsal Kitap kanonunun ışığında anlamanın ve daha sonra bu metni kendi bağlamımızda vaaz etmenin zorluklarını ve gerektirdiklerini ele alacağız.

Bu kitap, açıklayıcı vaaza bir giriş olarak bu amaca yeterince hizmet etse de, umutlarımdan biri, şu an zaten Kutsal Kitap'ı vaaz eden veya öğreten kişinin, şu anda ne yaptığını gözden geçirebilmesi için bu kitabın o kişiye kullanışlı bir kılavuz sunduğunu görmesi olacaktır. Bu kitap kendinize şöyle sormanıza bir fırsat vermek için tasarlanmıştır "Peki, ben böyle mi yapıyorum? Kutsal Kitap'tan sadece orada olanı mı ortaya çıkarıyorum? Bunu, dinleyiciyi doğru bir şekilde alçaltacak, Kurtarıcı'yı yükseltecek ve dinleyenlerin hayatlarında kutsallığı teşvik edecek şekilde mi yapıyorum?"

Açıklayıcı vaazın gerektirdikleri ve zorlukları çoktur. Ayrıca Tanrı'nın Sözü'nü sadakatle ele alma yeteneğimizde ilerleme kaydetmek kolay olmayacaktır. Ama şundan eminim: Eğer vaizler ve kilise önderleri bugün Simeon'un kanaatinin ve hedeflerinin bugün bize tüm sadeliğiyle konuşmasına izin verirlerse, kilisenin sağlığı ve mutluluğu geri kazanılabilir.

Öyleyse başlayalım.

1

KÜLTÜRE UYUM SAĞLAMA

Kültüre (bağlama) uyum sağlama, iyi bir açıklama için çok önemlidir. Ve Augustinus'dan elimize ulaşan vaaz el yazmaları, bazı kişilerin Augustinus'un bunu oldukça iyi yaptığını öne sürmesine neden olmaktadır.

> Dolayısıyla Augustinus toplum hakkındaki, doğrudan pagan klasiklerinden alınmış olan fikirleri ortaya koyduğunda, onun bunu, paganları kendi kültürüyle etkilemek ya da onların en sevdikleri yazarlara atıfta bulunarak onları kiliseye çekmek için bilinçli bir çaba içinde yaptığını düşünmemeliyiz. O, bugün bizim Dünya'nın yuvarlak olduğunu söylememiz gibi, bunu hiç düşünmeden yaptı... Söyleyeceklerinin çoğunu ... bir sağduyu (ortak akıl) meselesi olarak sundu.[1]

Augustinus'un kültüre uyum sağlamaya yönelik tutumunun bize bunun vaazla olan ilişkisi hakkında öğrettiği şeyleri seviyorum. Dinleyicileriyle iletişim kurma konusundaki şaşırtıcı yeteneği, hayata olan genel ilgisinin bir sonucuydu; bu, zamana uygun olma umuduyla kültürel referansların toplanmasıyla elde edilen hesaplanmış bir sonuç değildi. Bu bölüm, vaiz mesajını hazırlarken, kültüre uyum sağlamanın yukarıdaki ikinci türünün vaizi ele geçirmesi durumunda ortaya çıkan sorunları ele alacaktır.

Girişte, açıklayıcı vaazın ne olması gerektiğine biraz değindik. Bu, Kutsal Yazılar'da olanı ortaya çıkarmak, Kutsal Ruh'un oraya koymadığı bir şeyi metne asla sokmamak ve bunu, belirli bir metinden dinleyiciyi doğru bir şekilde alçaltacak, Kurtarıcı'yı yüceltecek ve karşımızda olanların hayatlarında kutsallığı teşvik edecek şekillerde yapmaktır. Bir vaazın tüm bunları nasıl yapması gerektiğini henüz açıklamamış olsak da, vaazımızın hedefi kaçırabileceği bazı yolları düşünmek için biraz zaman ayırmak yerinde olacaktır.

KÖRÜ KÖRÜNE BAĞLILIK SORUNU

Vaazda kültüre uyum sağlama ile ne demek istiyorum?[2] Basitçe söylemek gerekirse, vaazdaki kültüre uyum sağlama, Müjde mesajını dinleyicinin kültürel bağlamına anlaşılabilir veya uygun bir şekilde iletmektir. Bu, dinleyicilere odaklanan vaaz hakkında düşünmenin bir yoludur. Başka bir deyişle, kültüre uyum sağlama *bizimle* ve *şimdiyle* ilgilidir. Bu, günümüze uygun olmaya ve günümüz için bir uygulama sunmaya yönelik bağlılığı tanımlamanın bir yoludur. Bu yüzden 4. bölümde bu konuya yapıcı bir yaklaşım sunacağım.

Bununla birlikte, bugün vaaz vermenin zorluklarından biri, genellikle kültüre uyum sağlamaya yanlış bir vurgu yapılmasıdır. Kültüre uyum sağlamayı pratik kazanımlara aşırı derecede odaklanmış bir disiplin hâline getirerek, bazı vaizler Kutsal

Kitap metnini gelişigüzel ve gayretsiz bir şekilde ele alırlar. Bu *körü körüne bağlılık* sorunudur. Vaiz, kilisesinin hizmetini ileriye taşımak için sağlıklı bir arzuyla, hazırlığını *sadece* vaazını günümüze uygun hâle getirebileceği ve insanlara istediklerini verebileceği yaratıcı ve sanatsal yollara odaklar. Metni etraflıca ele almak ve izleyiciyle uygun yollarla bağlantı kurmak yerine, vaaz yalnızca izleyici odaklı hâle gelir. Bu durum, Pavlus'un Timoteos'u uyardığı şeye dönüşür: "Çünkü öyle bir zaman gelecek ki, sağlam öğretiye katlanamayacaklar. Kulaklarını okşayan sözler duymak için çevrelerine kendi arzularına uygun öğretmenler toplayacaklar. Kulaklarını gerçeğe tıkayıp masallara sapacaklar" (2.Ti. 4:3-4).

Bunu bir düşünün. Bazı vaizler, bağlamsal ortamımızla ilgili bilgi toplamak ve derin düşünmeye, Tanrı'nın Sözü'nden daha fazla zaman harcarlar. Dünyamız ya da şehrimiz hakkında vaaz vermeye, zamana uygun olmaya kapılıp gideriz. Bunun sonucu olarak, metnin sadece sığ izlenimlerini vermeye razı olmuş oluruz. Günümüze asıl uygun olan sözün, Kutsal Kitap metni olduğunu unuturuz. Kutsal Kitap bizim derin düşünme ve açıklama güçlerimizi sonuna kadar hak eder.

Başka bir deyişle, vaiz Mesih için kazanmaya çalıştığı bağlamın, Mesih hakkında konuştuğu Söz'ü kontrol etmesine izin verdiğinde, Kutsal Kitap'a dayalı açıklamanın hedefini kaçırmaya mahkûmdur. Girişte belirttiğim gibi bu durum kiliselerimizin çoğu için bir yıkımdır. Çoğumuz bilinçsizce, güçle vaaz vermenin anahtarının Kutsal Kitap'tan ziyade, kültürel bağlamımızın iyi çalışılmış bir anlayışı olduğuna inanıyor.

Kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılık (kültüre uyum sağlamanın uygun kullanımı değil!) vaazımızı en az üç şekilde değiştirir ve hiçbiri vaazımızı daha iyiye götürmez. İlk

olarak, vaaz çalışmasına olan bakış açımızı bozar; vaiz, vaazını hazırlarken, Tanrı'nın Sözü'nden ziyade dünyayla meşgul olur. Bu da *izlenimci vaazlara* yol açar. İkinci olarak, vaazları kullanma şeklimizi değiştirir; Tanrı Sözü artık Tanrı'nın planlarından ve amaçlarından ziyade bizim sarhoş edici planlarımızı ve amaçlarımızı destekler. Bu *sarhoş vaazdır*. Son olarak, yetki anlayışımızı değiştirir; vaizin ibadette yaptığı "tazeleyen" ve "Ruh'un önderliğindeki" ruhsal okuma, gerçeğin belirleyici noktası hâline gelir. Ben buna "*esinlenmiş*" *vaaz* diyorum.

Bunların her birine biraz daha yakından bakalım. Bence açıklayıcı vaaz olduğunu düşündüğümüz şeylerin bir kısmının aslında hedefi nasıl kaçırdığını anlayacağız.

İZLENİMCİ VAAZ

1850'lerde, zamanın baskın sanat tarzı *gerçekçilik*ti. Sanatçının görmüş olduklarını mümkün olduğunca yakından sunmayı amaçladığı bir hareketti. Fotoğraf çekmenin resimdeki karşılığıydı. Gerçekliği gerçekten yansıtacak şekilde temsil etmeye çalıştılar. Gerçekçilik akımında eğitilmekte olan Claude Monet ve Pierre-August Renoir adlı iki genç öğrenci vardı. Bu iki genç arkadaş oldular ve bazı başka isimlerle birlikte resim yapmaya başladılar. Bu genç nesil kendilerinin gerçekçilik eğitmenlerinden daha parlak renkler kullanma eğilimindelerdi ve tarihsel ya da mitolojik sahneler yerine çağdaş hayatı boyamayı tercih ettiler; bilinçli olarak önceki nesillerin romantizmini de geride bıraktılar.

Bu genç ressamların bir grup olarak kendini tanımlamaya başlamasına yardımcı olan nokta, 1863 *Salon de Paris* (Pa-

ris Sergisi) sanat gösterisi ve yarışmasında geldi. Eserlerinin çoğu, hakemler tarafından reddedildi ve daha sonra *Salon des Refusés* (Reddedilenlerin Sergisi) adında alternatif bir gösteri yapıldı.[3] Sonraki on yıl boyunca, genç sanatçılar yeni resim tarzları için sürekli alternatif sergiler yapmak için istekte bulundular ancak sistematik olarak reddedildiler.

1873'te Monet, Renoir ve diğerleri, çalışmalarını bağımsız olarak göstermek için anonim bir sanatçılar kooperatifi kurdular. Bu yeni grubun ilk halka açık sergisi Nisan 1874'te Paris'te gerçekleşti. Ancak tarzları daha da değişmişti. Renoir, gördüklerinin *gerçekliğini değiştirmeyi* denemeye başlamıştı; gerçekçilikten belirgin bir ayrılma söz konusuydu. Monet daha gevşek fırça darbeleriyle resim yapmaya başlamıştı. Bu, kendisinin gördüğü şeyin, eski nesil tarafından hâlâ tercih edilen şekliyle kesin bir yansımasından ziyade, genel bir biçimini sunmaktaydı. Örneğin, *Impression, Sunrise* (*Gün Doğumu İzlenimi*) eseri, gün doğumunda Le Havre limanını aktarır. Monet kendisinde eserin adı sorulduğunda, eserin limanın gerçekçi bir görünümü olmadığını kabul ederek, başlığa "izlenim" kelimesini eklemiştir. Bu başlık daha sonra bir eleştirmen tarafından sanatçılarla alay etmek için kullanılarak onlara "izlenimciler" denmiştir. İzlenimcilik sanatın ve sanatçıların yeni ve farklı bir hareketiydi.

Grubun en cesur yeniliklerinden biri ışık kullanımıydı. Örneğin, Renoir'in 1876 tarihli, *Dance at Moulin de la Galette* adlı eseri, Paris'in Montmartre bölgesinde dans edilen bir bahçe partisini tasvir ediyor. Resimde Renoir, güneşin orada parladığını göstermek için yere veya mavi bir ceketin üstüne beyaz boya sürer. Işığın değiştirilmesi, ayrıntıları abartmaya ve sanatçının gerçekte göreceklerini çarpıtmaya başlar.

İzlenimci yöntem, gözün gördüğü ve yorumladığı şeyi alır, abartır, bazı parçalarını görmezden gelir ve nihayetinde onu bozar.

Şimdi, vaazını hazırlamak için oturduğunuzda ne yaptığınızı düşünün. Kutsal Kitabınız'ı açarsınız. Çok fazla zamanınız yoktur. Muhtemelen bu gece bir iki toplantınız vardır. Rehberlik edecek bir aile veya kilise personeli olabilir. Kesinlikle pastörlüğün gerektirdiği görevlerle çok meşgulsünüzdür. Yine de pazar günü bir şeyler söylemeniz gerekmektedir. Bu nedenle de metninizi okuyarak ve bir sanatçının tuvalle etkileşime gireceği gibi, bilgisayarınıza bir şeyler not ederek başlarsınız; kendinizce Tanrı Sözü ile dünya arasında hızlı, renkli bağlantılar bağlantılar kurarsınız.

Dinleyicileriniz üzerinde anında bir *izlenim* (etki) yaratacağını bildiğiniz şeyleri arıyorsunuz. Bu anlık yanılgının tadını çıkarmaya başlıyorsunuz. Bu iş hiç de zor değil. Hemen sonra bir ana fikir ortaya çıkıyor. Kültüre uyum sağlamayı iyi beceriyorsunuz çünkü pazar günkü topluluğunuz gibi, siz de tarihsel şeyler hakkında çok da tutkulu değilsiniz. Hatta, bu işe girdiniz ve bunun bir sebebi de insanların, sizin Kutsal Kitap sahnelerinin o erişilemeyen antik gerçekçiliğinden dikkat çekici mesajlar üretmekteki başarınızdan etkilenmiş olmalarıdır. Metnin ayrıntılı bir çalışması bekleyebilir.

Bu haftaki mesaj, geçen haftaki gibi, metinden çıkardığınız günümüze uygun izlenimlere odaklanacaktır. Uygulama noktaları, topluluğa cesur renklerle yayacağınız ışık hüzmeleri gibi ortaya çıkmaya hâlihazırda başlamış gibi görünür. Zamanı kontrol etmek için saate bakıyorsunuz. Çalışmaya başlamanızın üzerinden on beş dakika geçmiştir.

İzlenimci vaaz budur.

Bu çok sık olmaktadır. Hatta, bugün vaizlerin karşılaştığı en önemli sorun bu olabilir. İzlenimci vaaz, metnin gerçekliği tarafından kısıtlanmaz. Metnin tarihsel, edebî ve teolojik detaylarını göz ardı eder. Geliştirmek için zaman harcadığınız ayet anlamlandırma araçlarının çoğunu dakikalar içerisinde geride bırakır. Gerçekçi ressamın tek bir fırça darbesi yapmadan önce nesnesine on kez bakabileceği yerde, izlenimci ressam metninde sadece bir kez bakar ve insan deneyiminin tuvaline on darbe yapar. İzlenimci vaiz de böyledir.

Şüphesiz, izlenimci vaaz daha kolay ve daha hızlıdır. Yoğun programınız göz önüne alındığında daha mantıklıdır. Ama bunun şu anlama geldiğinizi bilmeniz gerekiyor: Günün sonunda, metni, ne isterseniz onu anlatan bir şey hâline getirmiş oluyorsunuz.

Bir örneğe bakalım. "Genç ebeveynler" sınıfınız için bir mesaj hazırlamanız gerektiğini düşünün. 1. Samuel 2:12-21'den konuşmaya karar verdiniz. Şimdi bu metni okuyalım:

> Eli'nin oğulları değersiz kişilerdi. RAB'bi ve kâhinlerin halkla ilgili kurallarını önemsemiyorlardı. Biri sunduğu kurbanın etini haşlarken, kâhinin hizmetkârı elinde üç dişli büyük bir çatalla gelir, çatalı kap, tencere, tava ya da kazana daldırırdı. Çatalla çıkarılan her şey kâhin için ayırılırdı. Şilo'ya gelen İsrailliler'in hepsine böyle davranırlardı. Üstelik kurbanın yağları yakılmadan önce, kâhinin hizmetkârı gelip kurban sunan adama, "Kâhine kızartmalık et ver. Senden haşlanmış et değil, çiğ et alacak" derdi.

Kurban sunan, "Önce hayvanın yağları yakılmalı, sonra dilediğin kadar al" diyecek olsa, hizmetkâr, "Hayır, şimdi vereceksin, yoksa zorla alırım" diye karşılık verirdi. Gençlerin RAB'be karşı işledikleri günah çok büyüktü; çünkü RAB'be sunulan sunuları küçümsüyorlardı.

Bu arada genç Samuel, keten efod giymiş, RAB'bin önünde hizmet ediyordu. Yıllık kurbanı sunmak için annesi her yıl kocasıyla birlikte oraya gider, diktiği cüppeyi oğluna getirirdi. Kâhin Eli de, Elkana ile karısına iyi dilekte bulunarak, "Dilediği ve RAB'be adadığı çocuğun yerine RAB sana bu kadından başka çocuklar versin" derdi. Bundan sonra evlerine dönerlerdi. RAB'bin lütfuna eren Hanna gebe kalıp üç erkek, iki kız daha doğurdu. Küçük Samuel ise RAB'bin hizmetinde büyüdü.

Metni ilk okuduğunuzda, üç şey öne çıkıyor:

1- Metin size iki ebeveyn ve çocuk grubu sunuyor: Eli ile onun liyakatsiz oğulları ve Hanna ile onun Tanrı'ya hizmet eden küçük oğlu Samuel.

2- Aralarındaki tezatlık sizi etkiliyor. Eli'nin hikâyesi okuyucuya kötü ebeveynlik üzerine bir el kitabı gibi gelirken, Hanna'nın ortaya koyduğu örnekler daha iyi sonuçlar veriyor.

3- Mesajınız için iki uygulamaya ulaşıyorsunuz. İlk olarak, kötü ebeveynler çocuklarının çok fazla yemesine izin verirken, iyi ebeveynler bunu yapmaz. Eli'nin oğullarının kurbanlık sunuları tıka basa yemeleri ne kadar da iğrençtir! İkincisi, kötü ebeveynler çocuklarını Tanrı'ya yaraşırlığa teşvik etmek için kilise ortamlarından yararlanmazken, iyi ebeveynler her zaman orada ve ulaşılabilir durumdadır. Kilisenin kapıları

her açıldığında Samuel'in kilisede olması Hanna için ne kadar güzeldir!

Tamamdır. Taslağı çıkardınız. En önemlisi, konuşmanızın topluluğunuzdaki genç ebeveynlere dokunacağını biliyorsunuz. Çocukların fiziksel koşulları hakkında konuşabilirsiniz. Oradan çocukların ruhsal sağlığı için de günümüze uyacak benzer ilkeler çıkarmanız da fazla bir zaman almayacaktır.

Konuşmanızı yapıyorsunuz. Hemen sonra, bu vaazdan esinlenerek yeni çocuk programları başlatılıyor. Bu harika, çünkü insanlar Hristiyan ebeveynliği hakkında konuşuyorlar.

Bu türden izlenimci vaazlar kiliseleri büyütmektedir. Vaazlar üzerinde çalışmak için zaman harcamamamız aslında şaşırtıcı değildir. Buna hiç gerek yoktur. Bunu hızlı bir şekilde yapabiliyoruz ve işe de yarıyor. Bu neredeyse doğaçlama bir vaazdır.

Öte yandan, Tanrı Sözü'nün zenginliğini de kaçırıyoruz. Metnin özünü kaçırıyoruz. Birkaç kez daha okursak, 1. Samuel 2:12-21'deki ana meselenin ebeveynlik olmadığını fark edebiliriz. Burada mesele Tanrı'nın kutsallığıdır. Doğru; *metin Tanrı'yla ilgilidir* ve Tanrı'nın halkının kötü liderliğinin, Tanrı'yı nasıl küçük düşürdüğüyle ilgilidir. Metindeki sorun, Tanrı'ya düzgün bir şekilde ibadet edilmemesidir. Ve eğer kitabı daha derinlemesine incelemeye devam edersek, Tanrı'nın ailesinde bir yerine geçme teması olduğunu anlayacağız. Metin, bu noktada Samuel'i açıkça ortaya çıkarır çünkü Samuel, Tanrı'nın Sözü'ne uygun olarak Tanrı'ya ibadet etmek için Eli'nin oğullarının yerine geçecek kişidir. Tanrı kendi işini yaptıramamaktadır çünkü Sözü kenara atılmıştır. Yine de, durum umutsuz görünürken, Tanrı önderlik etmesi için başka bir adam ve kâhin yetiştirecektir.

Peki bu bizim metinden ebeveynlikle ilgili vaaz edemeyeceğimiz anlamına mı geliyor? Tam olarak bunu söyleyemeyiz. Ama bu bizim metnin ana noktasını kaçırmamamız gerektiği anlamına geliyor. Çıkarılabilecek olası uygulamalar, metnin ana noktasını asla gölgede bırakmamalıdır. Bu metni kullanarak, ebeveynlik hakkında Kutsal Kitap'tan doğru şeyler söyleyebilme durumumuz olsa da bunu metnin vurgusuna saygılı bir şekilde boyun eğecek şekilde yapmalıyız. Fark budur. Zorluk budur. Bu hikâyeleri okuruz ve sonunda Tanrı Sözü'nü kutsal yaşamaya dair birtakım ilkelere indirgeyerek, Ruh'un vurgulamak istediklerini kaçırırız. 1. Samuel örneğinde, Mesih'in başarısız bir kâhinliğin yerine geçen kâhin olmasını tamamen atladık. İsa'yı izlenimcilik yüzünden kaybettik. Ve onun yerine, şimdi Hristiyan mesajından ziyade ahlakçılığa daha fazla bağlı olan ebeveynler ortaya çıkardık.

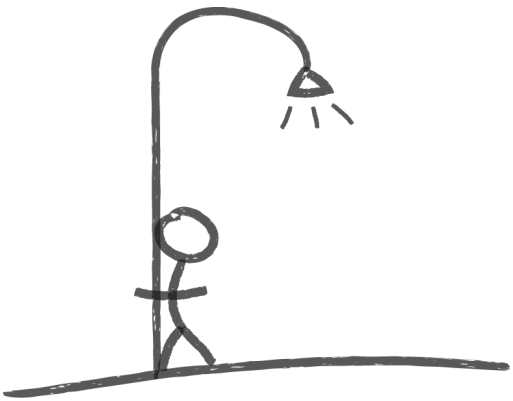
Bu tür izlenimci vaaz en çok da "dünyasal kaygılar"ın (Mar. 4:19) görünürde olduğu yerlerde başarılı olur. Gerek iş çevresinin sonuç odaklı ortamlarında ve Doğu Asya'dakiler gibi iş odaklı kültürlerde, gerekse de gelişmekte olan ülkelerdeki bağlamlarda (ekibimin hizmet ettiği Güney Asya ülkelerinde olduğu gibi), izlenimci vaaz genellikle vaaz vermekle görevlendirilmiş olanlar üzerindeki pragmatik baskıların bir sonucudur. Bunları anlayabiliyorum.

Aynı zamanda *asıl* sorunun izlenimci vaaz olmadığını da söylemek önemlidir. Bu, *kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılığın* ve böyle bir bağlılığın günümüzü nasıl ele geçirdiğinin doğal bir sonucudur. Charles Simeon'u Kutsal Yazı metnini çalışırken kısıtlayan o kanaati hatırlamalıyız: Kutsal Yazılar'dan orada olanı ortaya çıkarmak. İzlenimci bir yaklaşımın çalışmalarınıza ve vaaz hazırlıklarınıza hâkim olması-

na izin vermek kolaydır. Özellikle doğanız gereği havalıysanız (yani modaya uygun veya modernseniz) veya böyle olmaya çalışıyorsanız, bu yaklaşım iç odanızda çekmekte olduğunuz bir kokain hâline gelebilir. Ve eğer onunla küçük bir başarı elde ettiyseniz, açıklayıcı vaaz veren bir vaiz olduğunuza inanmaya başlayabilirsiniz. Ancak, önümüzdeki bölümlerde göreceğimiz gibi, Kutsal Kitap'a dayalı açıklama farklı bir çalışma yaklaşımı gerektirir.

SARHOŞ VAAZ

Şimdi çalışmadan biraz uzaklaşalım ve Kutsal Kitap'ı vaazlarda nasıl kullandığımızı bir düşünelim. İskoç şair Andrew Lang bir keresinde döneminin siyasetçilerine, onları istatistikleri manipüle etmekle suçlayan zekice bir çizgiyle mizahi bir darbe indirdi.[4] Bu iğneleyici söz, küçük bir değişiklik ile günümüzdeki birçok Kutsal Kitap öğretmeni için de geçerli olabilir: "Bazı vaizler Kutsal Kitap'ı bir sarhoşun lamba direğini kullandığı gibi... aydınlatmadan çok, destek için kullanmaktadır."

Bu sarhoş ya da bilinçsiz bir vaizdir. Sanırım böyle biri olmak istemeyeceğinizi söylememe gerek yoktur.

Oysa, pek çoğumuz böyle biri olmuştur ve bundan haberi yoktur.

Hemen açıklayayım. Sadece Kutsal Kitap'a Tanrı'nın orada ne demek istediğini aktarmak yerine, kendi söylemek istediğimiz şeyi desteklemek için yaslandığımız haftalarda, bir elektrik direğine yaslanan sarhoş bir adam gibi olmuşuzdur; onu aydınlatmadan çok, destek için kullanmışızdır. Vaiz için daha iyi bir duruş, doğrudan Kutsal Kitap metninin üzerinde durmaktır. Çünkü Ruh'un Sözü olan Kutsal Kitap'tır, biz vaaz edenler değil (bkz. İbr. 3:7; Yu. 6:63).

Belki de bu özel eğilimin en açık ve en zararlı örneklerinden biri, *refah müjdesi* olarak bilinen sahte müjdedir. Kenya'daki seyahatlerimde ve Afrika'nın geri kalanıyla ilgili olarak tekrar tekrar duyduğum gibi, Güney Yarım Küre'nin her yerinde birçok ayağa kalkıp Kutsal Kitap'a işaret eder ve Kutsal Kitap'ın bu hayatta vaat etmediği, olmayacak sağlık ve zenginlikten bahseder. Bu, vaizin gündemine hizmet edebilir ancak Kutsal Yazılar'ın Gerçeği'ni ıskalamaktadır.

Onlarca yıllık pastörlük hizmetini geride bırakmış biri olarak, benim de daha önce birçok kez sarhoş bir vaiz olduğum zamanları anımsayabiliyorum. Söylenmesi gerektiğini düşündüğüm şeyi desteklemek için Kutsal Kitap'a başvurdum. Kutsal Kitap benim için yararlı bir araç oldu. Aklımdaki şeyi gerçekleştirmeme yardımcı oldu. Bazen *benim* Tanrı'nın kendi ilahi amacı için kullandığı araç olmam gerektiği gerçeğini gözden kaçırdım. O'nun belli bir metinden dışarı dökülmesini istediği ışığı ilan etmem gerekmektedir.

Geçmişte benim başıma gelen şey her birimizin başına gelebilir. Kutsal Kitap'ı bir sarhoşun bir lamba direğini kullandığı gibi kullanmanın çeşitli yolları vardır. Belki de doktrin yönünden inanılmaz güçlü görüşleriniz var ve bunlar metnin ne ilettiğine bakılmaksızın, vaaz ettiğiniz her metnin ana noktası hâline geliyor. Belki de Ruh'un metindeki düşüncesinden bağımsız olarak siyasi çıkarımlar, sosyal çıkarımlar ya da terapötik çıkarımlar yapıyorsunuz. Özünde, açıklayıcı vaaz yerine sarhoş vaaz verme eğilimimiz tek bir şeyden kaynaklanmaktadır: Derinden bağlandığımız tutkularımızı, planlarımızı ve bakış açılarımızı Kutsal Kitap metnine yüklüyoruz. Bunu yaptığımızda, Kutsal Kitap, söylememiz gerekenler için bir destekten pek farklı olmuyor.

Bunun ne kadar çabuk olabileceğine dair kişisel bir örnek vereyim. Yıllar önce 2. Korintliler mektubunu vaaz ediyordum. 8. ve 9. bölümlere geldiğimde, bu bölümleri atlayıp 10. bölümden devam etmeye karar verdim. Bunu yapma sebebim basitti. 8. ve 9. bölümleri kilisemizin hayatında kullanmak üzere daha sonraki bir zamana saklamak istedim. Bu bölümler parayla ilgili, öyle değil mi? Kendi kendime şöyle düşündüm: "İhtiyarlar bir noktada bana gelecek ve kâhyalık konusunda bir vaaz vermemi söyleyecekler." Bu noktada, kilisemiz finansal olarak da iyi gidiyordu. Bu metni, kendimizi borçlarımızı ödeyebilir hâlde tutmak için finansal bir desteğe ihtiyaç duyacağımız bir süreye saklamak daha mantıklıydı. Bu yüzden 8. ve 9. bölümleri atladım. Bu durum benim gibi, katı bir şekilde sıralı vaaz veren birisi için nadir olan bir şeydi.

Elbette, bu metnin de zamanı geldi. Cömert bağışın önemi üzerine bir vaaz hazırlamak için 2. Korintliler 8 ve 9'u açtım. Hazırlık çalışmama girişmeden önce bile, vaazımda ne söyle-

yeceğime dair çok net bir fikrim olduğunu size söylemeliyim. Tüm yorumlarımı sevinçle veren kişiyi vurgulayan üç ayete odaklayacaktım:

> Şunu unutmayın: Az eken az biçer, çok eken çok biçer. Herkes yüreğinde niyet ettiği gibi versin; isteksizce ya da zorlanmış gibi değil. Çünkü Tanrı sevinçle vereni sever. Her zaman, her yönden, her şeye yeterli ölçüde sahip olarak her iyi işe cömertçe katkıda bulunabilmeniz için, Tanrı her nimeti size bol bol sağlayacak güçtedir.
>
> Nitekim şöyle yazılmıştır:
>
> "Armağanlar dağıttı, yoksullara verdi;
> Doğruluğu sonsuza dek kalıcıdır." (2.Ko. 9:6–9)

İlk olarak, vaazımı Tanrı'nın paraya karşı sahip olmamızı istediği tutumla açacaktım. 6. ayet cömertçe vermenin cömertçe biçme anlamına geldiğini söylüyor. (Tutumla başlamayı sevdim çünkü böyle bir başlangıç, yaptığım girişi, "ver!" uygulamasına bağlıyordu.) Ne de olsa 7. ayet Tanrı'nın sevinçle veren kişiyi sevdiğini söylüyor. Vermek için sahip olunan motivasyon (yani, Tanrı size geri verecektir) benim ikinci noktam olacaktı. 8. ayet şöyle diyor: "Tanrı her nimeti size bol bol sağlayacak güçtedir." Son olarak, cömertlik için ilahi bir teşvik göstermek için Mezmurlar'dan bir alıntı yapacaktım. Çünkü 9. ayet, Tanrı'nın kendisinin bolca "dağıttığını" gösteriyor gibi görünüyor. Üç noktalı vaaz taslağım şöyle görünüyordu:

> 1. 2. Korintliler 9:6-7 – Tanrı'ya verin (O'nun bizden istediği tutum budur).

2. 2. Korintliler 9:8 – Tanrı'dan iyi şeyler alın (Bu bizim motivasyonumuza hitap etmektedir).

3. 2. Korintliler 9:9 – Vermek Tanrı'yı örnek almamızın bir yoludur (Eski Antlaşma bize bunu söylemektedir).

Metne çok uzun süre yoğunlaşmamış olsam da dinlemesinin kolay bir vaaz olacağını biliyordum. Yaşama uygulamaya son derece müsait ve dokunaklı bir mesaj vermek için doğru yoldaydım. İnsanlarımızın neye ihtiyacı olduğunu biliyordum ve Kutsal Kitap benim bakış açımı kanıtlamıştı.

Ama sonra ilginç bir şey oldu. Pazar günü gelmeden önce ve vaaz vermeye başlamadan önce, bu bölümlerin arka planını incelemeye başladım. Ve keşfettiğim şey, söylemeyi planladığım her şeyin temelini sarstı. 1 Korintliler 16:1-4 ve Elçilerin işleri 11:27-30'dan, ayetlerimin belirli kiliselerdeki bir kıtlık ve ihtiyaç ile ilgili bir şey olduğunu öğrendim. Sevinçle vermeyle alakalı olduğunu düşündüğüm metnim, yerel kilisenin bütçesine düzenli olarak vermekle ilgili değildi. Dünyanın farklı bir yerinde yaşayan Yahudi Hristiyanlardan oluşan kiliseler için kıtlık yardımı adına para toplanması hakkındaydı.

Eğer bu yeterince kötü değilse, başka şeyler de buldum. 2.Korintliler 11:5 ve 12:11'den, mektuptaki ana anlaşmazlığın, Korint topluluğunun saygı duyduğu güce sahip olan süper elçilere kıyasla Pavlus'un görünüşte zayıf bir hizmeti olmasıyla ilgili olduğunu öğrendim. Pavlus konuşmada yetenekli değildi (11:6), alçakgönüllülükle gelmişti (11:7), her zaman ihtiyacı oluyordu (11:9) ve finansal kaynakları yoktu (12:14-15). Bu bir bağışa adanmış bölümlerin asıl bağlamıydı. Sonra kafama dank etti. Bu bağış bir sınama olarak işlev görmüştü! Korintliler cömertçe verirse, bu onların "zayıflık" ile özdeşleştiklerini

ve zayıf olanların ihtiyaçlarını karşılamaya istekli olduklarını gösterecekti. Bununla birlikte, kıtlık yardım fonuna tedbirli bir şekilde verirlerse, bu onların kendilerini sadece her şeye sahip olanlarla özdeşleştirdiklerini kanıtlayacaktı. Aniden tüm kitabı yanlış anlama tehlikesiyle karşı karşıya olduğumu fark ettim!

Sonra her şey çöktü. 2. Korintliler 9:9'da alıntılanan mezmura –cömertçe vermenin Tanrı'ya benzediğimiz anlamına geldiğini öğrettiğini düşündüğüm mezmura– baktığımda, bunun daha ziyade bizim "doğru adam" gibi olduğumuzu gösterdiğini anladım. Pavlus'un vurguladığı şey, Korintliler'in Tanrı'ya benzemek için cömertçe vermesi gerektiği değildi. Aksine, cömertçe vermek, Tanrı'yı takip edenlerin sıradan bir işaretidir.

Bu noktada başımın belada olduğunu biliyordum. Kutsal Kitap'tan bütçe açığımızı ele alma hedefime ulaşan büyük bir taslak tasarlarken, sadece bir sarhoşun bir lamba direğini kullandığı şekilde Kutsal Kitap'a yaslanıyordum—aydınlatmadan çok, destek için.

Cevaplamam gereken tek soru şuydu: Kim Kral olacak? Ben mi? Ya da Kutsal Kitap metni mi? Bu hafta ben mi onun üzerinde hüküm süreceğim, yoksa o mu benim üzerimde hüküm sürecek? Kutsal Kitap'a kendi amaçlarım ve planlarım için mi yaslanacağım, yoksa onun altında durup, Kutsal Ruh'un aydınlatmasının topluluğumla birlikte olmasına izin mi vereceğim?

Son tahlilde, Charles Simeon'un olgun bir kısıtlama yapmasına izin veren kanaat benim için de galip geldi. "Bu konuda büyük bir özene sahibim; açıkladığım metinde Ruh'un

düşüncesi olduğuna inandığımdan daha fazla ya da daha az konuşmamalıyım."[5]

Kişisel deneyimlerimden, sarhoş vaazla olan kendi mücadelelerimin her zaman *kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılık* ile bağlantılı olduğunu söyleyebilirim. Ve öğrendiğim şey şudur: Topluluğumun ihtiyaçları, benim kültüre uyum sağlamış anlayışımda olduğu gibi, bir vaazda söylediklerimin arkasındaki itici güç hâline gelmemelidir. Kutsal Kitap ile istediğimiz şeyi yapmakta özgür değiliz. O egemendir. O galip gelmelidir. Her zaman.

Vaizler ve Kutsal Kitap öğretmenleri olarak rolümüz, uzun zaman önce Kutsal Ruh tarafından belirlenen sözlerin aydınlatıcı ışığının altında durmaktır. İşimiz bugün Tanrı'nın daha önce dediği şeyi söylemektir, daha fazlasını değil. Çünkü biz bunu yaparken, O hâlâ konuşmaktadır.

"ESİNLENMİŞ" VAAZ

Kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılığın Kutsal Kitap'a dayalı açıklama üzerindeki iki olumsuz sonuca baktık. İlk olarak, bu yaklaşımın vaiz üzerindeki etkisini araştırdık. Bu hazırlık yöntemi *izlenimci vaazlara* yol açabilir. İkincisi, kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılığın vaizin Kutsal Kitap kullanımını nasıl etkileyebileceğine baktık. Zamana uygun olmaya dair haftalık baskılar *sarhoş vaaz* ile sonuçlanabilir.

Şimdi vaizi çalışma odasından ve kilisesinden çıkarıp bunun yerine Kutsal Kitap'ı özel olarak nasıl okuduğuna bakmak istiyorum. Çünkü burada bile, insanların "sessiz zamanları" için benimsedikleri çağdaş okuma stratejileri, Tanrı Sözü'nün topluluk önündeki ilanını bozabilir. Aslında, bu özel okuma

stratejilerini kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılıkla birleştirirseniz, "esinlenmiş" vaaz dediğim bir şey elde edersiniz.

Açıklayayım. İlahi yazarlık yoluyla, Kutsal Kitap her zaman Tanrı'nın yetkili ve esinlenmiş Sözü'dür ve öyle kalacaktır. Bununla birlikte, ne yazık ki –ve varmaya çalıştığım nokta budur– vaizler, metnin öznel olarak esinlenmiş bir şekilde okunmasına giderek daha fazla ilgi duyuyorlar. Giderek artan bir şekilde, Kutsal Kitap öğretmenlerine, Kutsal Kitap'ın özel okumalarında ruhlarını hareket ettiren her şeyin, *Tanrı'nın Ruhu'nun* insanların önünde vaaz edilmesini istediği şey olması gerektiği söylenmektedir.

Bu tür bir okuma stratejisinin bir örneği çok eski bir zamana dayanmaktadır. Bu teknik *Lectio Divina* adıyla bilinir. Kutsal Yazılar'ı yorumlamanın bu geleneksel Benedikt tarikatı uygulaması, öncelikle Tanrı'yla paydaşlığı ve biraz da Kutsal Kitap'la haşır neşir olmayı teşvik etmekteydi. Bu uygulama, Kutsal Yazı metinlerini, üzerinde çalışılacak yazılı sözler olarak görmek yerine, onu "Canlı Söz" olarak görmeyi tercih etmektedir. Bu uygulamanın geleneksel yapısı, Kutsal Kitap'ı kişisel olarak okumanın dört adımını içerir: okuma, üzerinde derinlemesine düşünme, dua etme, dalma. Metni basit bir şekilde okuma aracılığıyla yüreğinizi sakinleştirerek başlarsınız. Ardından metin içerisindeki tek bir kelime veya ifade üzerinde derinlemesine düşünüyorsunuz ve böyle yaparak "analitik" bir yaklaşım olarak kabul edilebilecek şeylerden kasıtlı bir şekilde kaçınırsınız. Esas itibarıyla buradaki hedef, anlama ulaşasınız diye Kutsal Ruh'un sizi aydınlatmasını beklemektir. İsa'nın gelip size seslenmesini beklersiniz. Beklediğiniz söz gelir gelmez, dua etmeye geçersiniz. Neticede dua, Tanrı ile

karşılıklı bir konuşmadır. Tanrı Söz'ü aracılığıyla konuşur ve kişi de dua aracılığıyla konuşur. En sonunda da bu dua, anlama daldığınız bir dua hâline gelir ve bize daha derin teolojik gerçekleri kavrama kabiliyeti verir.

Kulağa harika bir şekilde dindar bir yaklaşım gibi gelir. Ayrıca sağlam Kutsal Yazı dayanağı olan bir yaklaşım gibi de görünür: "Oysa Tanrı Ruh aracılığıyla bunları bize açıkladı. Çünkü Ruh her şeyi, Tanrı'nın derin düşüncelerini bile araştırır" (1.Ko. 2:10). Pavlus'un bu metinde aslında ne söylediğini bir dakikalığına kenara koyarsak, *Lectio Divina* sistematik olarak özenli bir çalışmanın aksine ruhsal bir yöntemi savunmaktadır. Araştırmanın yerine sezgiyi koyar. Yönteme ve akla dayalı bir sorgulama yerine ruh hâlini ve duyguları tercih eder. Sizin ruhunuzu Kutsal Ruh'la eşit tutar.

Elbette *kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılık* da bunu sever! Günümüzdeki insanların her şeyden çok istedikleri şey de Tanrı'dan "taze bir söz"dür; O'nun Ruhu'ndan gelip bizim yoksul ruhsal yaşamlarımızı besleyecek bir şeydir.

Her ne kadar *Lectio Divina* tarihsel olarak Roma Katolikliği'ne ait olan bir yorumlama şekli olsa da, son yıllarda özellikle müjdeci akım içerisindeki (evanjelik) Protestanlar arasında bir canlanma bulmuştur. Hatta ismen böyle adlandırılmasa bile, genç vaizlerin vaazlarını nasıl hazırlayacakları konusunda onlara öğretilen şeye fazlasıyla benzerlik göstermektedir. Bu kişilere Kutsal Kitapları'nı ruhsallıkla, sessizce, Kutsal Ruh'un onlara konuşmasını bekleyerek okumaları söylenmektedir. Çünkü Tanrı'nın, bu sessiz zaman içerisinde bir metinden yüreğimize koyduklarını başkalarının hayatlarında da kullanacağından emin olabilirsiniz. Bu yüzden, "Bunu vaaz edin! Kesin esinlenmiştir."

Örnek olarak, o harika Hristiyan mutfak takvimlerinin üzerinde sıkça yer alan örnek bir ayeti, Filipililer 4:13'ü ele alalım: "Beni güçlendirenin aracılığıyla her şeyi yapabilirim."

Bu ayete nasıl yaklaşmalıyız? Bu ayeti sanki Pavlus doğrudan bize yazmış gibi kişisel olarak okuyarak başlıyoruz. Ardından buradaki "her şey" ifadesini "herhangi bir şey" olarak okuyoruz. Bu metnin elbette herhangi bir şeye işaret ettiğini düşünüyoruz. Hayatta herhangi bir engelle karşılaştığımızda, Tanrı bunun üstesinden gelmemiz için bize güç verecektir. İşimde bir terfie mi ihtiyacım var? Tanrı bana güç verir. Maçı kazanmak için son yirmi saniye içerisinde üç sayılık bir atışa mı ihtiyacımız var? Tanrı güç verecektir. Ne ilham (esin) ama! Bu, başarıya ulaşmaya ihtiyacımız olduğumuz anlar için harika bir şeydir. Ve bu metni ruhsallıkla, bu şekilde vaaz etmek de ayartıcıdır.

Sorun şu ki, ayetin çok az daha derinine indiğimizde, Pavlus'un burada "herhangi bir şey"den bahsetmediği ortaya çıkacaktır. Eğer bu ayetin birkaç ayet öncesini ve sonrasını okursak, bu ayetin Pavlus'un hapishanede çektiği acılarla ilgili sözlerinin bir parçası olduğunu anlarız. Pavlus burada hayatta kalmaktan bahsediyor. Terfi almaktan ya da maçı kazandıracak atışlardan da bahsetmiyor. Müjde'nin yayılabilmesi için zorluklara katlanmaktan bahsediyor (bkz. Flp. 1:12). Esinlenmemize çok az kalmış fazlaca ruhsallıkla dolu okumalarımızı biraz genişletmek çok zamanımızı almaz. Sadece iki üç ayet daha okumamız gerekiyor.

Bu tür bir "esinlenmiş" vaaz, oynanması tehlikeli bir oyundur. Tamamen özneldir. Kutsal Ruh'un bize vermiş olduğu sözleri anlamak için kafa yormayı bıraktığımızda ve sadece "Ruh'un düşüncesinde" çalıştığımızda, metnin anlamı üzerin-

deki nihai yetki biz oluruz. Kutsal Kitap'a göre sınanamaz ve desteklenemez "gerçekleri" ve "önerileri" ortaya koymaya başlarız. Bunu insanlarımızın ahlaki sağlığını düşünüyor olmamız veya içinde yaşadığımız dünyanın yenilenmesine yönelik içten bir arzuya sahip olmamız gibi iyi sebeplerle yapıyor olabiliriz. Ancak yine de, böyle yaparak doğru doktrinin dışında harekete etmeye başlarız. "Rab diyor ki" sözünü, "Ben diyorum ki" sözüyle karıştırırız. Topluluklarımıza Tanrı Sözü'ne güvenmek yerine bize güvenmelerini ister hâle geliriz.

Şimdi, siz ve ben, konu Kutsal Kitap olduğunda muhtemelen bu teoriye bağlı değilizdir. Yine de çoğu zaman bilincine varmadan sanki bu teoriye bağlıymışız gibi işleriz.

Bu durum neye benzemektedir? Birçok vaiz –özellikle genç vaizler– metne öncelikle kendi gelişimleri ve ruhsal büyümeleri için giderler. Bu, özü itibariyle kötü bir uygulama değildir ve ruhsallıkla dolu sessiz zamanlarından doğan vaazlar da özünde kötü bir şey değildir. Hepimiz, metindeki Mesih sureti tarafından ruhsal olarak ikna olmalı ve bu surete dönüştürülmeliyiz. Ancak sorun şu ki, Kutsal Ruh'un eldeki Kutsal Kitap metnini bize işleme şeklinin, yine Kutsal Ruh'un topluluğumuz arasındaki çalışma şekli olması gerektiği varsayımına kolayca kayabiliyoruz. Böyle yapmak, izlenimci vaazlara oldukça benzer ancak üzerine uygulanabilirlik giysisi yerine yerine dindarlık giysisi giymiş hâlidir.

Bu şekilde dindar gözüken bir diğer vaaz şekli de Güney Yarım Küre'de, özellikle de Latin Amerika'daki bazı karizmatik çevrelerde bulunmaktadır. Animistik* dünya görüşleri,

* *Çevirmen Notu:* Animizm doğada sadece insanların değil, her maddenin bir ruha sahip olduğunu öne süren bir inançtır.

zamana uygunluklarını korumak için, yerlerini, Kutsal Yazı kanonundan daha fazlasına ihtiyaç duyan bir çeşit mistisizme (gizemciliğe) bırakmıştır.[6] Artık "Ruh'la dolu" dindar önderler tavsiye, doktrin ve sosyal ilkeler biçimine bürünmüş şekilde "yeni vahiyler" ortaya çıkarırlar. Ve sessiz zaman vaizinin "ruhsal tavsiyeler" vermesiyle yeni vahiy sunması arasında sadece küçük bir adım vardır. Bu çevrelerin birçoğunda bu durum insanlara hizmet etmeye çağrılan kişinin belirleyici bir işareti hâline gelmiştir. Ruhsallaştırılmış öznel okumaların hem daha az gizemli hem de oldukça akılcı tavsiyeleri ve bunun yanında da yeni vahiy sunan bu vaaz biçimi, Hristiyan dindarlığı maskesi altında Kutsal Yazılar'ın yeterliliğine meydan okumaktadır.

Kafa karışıklığını önlemek amacıyla şunu söylemeliyim ki, Kutsal Ruh'un açıklayıcı vaazda bir rolü yoktur *demiyorum*. Bu çok korkunç bir hata olurdu. İnsanların açıklayıcı vaaz yoluyla Mesih'e döndükleri ve olgunlaştırıldıkları doğru olsa da, Müjde'nin sözleri günah konusunda ikna olma, yeniden doğuş, tövbe ve iman ve hayat boyu sürecek olan sona kadar dayanma için Kutsal Ruh'un işine bağlanmak zorundadır. Başka bir şekilde ifade edecek olursak, "Önemli olan, eken ya da sulayan değil, ekileni büyüten Tanrı'dır" (1.Ko. 3:7).

Ayrıca görüyoruz ki, Kutsal Kitap'ın ruhsallıkla okunması ile vaaz arasındaki bu "yakın zamandaki" iş birliği –özellikle de kültüre uyum sağlamanın ruhsal olma arzusuna hitap etmesi– düşündüğümüz kadar yeni bir şey değildir. Bunun bir başka biçimi, yirminci yüzyılın erken dönemlerindeki Karl Barth gibi Reform teolojisi figürleri ve neo-ortodoks hareketi arasında da vuku bulmuştu. Alman yüksek eleştirisi, Kutsal Kitap metninin tahrif edilmiş olduğunu "kanıtlamıştı" ya da

öyle sanılıyordu. Ve metin tahrif edilmiş olduğu için, Kutsal Kitap'ı okuyanlar yazarın maksadına güvenilir bir şekilde dönüş yapamazlardı. Barth ve neo-ortodoks hareketi Kutsal Yazılar hakkında yüksek bir görüşe sahipti ancak sözel esinle ilgili belirli noktalarda daha yüksek eleştirmenlere teslim oldular. Bu nedenle, neo-ortodoks bir kilisede Kutsal Kitap'a, "Bu, Rab'bin Sözü'dür" diyerek karşılık verme fikri artık savunulabilir değildi. Bunun yerine, okuyucu şuna benzer bir şey söyleyebilirdi, "Rab'bin Sözü'nü duymaya çalışın." Burada varsayım, elimizde kalan tek şeyin Kutsal Ruh olduğuydu ve bundan dolayı da Kutsal Ruh'tan doğrudan duymuş birisini dinlesek iyi olurdu.

Yalnızca bir nesil sonra, müjdeci akım içerisindeki bazı kişiler, esinlenmiş ya da Ruh tarafından yöneltilmiş vaazlar için Barth'ın düşüncelerinin ötesine geçiyordu. Peki ya bizler güvenilir miyiz? Kutsal Ruh şüpheye yer bırakmayacak şekilde güvenilirdir ve mucizevi bir şekilde, bize kendi niyetini sezgisel olarak aşılayabilir. Ancak bu ihtimal bizi ayeti anlamlandırma için sarf edeceğimiz zorlu işten muaf kılar mı? Eğer durum buysa, Kutsal Ruh neden en başta Kutsal Yazılar'ı esinlemekle uğraştı o zaman? Kutsal Ruh'un hem çalışıp araştırma hem de derinlemesine düşünme yoluyla işlemesi mümkün değil midir? Yorumlama konusunda "esinlenmiş vaaz" gibi böylesine öznel bir yaklaşım izleyerek, kendi sözlerimizi vaaz etme adına Tanrı'nın kendi Sözü'nde niyet ettiği şeyi göz ardı etme riskiyle karşı karşıya kalmıyor muyuz? Kendimizi O'nun Sözü'nün derinliğinden çok, (hepimizin zorunlu olarak bir parçası olduğu) bu çağın ruhuna teslim etmiş olmuyor muyuz?

İLERLEMEDEN ÖNCE PARÇALARI BİRLEŞTİRMEK

Kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılık, vaizler için çok ciddi bir sorundur. Bu, bizi eleştirmeden ve kısıtlanmadan zamana ayak uydurmanın peşinden koşmaya ayartır ve bu koşmalar metin üzerinde mümkün olan en sığ çalışmayla sonuçlanır. Bu bölümde, bu soruna üç açıdan baktık. İlk olarak, kültürel bağlam vaazımızı aydınlatmak yerine onu yönetimine aldığında, vaizin çalışmalarında ne meydana geldiğini inceledik. Böyle olunca, Kutsal Yazı metninin gerçekçiliğini en iyi ihtimalle *izlenimci* bir şeyle değiştirmiş oluyoruz. İkinci olarak, kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılık çoğu zaman Kutsal Kitap'ı uygun bir şekilde kullanmanın önemini kaçırmamıza sebep olmaktadır. Birçoğumuz uygulanabilirlik bağımlılığından ve topluluğumuzun duymaya ihtiyacı olduğu şeyleri önceden belirleyebileceğimiz anlayışından mustarip durumdayız Böyle yaptığımızda, *sarhoş vaazın* musluğundan içmiş oluyoruz. Üçüncü olarak, körü körüne bağlılık, vaizin kişisel tapınma zamanında yapmış olduğu ruhsal okuma uygulamasıyla artan şekilde bağlantılıdır. Vaizler "taze" ve "ruhsal" bir şey istiyorlar. Ve böyle olunca, kendi ruhsal veya taze hislerimizi Tanrı'nın mesajı olarak aktarıyoruz. Sonuç olarak, *"esinlenmiş" vaaz* açıklayıcı vaazın yerini alıyor.

Şunu sormakta haklıyız: Kültüre uyum sağlama eğilimimizin ne noktadan sonra yanlış yola saptığını ifade etmemizin basit bir yolu var mı? Bence var.

Bu resmin sağ tarafı, vaizin Tanrı'nın Sözü'nün içeriği konusundaki sorumluluğunu göstermektedir: *metni doğru anlamak*. Bu kısım, işimizin esas kısmıdır. Hepimiz sadık olmak isteriz. Kutsal Kitap bize yaşayan Tanrı'nın sözlerini iletmektedir. Resmin sol tarafı ise bize bir başka sorumlu yönü göstermektedir: *metni aktarmak*. Bu da esastır. Hangimiz verimli olmak istemez? Vaiz her hafta bu iki görev arasında durmaktadır. Bu iki görev vaize baskı yapar; her ikisi de vaizin zamanı ve dikkati için güreşir. Ve çoğu zaman vaiz bu ikisinden birini geri planda bırakmadan diğerine tam bağlılık gösterilemeyeceğinden korkar.

Sonuç olarak, vaiz kendisiyle şuna benzer konuşmalar içerisine girmeye başlar: "Eğer vaaza hazırlık zamanımda *metni doğru anlama* yönüne dalarsam, sonunda aşırı kafa karıştırıcı, aşırı entelektüel bir yere varmaktan ve *metni aktarma*nın yaşam üzerindeki etkisini kaybetmekten korkuyorum. Ne de olsa, eğer Söz pastörü olarak tanınmam benim 'Ruh'la dolu bir vaiz' olma kimliğimi kaybetmem anlamına geliyorsa, bunu göze alamam. Sadece akla değil, yüreklere de konuşma sorumluluğum yok mu benim? Verdiğim mesajların sokaktaki kesim tarafından da kabul edilebilir olması gerekiyor. Sürekli olarak tövbeyi ve imanı düşünen vaizlerden bıktım. Yani tabii, doğru öğretide kalmak önemli ama kültüre uyum sağlama beni işimde yönlendirmediği sürece doğru davranış ortaya çı-

karmayı asla başaramam. Bir metinden yola çıkarak konuştuğumu biliyorum ama sonuçta bugün insanların üzerinde bir etki bırakmak için buradayım."

Bu tartışma –metni doğru anlamayı ve metni aktarmayı bir araya gelmesi imkânsız ortaklar olarak görme olayı– vaaz vermeye çağrılan kişilerin yüreklerinde ve zihinlerinde ne zaman belirmeye başlarsa, kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılığın izlenimci, sarhoş ve "esinlenmiş" vaazlarla birlikte kontrolü ele almak üzere yakınlarda bir yerde pusuya yattığından emin olabilirsiniz.

Elbette, metni doğru anlamak ve onu aktarmak bir araya gelmesi imkânsız ortaklar değildir. Charles Simeon ve tanıdığım bütün sağlam açıklayıcı vaizler, her ikisini de bir arada tutmanın yolunu bulmuşlardır. Umarım önümüzdeki üç bölüm size Kutsal Kitap'a dayalı açıklamanın sadık ve verimli işinde bu vaizlere katılmanızı sağlayacak bir vaaz hazırlama yaklaşımı gösterir.

2

AYETİ ANLAMLANDIRMA

1. bölümü, "metni doğru anlama" *ve* "metni aktarma"nın bir araya gelmesinin mümkün olduğunu söyleyerek sonlandırmıştık. İkisinden birini seçmek zorunda değiliz. Her ikisi de yerine getirilebilir ve bu iyi bir şekilde olabilir.

Peki ama nasıl? Hem metne sadık kalıp hem de günümüz için verimli olan mesajları nasıl hazırlayabiliriz? Ayrıca kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlılığa olan meylimizden kaçınarak bunu nasıl yaparız?

Bunun bir yolu var ve açıklama işini iyi yapan kişiler bu yoldan gidiyor gibi görünüyorlar. Sonraki üç bölüm, bu yolu takip eden üç aşamalı bir süreç –çalışma için bir düşünce yapısı– ortaya koymaktadır: (1) ayeti anlamlandırma, (2) teolojik derin düşünme ve (3) günümüz için çıkarımlar.

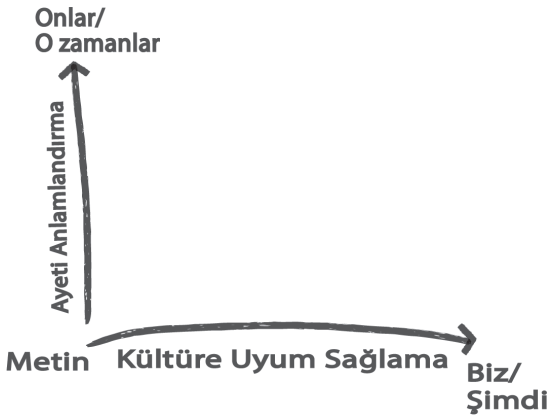
HER ŞEYİ DOĞRU BİR SIRAYA KOYMAK

Bütün vaaz öncelikle ayeti anlamlandırmayla başlamalıdır. Başka bir deyişle: kültüre uyum sağlama, teolojik derin düşünme ve günümüzün meselelerini şimdilik birbirinden uzak tutuyoruz. *Her şeyi doğru bir sıraya koyduğumuz* bir hazırlık sürecine kendimizi adamalıyız. Demek istediğim, sadık bir vaiz, vaaz hazırlık sürecine, Kutsal Yazı metninin o dönemdeki dinleyicilerinin durumuna ve bu metnin onlara hangi

amaçla yazıldığına dikkatini vererek başlar. Ve ilk dinleyicileri üç farklı şekilde odağına alır. Yaptığı şey bir bakıma şudur:

1. Metnin anlamı üzerindeki kontrolü, Kutsal Yazılar'ın bağlamına verir (kendisinin bağlamına değil),
2. Metnin, kitabın genel mesajına nasıl uyduğunu anlayana kadar dikkatle dinler.
3. Metnin yapısını ve vurgusunu görür.

Yukarıdaki listenin kültüre uyum sağlamaya yönelik hiçbir şey yapmadığını fark ettiniz mi? 4. bölümde göreceğimiz gibi, kültüre uyum sağlama önemlidir ancak Kutsal Yazılar'ı iyi bir şekilde açıklayan kişiler, sürecin ilerleyen zamanlarına kadar bu adımı ertelemek için kendilerini tutarlar.

Kültüre uyum sağlama bir ortaktır ama kötü bir efendidir. Eğer kültüre uyum sağlamayı hazırlık silsilesinde ayeti anlamlandırma basamaklarının önüne alırsanız, hızlı bir şekilde sorunlar ortaya çıkacaktır. Sorun şu ki, çoğumuz ayeti anlamlandırmayı vaaz hazırlığımızın en sonuna iteleyip, kültüre ve kültürle bağlantı kurma yeteneğimize odaklanıyoruz.

Haliyle de birçoğumuzun en çok zorlanacağı şey neyin ilk önce geleceğini yeniden düzenlemektir. Açıklayıcı vaaza yönelik ilk adım, kültüre uyum sağlamaya, onu yakın tutup ona yön vereceğiniz bir ortak olarak davranmaktır. Tam tersi asla işe yaramayacaktır. Düşünce yapımın yeniden düzenlenmesi konusunda jetonumun düştüğü günü hâlâ hatırlıyorum.

ANLAMAYA BAŞLADIĞIM GÜN

Bir pastör ve arkadaşım olan Steve Bickley, Dick Lucas'ı benimle tanıştırdığında yirmi dokuz yaşındaydım. Lucas, Londra'daki St. Helen's Bishopsgate Kilisesi'nin papazlığını yaptı ve şimdi emekli. Bickley, Lucas'ın, Kent Hughes'ün yönetimindeki College Kilisesi'nin bizim de bir parçası olduğumuz pastör takımıyla bir gün geçirmesi için bir plan yapmıştı. İşte o gün, ne yaptığımı gerçekten anlamadığımı fark etmeye başladığım gün olacaktı.

Kısacası, Tanrı, vaaz hazırlığına yönelik geleneksel yaklaşımımıza meydan okumak için Lucas'ı kullandı. Zamanın su gibi aktığı iki saat süresince, Lucas bizi hepimizin çok aşina olduğu bir yere götürdü: 1. Korintliler 13. Onunla olan bu yürüyüşümüz bittiğinde vaaz hazırlığımız yeni bir yön bulmuştu. Ayaklarımızı çok daha iyi bir yola sevk etmişti ve bu yol bugün bile hâlâ bana yol göstermektedir.

İlk olarak Lucas, *her şeyi doğru bir sıraya koymamızı* istedi. Bu, sandığımdan çok daha zordu. Hayatım boyunca 1. Korintliler 13. bölümün "sevgi bölümü" olarak adlandırıldığını işitmiştim. Bu kısmı duyduğum tek yer düğünlerdi. Bu kısmın vaaz edildiği durumlarda, vaizin –kültüre uyum sağlama amacıyla– metne yaklaşımı, içerisinde bulunduğumuz sevinç dolu bir olay tarafından yönlendiriliyordu. Düğün günleri teşvik ve kutlama temaları tarafından yönlendirilmektedir ve bu metin üzerine duyduğum vaazlar da bu düşünceler üzerine oturtulmuştu. Diğer bir deyişle, o saati yönetenler, vaizin önünde duran dinleyiciler oluyordu. Mektubun ilk yazılmış olduğu insanları salla gitsin.

İkinci olarak, Lucas bizi gözlemleme evresine götürdü. Metnin ne anlama geldiği veya bugün için nasıl uygulanabileceği konusunda yargıyı bir an için askıya almamızı, bunun yerine bölümü *doğrudan edebî bağlamında* değerlendirmemizi istedi. Bunu yaptığımızda, 1. Korintliler 13'ün, ruhsal armağanların ve bilhassa armağanlar ve ruhsal olgunluk arasındaki ilişkinin tartışıldığı iki bölümün arasında yer aldığını gördük (12:1, 4, 9, 28, 30, 31; 14:1, 37).

Üçüncü olarak, Lucas bizden, mektubun başlarından itibaren armağanlar ve ruhsal olgunlukla ilgili terimleri araştırmamızı istedi. Metnin, kitabın genel mesajına nasıl uyduğunu anlayana kadar *dikkatle dinlememizi* istedi. Bu da bizi, Pavlus'un Korintlileri armağanlara sahip bir insan grubu olarak adlandırdığı 1:4–7 ayetlerine götürdü. Gerçek şu ki, Korintliler herhangi bir armağandan yoksun değillerdi. Ancak 3:1'de Pavlus, böylesine inanılmaz armağanlarla donatılmış topluluğu olgun olmadıkları için azarlıyor. Hatta onları ruhsal bebek olarak adlandırıyor (1-2. ayetler).

Korint'teki bazı kişilerin, armağanlar ve olgunluk arasındaki ilişkiyi birbirine karıştırdığı kafamıza dank etmeye başlıyordu. Bazı kişiler belli armağanların (Korint kilisesinin durumuna baktığımızda "diller" armağanının), ruhsal olgunluk konusunda kendilerine üstünlük sağladığını düşünmeye başlamıştı. Beynimiz dört nala çalışmaya başladı. Pavlus, 13. bölümde sevgi hakkında gerçekten ne diyordu? Onları sevgi yoksunluklarından ötürü azarlama amacında mıydı? Kutsal Ruh'un, "sevgi bölümü"yle ilgili niyeti (duygusallık kılığında) teşvik etmekten öte düzeltme miydi?

Dördüncü olarak, Lucas bize, tüm kitabın bağlamının 13. bölümün kelime hazinesiyle bağlantılı olduğunu gösterdi. 13. bölümde yer alan "[sevgi] böbürlenmez" ifadesini ele alalım. Bu ifade mektubun önceki kısımlarında yer alıyor muydu? Evet yer alıyor ve Pavlus bu ifadeyi övgü niteliğinde kullanmıyor: "Siz hâlâ böbürleniyorsunuz!" (5:2).

Ardından Lucas durdu ve söylediklerinin hepsini düşünmemiz için bize zaman verdi. Bu bölümün, Korint topluluğunda bir bomba etkisi yaratmış olacağını fark ettik. Pavlus açık bir şekilde sevgiden bahsediyordu çünkü bu şey Korintlilerde eksik olan şeydi! Belki armağanlarla donatılmış bir topluluk olabilirlerdi. Ancak hâlâ bebeklerdi. Pavlus onların büyümelerini, kendisi gibi olmalarını, sevgiyle anılan bir "yetişkin" olmalarını istiyordu ki bu da onlar için olgunluk anlamına geliyordu.

Tüm bunları yaparken Korint'teki ilk dinleyicilerle birlikteydik ve işin garip yanı kendimizi Chicago'daki insanlara günümüze uygun bir mesajı vaaz etmeye daha hazırlıklı bulduk.

O anda ve orada anlamaya başladım. Ayeti anlamlandıran herhangi bir vaiz için gerekli olan bileşenleri görebiliyordum.

Tanrı vaaz hazırlığına olan yaklaşımımızı yeniden düzenlemek için o günü güçlü bir şekilde kullandı. Bu deneyimden sonra artık hepimiz değişime uğramış adamlardık. Tanrı'nın Sözü'ne karşı yenilenmiş bir arzuya ve kutsal metnin açıklayıcıları olmak için gereken her şeyi yapacağımız konusunda yeni bir kararlılığa sahip olduk.

O kitabın ya da mektubun yazıldığı dinleyici kitlesi sizin ilk dikkat edeceğiniz kişiler olduğunda, her şeyi farklı bir şekilde görürsünüz. Bunu size bir teleskop örneğiyle resmedeyim. Teleskoplar uzayda çok uzak olan şeyleri görebilmemizi sağlar. Galileo, Samanyolu Galaksisi'nde asılı duran milyonlarca, hatta milyarlarca yıldızın yanı sıra, aydaki kraterleri görmek için bir teleskop kullanarak teleskopları ünlü yaptı. Bu buluşun ardındaki fikir basittir. Biri diğerinden daha büyük olan iki mercek alıp bunları kayan bir silindirle birleştirin. Büyük olan mercek, bir görüntüyü büyütecek kavise sahiptir. Küçük olan ise, bakan kişinin uzaktaki şeylere daha yakından bakmasını sağlayan bir mercektir. Eğer teleskopu doğru yönde tutarsanız, inanılmaz şeyler keşfedersiniz. Ancak teleskopu ters yönde tutarsanız, görüntüdeki nesne birdenbire çarpık, küçük ve odak dışında görünür. Nesnenin güzelliği ve şekli ortadan kaybolur.

Aynı ilke, sizin vaaz hazırlık sürecinize de uygulanabilir. Eğer iyi bir Kutsal Kitap açıklayıcısı olmak istiyorsanız, gözünüzü önce ilk dinleyicilerin olduğu tarafa koymak için kendinizi eğitmelisiniz. Böyle yapmak, sizi metnin şeklini çarpıtmaktan koruyacak ve Kutsal Ruh'un bu metin aracılığıyla topluluğunuz için ne istediğini görmenize yardımcı olacaktır.

Bununla birlikte, yapılması gereken başka şeyler de var. Ayeti anlamlandırma işini kendi başıma yapabileceğime inanmıyorum. Bu nedenle, Kutsal Kitap'ı çalışmak için her oturduğumda, dua ediyorum. Çünkü sıradan çalışma araçları olduğu hâlde, bu süreçte Kutsal Ruh'un olağanüstü yardımına ihtiyacım var. Her ne kadar ilerleyen sayfalarda sizinle çalışmalarınızda yapabileceğiniz bazı uygulanabilir şeyler paylaşacak olsam da, metni anlama konusunda Kutsal Ruh'un merhametinde olduğunuzu anlamalısınız.

1. KONTROLÜ KUTSAL YAZILAR'IN BAĞLAMINA VERİN

İşi uygulamaya dökerken, iki farklı şekilde bağlam hakkında düşünmeyi faydalı buldum: *edebî bağlam* ve *tarihsel bağlam*. Bunlar birbiriyle bağlantılı ve sıklıkla birbiriyle örtüşen iki fikirdir ancak bunların arasındaki farkı anlamak önemlidir. *Tarihsel bağlam*, metni yönlendiren koşullar ve durumlarla

ilgilidir. Bu, o dönemdeki kültürü anlamanızı gerektirebilir. Bunun için Kutsal Kitap tarihi kavrayışınızı sağlamlaştırmanız gerekebilir. Veya ilk dinleyicilerin karşılaştığı durumları bir araya getirebilmek için bütün bir kitabı çalışmanız gerekebilir.

Öte yandan, *edebî bağlam*, metninizin etrafındaki metindir. Bu, yazarın yazma ve düzenleme stratejisiyle ilgilenir ve yazarın, kitabı neden bu şekilde organize ettiğini sorar. Bir metnin öncesinde ve sonrasında gelen ayetler veya bölümler, metnin anlamını kavramamız için bize bir akış ve şekil verir.[1]

Bir metnin anlamının, bizim içinde bulunduğumuz bağlam yerine kendi içerisinde bulunduğu bağlam tarafından nasıl kontrol edilmesi gerektiğiyle ilgili bir örneğe bakalım. 2. Korintliler 6:14–15'te şöyle okuyoruz:

> İmansızlarla aynı boyunduruğa girmeyin. Çünkü doğrulukla fesadın ne ortaklığı, ışıkla karanlığın ne paydaşlığı olabilir? Mesih'le Beliyal uyum içinde olabilir mi? İman edenle iman etmeyenin ortak yanı olabilir mi?

Bu metni alıp, topluluğumun evlilik veya iş ortakları seçimleriyle ilgili konularda düşünmelerine yardımcı olması amacıyla vaaz verdiğim bir gün vardı.

Sorun şu ki, eğer tarihsel bağlamın biraz derinine inersek, yazarın doğrudan bize konuşmadığını anlayacağız. Pavlus burada her ne pahasına olursa olsun zulümden kaçınacak şekilde hizmetlerini yürüten gözde ve gururlu öğretmenleri korumakta olan Korintlilerin bu tavrına karşı çıkmaktadır. Bu "süper elçiler" insanları Müjde'den ve Pavlus'tan saptırmıştı. Ve Pavlus onları geri istiyordu! Onları kendi boyunduruğuna sokmak istiyordu. Tarihsel olarak konuşursak, bu yüzden,

metne yaklaşımımız Pavlus'un bizim sahte öğretmenlere kapılmamız karşısındaki kaygısı tarafından yönetilmelidir. Bu metin, öncelikle kiminle evleneceğiniz veya iş ortağınızın kim olacağıyla ilgili değildir.

Bu ayetlerin edebî bağlamı da yalnızca bu anlamı doğrulamaktadır. Önceki ayetlerde Pavlus, Korintlilerin yürekleri ona karşı kapalı olduğu hâlde, kendi yüreğini onlara açtığını söylüyor. "Yüreğinizi açın" (6:13) diye ricada bulunuyor ve bu, kendisinin boyunduruğu altına girmeleri için bir çağrıdır. Ve bu ricaya ilerleyen ayetlerde tekrardan dönüş yapıyor: "Yüreklerinizde bize yer verin" (7:2).

Tarihsel ve edebî bağlamı bilmek sizin için her şeyi değiştirebilir. Kutsal Kitap'ı iyi bir şekilde açıklayan kişiler, bu bağlamların metnin anlamını kontrol etmesine izin verirler. Bu yüzden, ilk yapmanız gereken şey, metninizin öncesinde ve sonrasında yer alan ayetleri ve bölümleri okumaya başlamaktır. Kendinize farklı türde sorular dizisi sormaya başlayın. Bu metin neden burada? Vaaz edeceğim metin daha geniş olan bir bölümün içerisine nasıl uyuyor? Metnin türünü de göze alarak, ilk dinleyicilerin karşılaştığı durum nedir?

2. MELODİK DİZİYİ DİNLEMEK

Bu bölümün başlangıcında, her şeyi doğru bir sıraya koymakla ilgili üç tane uygulanabilir yöntemden bahsetmiştim. İlkine (yani kontrolü Kutsal Yazılar'ın bağlamına vermeye) baktığımıza göre, ikincisine geçebiliriz: bir metni, o metnin kitabın genel mesajına nasıl uyduğunu anlayana kadar dikkatlice dinlemek.

En iyi vaizler genellikle en iyi dinleyicilerdir. Çalışmalarına dinlemeye niyetli kulaklarla girerler. Eğer bizim rolümüz de buysa, o zaman ayeti anlamlandırma işini aklımızla olduğu kadar kulaklarımızla da yapmayı öğrensek iyi olur! Tanıdığım en iyi Kutsal Kitap açıklayıcıları, açıklayacakları kitapta Tanrı'nın onlara söylediği eşsiz şeyleri dinleyerek ayeti anlamlandırırlar. Yıllar önce, Dick Lucas bu ilkeyi şu şekilde tarif etmiştir:

Melodik dizi, bir şarkının ayırt edici bir bölümünü oluşturan kısa bir nota dizisidir. Bu, tekrarlanan ve çeşitlilik gösteren ana melodinin bir parçası olabilir. Kutsal Yazılar'da yer alan kitaplar da aynı şekilde işler. Her bir kitabın bir melodik dizisi, kitabın ne hakkında olduğu konusunda bilgilendiren bir özü vardır. Ve kitaptaki her metin bir şekilde bu melodik diziye hizmet edecektir. Bunu, baktığımız kitabın kumaş parçasına dokunan bir iplik olarak düşünebilirsiniz. Ya da kitaptaki her metnin asılı olduğu perde rayı gibi düşünebilirsiniz. Öyleyse, vaaz verirken şunu sorabiliriz: Vaaz vereceğim kitabın özü nedir? Ve vaaz vereceğim metin, bu özü nasıl etkiliyor ve bu öz tarafından nasıl etkileniyor?

Vaizler için bunun olumlu yanı şudur: Eğer bütün kitabın ne hakkında olduğunu bilirsek, o kitabın her bir metnini kavrayabiliriz. Ayrıca bunun ikinci bir faydası daha vardır. Eğer vaazımızda bu melodik diziden faydalanırsak, topluluğumuz

her vaazınızı hatırlamasa bile, giderek artan şekilde bu kitabın ne hakkında olduğunu öğrenecektir.

Peki bir kitabın melodik dizisini nasıl bulabiliriz?

Bunu lisedeyken nasıl yaptığımı size anlatayım. Bazı zamanlar, çok kalın bir kitap ya da roman okumam gerekiyordu. Kaçınılmaz olarak, öğretmenim bununla ilgili bir sınavın yaklaşmakta olduğunu bana söylemişti. Nasıl insanlar bu konuda bazı kestirme yollara başvuruyorlarsa, ben de bu kitabın ana noktasını hızlıca saptamanın bir yolunu bulmuştum. İlk olarak, kitabın giriş kısmında, bana ana fikri veya kitabın yazılma amacını verecek bir paragraf aradım. Ardından ilk ve son bölümleri okudum. Son olarak da, kitabın "içindekiler" kısmını açıp orada yer alan başlıklarla okuduklarım arasındaki noktaları birleştirdim.

Sezgisel olarak, kitabın özünü bulmak için farklı stratejiler kullandım: kitabı *baştan sona* okumak, kitabın *başını ve sonunu* tekrar tekrar okumak, *tekrar eden önemli kelimeleri, kavramları ve ifadeleri* aramak ve *amaç cümlelerinin* peşine düşmek.

Aynı araçlar, Kutsal Yazılar'da yer alan bir kitabın melodik dizisini bulmak için size yardımcı olabilir. Bu unsurları, vaaz hazırlığıma eklemenin faydalarını birkaç yıl sonra keşfettim. Kısa bir kitap olan Yahuda kitabını vaaz etmek istiyordum. Sonunda bu kitaptan birkaç mesaj vaaz edebildim ve bunun her dakikasından büyük keyif aldım. Ancak melodik diziyi bulmak gerçekten büyük bir çaba gerektirebilir.

Baştan Sona Okumak

Yahuda serisine başlamadan uzun bir süre önce, bu mektubu baştan sona okuyarak kişisel okuma planımın bir parçası hâline getirdim. Yalnızca yirmi beş ayet olduğu için bu çok da zor olmadı! Hangi kitabı vaaz edecek olursanız olun, bunu hepsi için yapmanızı öneririm. Aslına bakarsanız, bütün kitabı baştan sona bir oturuşta okumak her zaman çok iyidir. Bu kitabı kendi koşullarınca tanımak, dikkatlice onu dinlemek, vaaz verme zamanı geldiğinde size büyük bir kâr sağlayacaktır.

Başını ve Sonunu Okumak

Besteci, eseri boyunca melodik diziye yer verecek olsa da genellikle eserine melodik diziyle başlayacak ve eserini onunla tamamlayacaktır. Aynısı Kutsal Yazı kitapları için de geçerlidir. Yahuda kitabı boyunca vaaz vereceğim kesinleştiğinde, zamanımı kitabın yalnızca başını ve sonunu tekrar tekrar okumayla geçirdim. Bunu yaparken bir ses ortaya çıkmaya başladı: *korunmak*. 1. ayette Yahuda, "İsa Mesih için korunmuş" olan kişilere yazdığını söylüyor. Ve 24. ayette "sizleri düşmekten korumaya... gücü yeten" (Thomas Cosmades Çevirisi) Kişi'ye işaret ediyor. Hazırlığımın bu noktasında, Yahuda kitabının neyle ilgili olduğuyla ilgili geçici bir tahmin yürütmeye hazırdım: *Tanrı tarafından Mesih'te korunmamız.*

Tekrarlanan Kelimeleri, Kavramları ve İfadeleri Aramak

Ayeti anlamlandırma sürecinin bu noktasında, kulaklarımı mektubun içeriğiyle akort ederek geçici önermemi sınamaya

hazırdım. *Tanrı tarafından Mesih'te korunma* düşüncesi, mektubun gövdesini şekillendirmede önemli bir rol oynuyor muydu? Öyle olduğunu keşfettim. *Korunma* için 1. ayette (ve 24. ayette) kullanılan kelime, mektup boyunca dört kez daha kullanılıyordu: 6. ayette iki kez (Thomas Cosmades Çevirisi'nde bir kez korumak, bir kez de saklamak olarak çevrilmiştir), 13. ayette bir kez ("saklanıyor" – Thomas Cosmades Çevirisi) ve 21. ayette de emir kipi hâlinde bir kez. Bu keşif heyecanlı olduğu kadar, bu tekrarlanan kelime kullanımı, ilk oluşturduğum melodik dizime meydan okumuştu! Yahuda mektubun başında ve sonunda İsa için korunan kişilere, mektubun gövdesinde kendilerini Tanrı'nın sevgisinde saklamaları söyleniyor. Bu da kendilerini saklamayan/korumayan ve bundan ötürü yargı için saklanan/korunan düşmüş melekler ve sahte öğretmenler için söylenenin tam tersiydi. Eğer bu noktada birisi bana Yahuda mektubu neyle ilgili diye sorsaydı, ona şunu söylerdim: *Tanrı tarafından İsa için korunan kişiler, kendilerini Tanrı'nın sevgisinde saklamakla sorumlulardır*.

Amaç Cümlelerinin Peşine Düşmek

Son olarak, bir amaç cümlesi bulma umuduyla mektubu tekrardan okudum.[2] Bir tane bulmak çok uzun sürmedi. Yahuda 3. ayet dikkatimi çekti: "Sevgili kardeşlerim, size ortak kurtuluşumuzla ilgili yazmaya çok gayret ettim. Bu arada sizi kutsallara ilk ve son kez emanet edilen *iman uğrunda mücadeleye* özendirmek için yazma gereğini duydum." Bu cümle, Yahuda'nın ses niteliğini duymamı sağladı. Melodik dizisi ne olursa olsun, bir aciliyet duygusu içermesi gerekiyordu. Tehlikede olan şey, kilisenin sağlığı ve kutsallığından başka bir şey değildi.

Yahuda, Tanrı'nın egemenliği ve insan sorumluluğu arasındaki ilişki açısından, *korunma* ve *koruma* temalarını inceleyen kuru bir teolojik kaside değildir. Hayır. Bu kısa ve etkili mektup, coşkulu bir eserin yer aldığı basılı bir nota kağıdıdır. Melodik dizimin üçüncü kez elden geçmesi gerekiyordu: *İçinde bulunulan zamanın tehlikesi göz önüne alındığında, kilisenin sağlığı ve kutsallığı, Tanrı tarafından İsa için korunan kişilerin, kendilerini Tanrı'nın sevgisinde saklayarak iman için mücadele etmelerini gerektirir.*

Şimdi bir melodik diziye sahiptim. Ayrıca hazırlığımın bu kısmında iki önemli şey daha öğrenmiştim. Vaaz vereceğim metnin kitabın genel mesajıyla nasıl ilişkili olduğunu bilmek bu kitap boyunca her metni daha iyi vaaz etmemi sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda ayeti anlamlandırma sürecinin bu kısmında kullanılan her dinleme yöntemi, genel anlayışımda da büyük bir rol oynayacaktır. Kitabın melodik dizisini keşfetmek için tek bir araç yetmez.

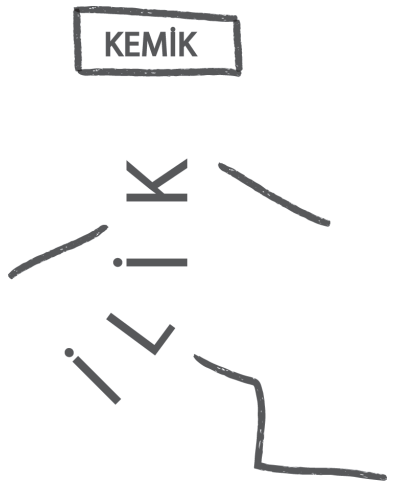
3. YAPIYI VE VURGUYU GÖRMEK

Kontrolü Kutsal Yazılar'ın bağlamına verme ve melodik diziyi dinlemeye ek olarak, Kutsal Yazılar'ı iyi bir şekilde açıklayanların vaaz hazırlığının ayeti anlamlandırma aşamasında yaptığı bir şey daha vardır. Bu kişiler vaaz verdikleri metnin iskeletini kavramak için çalışırlar. Şunu sorarlar: Yazar bu metni nasıl düzenlemiştir? Bu düzenleme yazarın amaçladığı vurguyla ilgili ne açığa çıkarmaktadır?

How to Read a Book (Bir Kitap Nasıl Okunur) adlı kitabında, Mortimer Adler şu gözlemde bulunur:

> Her kitap, kapaklarının arasında bir iskelete sahiptir. Analitik bir okuyucu olarak göreviniz bu iskeleti bulmaktır. Bir kitap size, kemiklerinin üstü bedenle ve bedeninin üstü de kıyafetle kaplı bir şekilde gelir. Süslenip püslenmiştir... bu kitabı gözleriniz sanki bir röntgen makinasıymış gibi, x ışınlarıyla okumalısınız çünkü herhangi bir kitabın yapısını kavramak onu anlamamızın önemli bir parçasıdır.[3]

Eğer Adler haklıysa, o hâlde bir kitabın iskelet yapısını kavramadan, metnin ana noktasını kavrayamazsınız. Diğer bir deyişle, iyi bir Kutsal Yazı açıklaması, Kutsal Yazı metninin kemiklerini ve iliklerini görmenizi gerektirir.

Ve konu vaaz vermeye gelince, şunları da söyleyebiliriz:

- Her metnin bir yapısı vardır.
- Bu yapı, vurguyu ortaya çıkarır.
- Benim vaazım, metnin şekline ve vurgusuna doğru bir şekilde tabi olmalıdır.

Ayeti anlamlandırmanın bu yönü bizi giriş kısmında yapmış olduğum açıklayıcı vaazın tanımına götürmektedir. Açıklayıcı vaaz, vaazın şeklini ve vurgusunu, Kutsal Yazı metninin şekline ve vurgusuna doğru bir şekilde teslim eden güçlü vaazdır.

Ve bu birçoğumuz için bir sorundur. Metnin iskelet yapısını kavramadan vaaz vermeye çıkıyoruz. Sonuç olarak da metnin anlamı konusunda çok net olmadığımızdan dolayı, vaaz bittikten sonra, topluluğumuzdaki kişilerin durumu da bizimkinden çok farklı olmuyor. Peki o zaman metnin yapısını nasıl bulabiliriz?

Her Yerde İşe Yarayan Okuma Stratejilerini Kullanın

Bir Kutsal Yazı metninin yapısını bulmaya çalışırken, Kutsal Kitap'ta nerede olursanız olun, yararlı olan basit stratejilerle başlamak iyi olacaktır.

İlk olarak, eğer erişebiliyorsanız, metnin kelimesi kelimesine yapılmış bir çevirisiyle çalışın. Eğer kendi dilinizde, Kutsal Kitap'ın birden fazla çevirisine sahip olacak kadar şanslıysanız, en bire bir çeviriyi tercih edin. Kelimesi kelimesine çeviri (düşüncesi düşüncesine çevirinin aksine) genellikle kelimeleri tek başlarına da daha tutarlı kılar ki bu da kemikleri daha gö-

rünür hâle getirir. Bunu söylerken, hiçbir çeviri bunu eksiksiz bir şekilde başaramaz. Birden fazla çeviriye başvurmanız faydalı olabilir. Şimdi, vurgulamak istediğim noktayı kaçırmayın. Metnin yapısını bulmaya odaklanan kişisel hazırlığımız hakkında konuşuyoruz. Konu vaaz vermeye gelince, daha az kelimesi kelimesine olan çevirileri kullanmanın çeşitli iyi sebepleri olabilir.

İkinci olarak, eğer metnin özgün dilinde çalışma olanağına sahipseniz, bundan faydalanın. Metni kendim çevirmekten fayda gördüm ve görmekteyim. Bu süreç beni yavaşlatsa da, yazarın ne yaptığını ve her bir parçanın daha geniş bütüne nasıl bağlı olduğunu görmeye başladım.

Üçüncü olarak, metni yavaş ve sesli olarak tekrar tekrar okuyun. Metinde ne kadar çok zaman geçirirseniz, o metnin nasıl işlediğini o kadar çok göreceksiniz.

Dördüncü olarak, okurken tekrarlanmış kelimelere, ifadelere ve fikirlere bakın. Eğer hedefimiz yapıyı ve vurguyu bulmaksa, sıklıkla kullanışmış ifadeler, vurguyu bulmada bize büyük ipuçları sağlayacaktır.

Çalıştığınız Metnin Edebî Türünün Ne Olduğunu Bilin

Bazı stratejiler Kutsal Kitap boyunca iyi işlese de, gerçek şu ki, her edebî tür aynı şekilde işlemez. Bir şiiri okumak için kullandığınız yöntemleri, bir gazeteyi okumak için kullanmazsınız. Bir yemek tarifini okuduğunuz şekilde bir romanı okumazsınız. Kutsal Kitap'taki her kitabı da aynı şekilde okumamalısınız.

Kutsal Kitap içerisinde farklı türler barındırır: Eski Antlaşma Anlatıları, Peygamberlikler, Vahiy, Bilgelik ve Şiir, Mek-

tuplar, Müjdeler ve Elçilerin İşleri. Bu farklı türler içerisinde, aslında üç temel metin türü yer almaktadır: *söylev, anlatı* ve *şiir*. Genel bir kural olarak, (çoğunlukla anlatı ya da söylev içeren) bir Müjde kitabı için benimsediğiniz bir okuma stratejisini kullanarak (şiirsel) bir mezmurun yapısını keşfedemezsiniz. Farklı metin türlerinden her birinin nasıl işlediğini bilmek, bunların kilidini en iyi şekilde açmak için hangi aracın gerekli olduğunu bilmenize yardımcı olacaktır.

Genel anlamda *söylev*, sözlü bir materyaldir. Mantıksal ve doğrusaldır. Bunu en belirgin şekilde Mektuplar'da görürüz. Ayrıca Eski Antlaşma'nın tarih kitaplarında, Peygamberlik ve Vahiy kitaplarının içerisindeki konuşmalarda ve Müjdeler'le Elçilerin İşleri kitaplarındaki vaazlarda buluruz. Söylevdeki yapıyı bulmak için, vaaz vereceğimiz metni, Kutsal Kitap'ın editörleri tarafından eklenen ayet numaraları ve paragraflar olmaksızın bir kâğıda olduğu gibi yazmak faydalı olacaktır. Ben buna, metni Kutsal Kitap'tan çıkarmak diyorum. Bakacağımız şeylerin tamamı dil bilgisiyle ilgilidir. Tekrarlanan kelimelere veya ifadelere, anahtar kelimelere, geçiş kelimelerine, fikir akışlarına, dil bilgisel ilişkilere, bağımsız ve bağımlı gruplara, metnin birinci (*ben*), ikinci (*sen/siz*) veya üçüncü (*o/onlar*) şahısta mı yazıldığına, metnin soru, bildiri, buyruk veya benzer şeyler içerip içermediğine bakın. Buna cümle şemalaştırması diyebiliriz. Eğer bu araçları doğru bir şekilde kullanırsanız, normalde elinizdeki metnin şeklini ve vurgusunu görürsünüz.[4]

Anlatı bir öyküdür ve öyküler genellikle büsbütün farklı bir yapı izler. Bu yüzden, bir mektup için dil bilgisine odaklanmak faydalı olsa da, bir anlatının yapısını ve vurgusunu görmek için vaize yardımcı olacak şeyler *sahneler (olay yerleri)*,

olay örgüsü ve *karakterlerdir*. Örneğin metindeki faaliyetin yer bakımından değiştiği farklı sahneleri tanımlamak, muhtemelen en iyi başlangıç noktası olacaktır. Eğer vaaz metniniz için uzun anlatıların olduğu kısımları seçerseniz, sahnedeki değişiklikler düzenleyici bir ilke ortaya çıkaracaktır. Bu sahneler içerisinde (ve bazen de sahne geçişlerinde), olay örgüsüne bakmanız iyi olacaktır. Olay örgüleri genel anlamda beş kısımdan oluşur:

- *Ortam*: Ortam genel olarak yer, zaman, dönem ve karakterlerin tanıtılmasını içerir.
- *Çatışma*: Çatışma, hikâyenin dramatik gerilimi ve bir şeylerin çözülmesi gerektiği hissini sağlayan kısmıdır. Bu kısım çok açık olabilir (şiddetli bir tehlike gibi) veya hemen göze çarpmayabilir (duygusal kargaşa gibi).
- *Doruk Noktası*: Doruk noktası, dramatik gerilimin kırılıp dönüm veya kırılma anının yaşandığı yerdir.
- *Çözülme*: Çözülme, doruk noktasının ilerleyişi, çatışmanın nasıl çözüldüğüdür.
- *Yeni Ortam*: Yeni ortam, bir sonraki olay örgüsünün ortaya çıkacağı yeni türden bir normale dönüştür.

Olay örgüsünün bu kısımlarını tanımlamaya çalışırken, şu önemli soruların sorulması gerekmektedir: Buradaki çatışma nedir? Dramatik gerilime sebep olan şey nedir? Dönüm noktası nedir? Bu gerilim nasıl çözülmüştür? Aradığımız vurgunun *doruk noktası* ile *çatışma* ve *çözülmenin* parçalarının birleşiminde yer aldığını savunmaktayım.

Tabii ki de yazarın karakterleri (hikâyenin içerisinde yer alan kişileri) nasıl resmettiği de önemlidir. Yazarın hangi ki-

şileri tanıttığı ve bunu ne zaman yaptığına dikkat edin. Bu kişilerin nasıl değiştiklerine dikkat edin. Yazarın bu karakterler arasında nasıl mekik dokuduğuna dikkatinizi verin. Eğer olay örgüsüne ve karakterlere dair iyi bir anlayışınız olursa, anlatının şekline ve vurgusuna dair de iyi bir anlayışınız olur.

Şiir, üçüncü metin türüdür. Kutsal Kitap'ta yer alan şiirlerin çoğu, Eski Antlaşma'daki Bilgelik ve Peygamberlik Yazını'ndadır. Yapı bulmak için kelime, hatta kıta tekrarlarını göz önünde bulundurmak iyi olacaktır (örneğin, 42. ve 43. Mezmur, "Neden üzgünsün, ey gönlüm?" şeklinde başlayan kıta etrafında düzenlenmiştir). Ayrıca tasvirdeki ve dil bilgisel stratejilerdeki değişiklikleri de (kişi veya bakış açısındaki değişiklikler gibi) göz önüne almak iyi olacaktır. Ancak şiirdeki yapı ve vurguyu bulmak için muhtemelen en yararlı strateji, metninizdeki *paralelliğin* nasıl işlediğini, özellikle de metindeki paralellik türleri arasındaki geçişi görmektir. *Paralellik* İbrani şiirinin bir özelliğini tanımlamak için kullanılan teknik bir terimdir. Bu özellikte, dizeler genellikle belirli şekillerde birbiriyle ilişkili olan veya birbirine karşılık gelen çiftler hâlinde (ya da bazen üçlü hâlde) görünürler. İkinci dize ilk dizenin genel fikrini tekrarlıyor ya da onu biraz daha açıyor olabilir. İkinci dize ilk dizeyle çelişebilir, onu olumsuzlayabilir ya da ona karşıtlık oluşturabilir. Ya da ikinci dize ilk dizedeki düşünceyi tamamlayabilir. Birinciyle ikinci dize arasındaki bu farklı ilişkiler farklı tür paralelliğe işaret eder. Paralellikteki değişimleri görmek metninizin şeklini ve vurgusunu bulmanıza yardımcı olacaktır.

İŞİNİZİ BİTİRDİĞİNİZİ DÜŞÜNME TEHLİKESİ

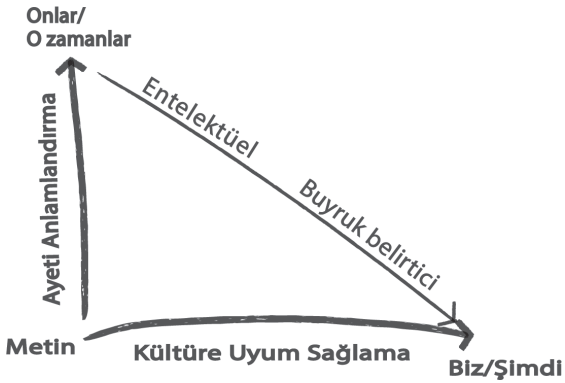
Hem genel stratejileri hem de edebî türe özgü stratejileri iyi bir şekilde kavramak metninizin yapısını ve vurgusunu bulmanız konusunda harika bir başlangıç olacaktır. Ve kitabın bağlamını ve mesajını bulmak, ayeti anlamlandırmanın eşit derecede önemli olan yönleridir. Hatırlayın, şunları yapmanız gerekiyor:

1. Kontrolü kendi bağlamınıza değil, Kutsal Yazılar'ın bağlamına vermek.
2. Metnin, kitabın genel mesajına nasıl uyduğunu anlayana kadar dikkatle dinlemek.
3. Metnin yapısını ve vurgusunu görmek.

Bunları söylerken, vaaz vermeye henüz hazır olduğunuzu düşünmüyorum.

Ayeti anlamlandırma yeterli değildir. Yalnızca ayeti anlamlandırma yapmak, vaazın ya aşırı *entelektüel* ya da sadece *buyruk belirtici* olmasına yol açabilir.

Entelektüel vaaz ilk dinleyicileri nihai hedefiniz yaptığınızda gerçekleşir. Gününüze son derece uyan bir metni aldığınızda ve akademik seviyede yazılmış bir yorum kitabı gibi gelen vaazlar yazıp bu metni günümüzden kopuk hâle getirdiğinizde, yaşanan tam da budur. Ayeti anlamlandırmayı yapıp orada durursanız, sonunda sıkıcı, etkisiz ve fazlaca dipnotu olan konuşmalar ortaya çıkar.

Bu tür vaazları özellikle de –arkadaşım Mike Bullmore'un dediği gibi– vaazın, o hafta metin hakkında öğrendikleri her şeyi barındıracak bir saklama kabı olduğunu düşünme hatasına düşen genç vaizlerde görüyorum. Ancak vaaz bu tür bir saklama kabı değildir. Aşırı entelektüel vaazlar vermekten kaçınmanız gerekiyor.

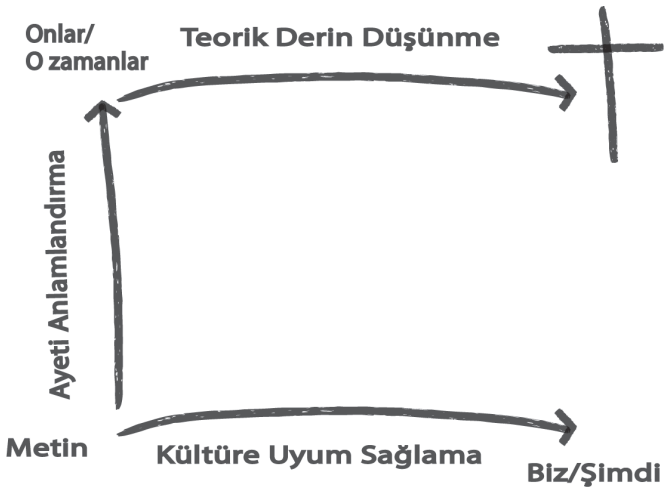
Yalnızca ayeti anlamlandırma yapmanın bir diğer tehlikesiyse *sadece buyruklar veren* vaizler olmamızdır. Kutsal Kitap buyruklarla doludur ve bu buyruklar hâlâ geçerlidir. Ancak Kutsal Kitap'a dayalı ve teolojik bir bağlamdan yoksun buyruklar, aynı zamanda bu buyrukların yaşama yanlış şekillerde uygulanmasına yol açabilir. Belki de bunun en tehlikeli biçimi, teolojik derin düşünmeyi ihmal ettiğimiz durumlardır (ki buna bir sonraki bölümde bakacağız). Kutsal Kitap'ın Müjde bağlamını bir bütün olarak göz önünde bulundurmazsak, iyi bir şekilde anlamlandırılmış buyruklar bile ahlakçılığa dönüşür. Bu da kiliselerimizde yasacı bir kültür oluşmasına yol açar.

Tüm bunların anlamı, teolojik derin düşünmenin dikkate değer olduğudur ki bu da bizi vaaz hazırlığımızın bir sonraki adımına getiriyor.

3

TEOLOJİK DERİN DÜŞÜNME

Bir önceki bölümün sonunda dediğimiz gibi, ayeti anlamlandırmayla duran açıklayıcı vaaz, özünde sadece entelektüel veya fazlasıyla buyruk verici hâle gelir. Akademik veya ahlakçı olur. Vaaz hazırlamanın bir sonraki aşaması hâlâ gereklidir: teolojik derin düşünme. Bu olmadan, vaaz vermeye henüz hazır değilsinizdir.

Teolojik derin düşünme nedir? Basitçe söylemek gerekirse, metnim ve bu metnin Tanrı'nın kurtuluş planıyla nasıl ilişkili olduğu üzerinde derinlemesine düşünmek için zaman ayırmanın titiz ve dua içeren bir disiplinidir. Bu, metnimin Kutsal Kitap'ın tamamıyla, özellikle de Tanrı'nın İsa'daki kurtuluş eylemiyle nasıl bağlantılı olduğunu soran bir çalışmadır.

KUTSAL KİTAP'I, İSA'NIN SEZGİLERİYLE OKUMAK

Dirilişinden sonra İsa, kendi kimliğini açık etmeden, yaklaşık 11 kilometrelik bir mesafede olan Emmaus adlı bir köye yürüyerek giden öğrencilerinin yolculuğuna dahil olur. Yürürken öğrencilerine, Musa'nın ve diğer peygamberlerin –yani tüm Kutsal Yazılar'ın– kendisi hakkında neler yazdıklarını gösterir (Lu. 24:25-27). O akşamın ilerleyen saatlerinde Onbirlere görünerek aynı şeyi yapar; Kutsal Yazılar'ı anlamaları ve Musa'nın Yasası'nda, Peygamberler'de ve Mezmurlar'da kendisiyle ilgili yazılanların yerine gelmek zorunda olduğunu görmeleri için zihinlerini açar (44-45. ayetler). Ardından bu elçilere kendisinin tanıkları olacaklarını ve bu mesajı alıp Yeruşalim'den başlayarak tüm dünyaya vaaz edeceklerini söyler. Bu ilanın kayıtları Müjde kitaplarında, Elçilerin İşleri'nde ve Mektuplar'da açıkça yer almaktadır.

İsa'nın burada söylediği şeyde bir ilke yer almaktadır. Tüm Eski Antlaşma ve tüm Yeni Antlaşma, İsa'yla ilgilidir ve İsa'yla ilgili belirli sözler içermektedir. 46 ve 47. ayetler bu belirli sözlere işaret etmektedir: "Şöyle yazılmıştır: Mesih acı çekecek ve üçüncü gün ölümden dirilecek; günahların bağışlanması için tövbe çağrısı da Yeruşalim'den başlayarak bütün uluslara O'nun adıyla duyurulacak (bu ayetleri Luka 24:26'da geçen

"acı çekme" ve yücelik" ifadeleri ile karşılaştırın)." Şüphesiz bu kısa ayet, içerisinde çok fazla derinlik barındırmaktadır. "Mesih" kelimesinin içerisinde barındırdığı krallık iması ve "bütün ulusların" dahil edilmesi inanılmaz derecede zengin fikirlerdir. Ancak bu basit cümle, Müjde'nin kalbini oluşturmaktadır. Müjde, en azından İsa için, Kutsal Kitap'ın her yerinde bulunmaktadır. Müjde, Kutsal Kitap'ı bir arada tutan şeydir ve bu da bizim Kutsal Kitap'a yaklaşımımızı şekillendirmelidir.

PAVLUS'UN SEZGİLERİYLE OKUMAK

Şu önemlidir ki, Mesih'i bütün Kutsal Yazılar'da gösterme uygulaması İsa'yla bitmez. Pavlus da buna örnek teşkil etmiştir. Elçilerin İşleri'nde şöyle okuruz: "Pavlus, her zamanki gibi Yahudiler'e giderek art arda üç Şabat Günü onlarla Kutsal Yazılar üzerinde *tartıştı*. Mesih'in acı çekip ölümden dirilmesi gerektiğine dair *açıklamalarda bulunuyor*, *kanıtlar gösteriyordu*. 'Size duyurmakta olduğum bu İsa, Mesih'tir' diyordu" (17:2–3). Elçilerin İşleri kitabı, Pavlus'un Atina'da (17:17), Korint'te (18:4) ve Efes'te de (18:19; 19:8) benzer bir dil kullandığını kaydetmektedir.

Pavlus'un bu davranışı bilinçli ve özenliydi. Bu yaklaşım aynı zamanda, bizim Kutsal Kitap'ı nasıl okumamız gerektiği konusunda da öğreticidir. İlk olarak, tartışma (muhakeme etme/akıl yürütme), kanıtlama ve ikna etme becerileri, Pavlus'un Mesih'i tüm Kutsal Yazılar'dan vaaz ederken benimsediği yaklaşımı yansıtmaktadır. Bu terimlerin her biri, Helenistik ahlak felsefesinde yer alan zengin bir arka plana sahiptir ve özenli, düşünceli bir uygulamayı ortaya koyar. İkinci olarak,

Pavlus bu araçları değişik bağlamlarda –hem sinagogda hem de pazar yerinde, hem Yahudilerin hem de Greklerin olduğu yerlerde– kullanmıştır. Bir dinleyiciden diğerine farklılık gösteren kestirme yollar yoktur. Üçüncü olarak, Pavlus aynı Müjde'yi, Kutsal Yazılar'a dair hiçbir bilginin olmadığı ortamlarda da vaaz etmenin yollarını bulmuştur. Müjde'yi Kutsal Yazılar'a dair bir altyapıdan veya kelime dağarcığından yoksun insanlara bile vaaz etmenin bir yolu vardır.

Pavlus, tıpkı İsa gibi, Kutsal Yazılar'ın İsa'nın ölümüne ve dirilişine işaret ettiğine inanıyordu. Dahası, Pavlus'un hizmetinin bu üç yönü, teolojik derin düşünmenin sıkı çalışma gerektiren bir görev olduğunu göstermektedir.

SPURGEON'IN SEZGİLERİYLE OKUMAK

Belki de, İsa'yı merkeze koyarak Kutsal Kitap'ı okuma yaklaşımına sahip günümüze daha yakın bir isme göz atmak faydalı olabilir. Vaizlerin Prensi olarak adlandırılan büyük Baptist vaiz Charles Haddon Spurgeon, bu fikri şöyle ortaya koymuştur:

> Bilmez misin ki, ey genç adam, nerede olursa olsun, İngiltere'deki her kasabada, her köyde, her bucakta Londra'ya çıkan bir yol vardır? Bunun gibi, Kutsal Yazılar'daki her metinden de Mesih'e çıkan bir yol vardır. Ayrıca sevgili kardeşim, bir metne dikkatini verdiğinde, senin işin, 'Peki şimdi Mesih'e giden yol nerede?' diye sormaktır. Şimdiye kadar içinde Mesih'e çıkan bir yol olmayan hiçbir metne rastlamadım ve olur da iyi bir şey yaparsam, içinde Mesih'ten gelen bir tat vardır.[1]

Spurgeon'ın sezgileri doğruydu. "Metnim Müjde'yi nasıl öngörüyor ya da Müjde'yle nasıl ilişkili?" diye soruyor. Her ne kadar vaaz ettiği Kutsal Yazı metinlerinde Müjde'ye nasıl vardığı konusunda daima onunla aynı fikirde olmayabiliyorum ancak sorduğu soru doğrudur. Ayrıca bu soruyu nasıl yanıtladığımız da son derece önemlidir.

İsa'yla ve Müjde'yle ilgili olarak belirli bir metin üzerinde derinlemesine düşünmeyi öğrenmek, en az üç tane belirgin ve etkili disiplini anlamaya çalışmayı gerektirmektedir. Bunlar olmadan, açıklayıcı vaiz olma yolunda ilerleyemezsiniz: *tarihsel-eleştirel yöntem, Kutsal Kitap teolojisi* ve *sistematik teoloji*.

TARİHSEL-ELEŞTİREL YÖNTEMİN ZORLUĞU

Eğer siz de benim gibi akademik bir ortam içerisindeyseniz, bu bölümün ilk paragrafındaki *teolojik* kelimesini okuduğunuzda zihninizde kırmızı bir ışık yanıp sönmeye başlamıştır. Ve öyle de olmalı. *Teoloji* neticede *tarih* sorununu ortaya çıkarmaktadır. Yani: Sıklıkla, hazırlık sürecimizin ayeti anlamlandırma kısmına hak ettiği saygıyı göstermiyoruz ve bu da geleneksel tarihin zamanı ve yeri gibi hususları ciddiye almamamızla sonuçlanıyor. Aşırı derecede basite indirgenmiş teolojik derin düşünmeye boyun eğiyoruz ve de ya metnimize iliştirdiğimiz sığ bir Müjde vaaz ediyoruz ya da metni vaaz etmek yerine doktrin vaaz ediyoruz. Böyle bir durumda olmak gerçekten çok kötüdür, en azından her hafta bu şekilde vaaz veriyorsak. Bu, Hristiyanlığı tarihten koparmaktadır.

Eğer Eski Antlaşma metnimizin tarihsel durumunu günümüzle alakasız olarak ve Müjde'ye varmak için bir sıçrama tah-

tası olarak görüp böyle davranırsak, o zaman Kutsal Kitap'ın tarihle gerçek anlamda ilgilenmediğini öğretmiş oluruz. Böylece tarih, teolojik dogmalarımızı öne çıkarmak için bir araç hâline gelir. Bu noktada, tarihsel gerçekliğe sahip bir diriliş yerine, soyut ve ruhsal bir diriliş görüşünden sadece bir kuşak uzaktayızdır. Kutsal Kitap'ı Gerçek'in kendisi olarak görmek yerine, onu ahlaksal bir mitoloji olarak görmekten sadece bir kuşak uzaktayızdır.

Bir başka deyişle, yeni bir müjdeci vaizler neslinin, tüm Kutsal Yazılar'dan Mesih'i vaaz etme amacıyla aslında Hristiyan vaazının temelini yıkmaları tamamen mümkündür.

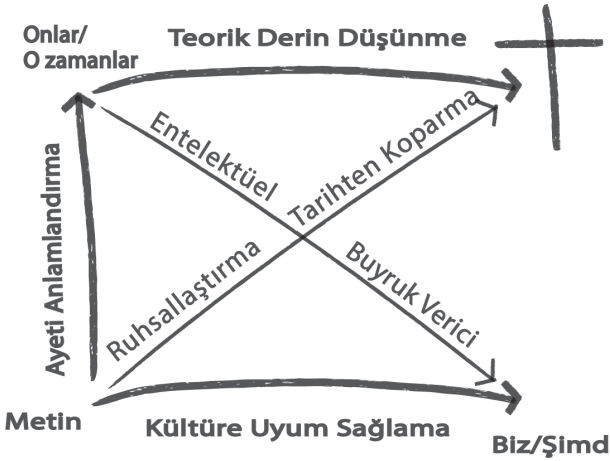
Tarihsel kaygı yeni bir şey değildir. John Owen, Latince olarak *Biblical Theology (Kutsal Kitap Teolojisi)* adlı çalışmasını 1661 yılında ilk kez yayınladığında, bu meseleye değinmiştir. John Owen, 17. yüzyılda yaşamış İngiliz bir pastör ve teologdu. İlk üç bölüm, Kutsal Kitap metni ve tarihi üzerine bindirilmiş bir şey olarak "teoloji" fikrini ele almaktadır. Aynı kaygı bugün bizler için de devam etmektedir. Bazı saygın akademik teoloji okulları (yaşadığım yerdekiler de dahil), bu sebepten dolayı hâlâ fakültelerine bir *teolog* getirmeyi reddetmektedir.

Hristiyanların her şeyi İsa merceğiyle okuma arzusuyla ilgili en açık ve yetenekli eleştirmenlerden birisi, çoğunlukla yirminci yüzyılın ikinci yarısında yazmış olan Eski Antlaşma bilgini James Barr'dır. Hristiyan (Mesih merkezli) vaazlara şüpheci bir şekilde bakar çünkü bu tür vaazlar çoğu zaman Eski Antlaşma'nın kendi adına konuşmasına izin vermemektedir. Aksine, Hristiyanlık Eski Antlaşma'ya ithal edilir veya ona dayatılır; o kadar ki, Eski Antlaşma susturulur. Barr'a göre, "Eğer Hristiyanlık Eski Antlaşma'ya ithal edilirse veya ona dayatılırsa, bunun sonucu Eski Antlaşma'nın Hristiyanlık

için değerinin ve onun üzerindeki etkisinin azaltılması olacaktır. Eski Antlaşma, Hristiyan sonuçlar doğurmalı ama Hristiyanlaştırılmamalıdır. Peki bu mümkün mü?"[2]

Barr, her ne kadar şüpheci olursa olsun, yine de bu çatışmayı bir soruyla çerçevelendiriyor. Bu mümkün mü? Eski Antlaşma metinleri, yazıldığı dönemdeki bağlamında ne anlama geldiğine sadık kalınarak, Hristiyan metinleri olarak vaaz edilebilir mi? Barr'ın sorusu önemli bir sorudur.

Bazı Hristiyan vaizlerin, Habakkuk 3'teki Tanrı'nın görünümünü nasıl basite indirgenmiş bir şekilde ele aldıklarını görünce, Barr'ın ne düşüneceğini hayal edebiliyorum. Habakkuk 3. bölümde, Tanrı parlak bir ışık içerisinde, muzaffer bir savaşçı gibi giyinmiş şekilde görünmektedir. Yeryüzüne gelmesiyle, Tanrı yeryüzündeki düşmanları tarafından zulüm gören halkı için mucizevi bir kurtuluş sağlamaktadır. Yeni başlayan açıklayıcı vaiz –*Mesih merkezli vaaz vermeye körü körüne bağlı* olan bir vaiz– için bu metin, günahkârlar için muazzam bir kurtuluş sağlayan İsa'da tamamlanmıştır. Ancak Barr şöyle soracaktır: "Sevgili açıklayıcı vaiz, Tanrı'nın İsrail'e onun insan düşmanlarına yönelik vaat ettiği şeyin, ruhsal bir düşmanın egemenliği altındaki insanlar için zafer anlamına geldiğini söyleme hakkına nasıl erişiyorsun?" Şimdi bu genç vaiz, *ruhsallaştırılmış* bir iman uğruna tarihi bir kenara mı atmıştır? Bu metni *tarihten koparmış* mıdır?

Habakkuk 3 örneği, bizi vaizlerin, metnin tarihteki esas dinleyicileri için ne anlama geldiğine sadık kalarak Eski Antlaşma metinlerini Mesih'e bağlayıp bağlayamayacakları sorusuna geri getiriyor. İsa'nın Luka 24'te ortaya koyduğu ilkeyi –yani bütün Kutsal Yazılar'ın O'nun Müjdesi'yle ilgili olduğu ilkesini– izlemenin ve yine de metni tarihten koparmadan ilerlemenin bir yolu var mıdır? Elbette bu soruyu Yeni Antlaşma için de sorabiliriz. İkinci tapınak zamanındaki Yahudiliği veya Grekoromen arka planlarının tarihsel bağlamında kaybolmak ve bir metnin Müjde'yle gerçekten nasıl bağlantılı olduğu sorusunu asla sormamak çok kolaydır. Böylece tarihsel–eleştirel yöntemin zorluğu bir "nasıl" sorusu hâline gelmektedir. Bir Kutsal Yazı metni üzerinde, bu metnin tarihsel bütünlüğünden taviz vermeden *nasıl* teolojik derin düşünme sergileyebiliriz?

Her şeyden önce, bu teolojik derin düşünme sorusu duayla başlamalıdır. Bu demek oluyor ki, teolojik derin düşünme

"çalışması" ancak dua aracılığıyla gerçekleşir. Mesih'in kimliğinin açığa çıkmasıyla –O'nu Kutsal Yazılar'ın tamamlanması olarak görmekle– sessiz dua anları arasında sıkı bir bağlantı vardır.

Luka birkaç olayda bu bağlantıyı kurmaktadır. Petrus, İsa'nın "Sizce ben kimim?" sorusuna, "Sen Tanrı'nın Mesihi'sin" diye yanıt verdiğinde, bunun hemen öncesinde okuyuculara İsa'nın tek başına dua ettiği söylenmiştir (Lu. 9:18–20). Diğer bir deyişle, Luka dinleyicilerinin İsa'nın kim olduğunun Petrus'a dua bağlamında açıklandığını bilmelerini istiyor. İsa'nın görünümünün değişip, yücelik içerisinde Oğul, Seçilmiş Kişi olarak görünmesi, yine İsa'nın Petrus, Yakup ve Yuhanna'yı yanına alıp dua için dağa çıkmasının akabinde olmuştur (Lu. 9:28–36). Luka Müjdesi'nin en başına gittiğimizde, yaşlı Şimon ve Anna'dan duaya bağlı ve dindar kişiler olarak söz edilir ve bu ifadeler Tanrı'nın, İsa'yı onlara göstermesinden hemen önce gelir (Lu. 2:27, 37; krş. Lu. 2:28–32, 38). Hatta Tanrı, İsa'nın vaftizinde O'nun kimliğini açıkladığında, Luka göklerin açıldığını ve Tanrı'nın konuşarak İsa'nın kendi Oğlu olduğunu söylediğini kaydetmiştir. Luka, İsa'nın tam da dua ettiği sırada göklerin açıldığını yazmıştır (Lu. 3:21–23).

Luka bu konuda daha açık olamazdı: Tanrı, İsa'yı insanlara duanın sonucu olarak göstermektedir. Ve bunun gibi, eğer biz de İsa'nın vaazımızda görünmesini gerçekten istiyorsak –eğer İsa'yı tüm Kutsal Yazılar'ın merkezi olarak açığa çıkarmayı gerçekten istiyorsak– o hâlde hazırlığımıza duayla başlamamız gerekmektedir. Yalnızca o zaman teolojik derin düşünme gibi ciddi bir aşamaya başlayabiliriz. Yalnızca o zaman Kutsal Kitap teolojisi ve sistematik teoloji çalışmalarına geçebiliriz.

KUTSAL KİTAP TEOLOJİSİNİN FAYDASI

Kutsal Kitap teolojisi disiplini bizden geri adım atıp Tanrı'nın söylediği ve yaptığı şeylerdeki büyük resme bakmamızı ve tüm bunların O'nun vahyinin merkezi olan Oğlu'nun ölümü ve dirilişiyle nasıl ilişkili olduğunu görmemizi istemektedir. Bazen bu disiplini, Tanrı'nın Mesih'teki kurtarış planının aşamalı olarak ortaya çıkışını izleyen bir Kutsal Kitap okuma yolu olarak tanımlıyorum.

Kutsal Kitap teolojisi disiplini, vaaz vermenin gerekli bir kısmıdır çünkü bu disiplin, sadece entelektüel ve ahlakçı olan vaazların önüne geçer. Olumlu açıdan söylemek gerekirse, bu disiplin, Kutsal Kitap'taki belirli metinlerden sizi –meşru bir şekilde– Hristiyan Müjdesi'nin kalbine götürür; tıpkı İsa'nın Luka 24'te tüm Kutsal Yazılar'ın kendisiyle ilgili olduğunu göstermesi gibi. Bu disiplin, ana şeyin ana şey olarak kalmasını sağlar.

Öyleyse Kutsal Kitap teolojisi nasıl işlemektedir? Bu disiplini açıklayıcı vaazımızda meşru bir şekilde nasıl kullanırız? Vaazlarımızı hazırlarken, Kutsal Kitap teolojisinden nasıl faydalanırız? Yapmamız gereken üç şey olduğunu düşünüyorum:

1. Bir Kutsal Kitap teolojisi edinin.
2. Yeni Antlaşma'nın izinden gidin.
3. İyi Müjde bağlantıları kurun.

1. Bir Kutsal Kitap Teolojisi Edinin

Sahip olmadığınız bir şeyi kullanamazsınız, dolayısıyla da ilk adım bir Kutsal Kitap teolojisi edinmektir. Bunu edinmenin en iyi yolu da Kutsal Kitap'ı sürekli olarak ve tamamen

okumaktır. Bağlantılar kurmak konusunda hiçbir şey sizi tüm Kutsal Kitap hakkında derin ve içsel bir kavrayışa sahip olmak kadar hazırlamayacaktır. Kutsal Yazılar'ı düzenli ve duayla okumayı bir alışkanlık hâline getirin. Kutsal Kitap'ın içerisinde yer alan her bir kitabı okurken melodik diziyi arayın. Büyük resme bakmada ne kadar çok zaman geçirirseniz, büyük resim hakkındaki kavrayışınız da o kadar artacaktır.[3]

Elbette, kendi Kutsal Kitap teolojinizi daha geniş bir çerçevede geliştirirken, bu bağlantıları kendi vaaz hazırlığınızda haftalık olarak hâlâ kurmanız gerekmektedir. Ancak şunu unutmayın, bu işlemi, Kutsal Kitap'ın tarihine ve yazınına saygı gösterecek şekilde yapmalıyız. Bunu yapmak, "Metnimde İsa nerede?" diye sormak kadar kolay değildir. İsa her taşın altında ya da her ağacın ardında saklanmamaktadır. Nispeten biraz daha farklı sorularla başlamamız gerekir. Örneğin şu sorularla başlayabilirsiniz:

- Müjde bu metni anlayışımı nasıl etkilemektedir?
- Metnim Müjde'yi nasıl öngörüyor veya yansıtıyor?

Ancak daha iyi sorular bütün işin bittiği anlamına gelmez.

2. Yeni Antlaşma'nın İzinden Gidin

İlk Kutsal Kitap teologları –Eski ve Yeni Antlaşma'yı bir bütün hâline getirme anlamında– Yeni Antlaşma yazarlarıydı. Birisi Yeni Antlaşma'dan bir sayfa açtığında, okuduğu yerde Eski Antlaşma'yla apaçık bir bağlantı veya elbette sayısız Eski Antlaşma iması görmemesi pek mümkün değildir. Açıkça görülüyor ki bu durum Kutsal Kitap teolojisine dalmak

isteyen birisi için çok yardımcıdır. Yeni Antlaşma Kutsal Kitap teolojisi yöntemlerinin bir altın madeni hâlini alır. Eğer metniniz başka bir metne atıfta bulunuyor ya da başka bir metinle bağlantı içeriyorsa (bu aynı antlaşma ya da özellikle anlaşmalar arası olabilir), o zaman iyi bir başlangıç noktanız var demektir.[4]

Bu bölümün başında, Pavlus'un Elçilerin İşleri kitabında izlediği yöntemin şu gerçeğe işaret ettiğini öne sürmüştüm: Kutsal Yazılar'ı İsa'nın ölümü ve dirilişinin tarihsel gerçekliğine bağlamak düşüncelilik ve özen gerektirir. Ancak Pavlus'un Elçilerin İşleri 17:22–31'de yer alan Atina'daki konuşmasına hızlıca bir bakmamız, bize onun bu bağlantıları nasıl yaptığıyla ilgili birkaç fikir vermektedir. Her ne kadar Pavlus'un konuşması belli bir Kutsal Yazı metnini açıklamaya yönelik olmasa da, bu konuşma Kutsal Kitap'ın Müjde şeklini ortaya çıkarmaktadır. Bu şekil özellikle Pavlus'un vaazının belli teolojik kategorileri ortaya çıkarışında kendisini açıkça göstermektedir.

Giriş

- Pavlus putperestlikle ilgili kültürel nesneleri Tanrı hakkında bir sohbet açmak için kullanıyor (22–23. ayetler).

Gövde

- Pavlus ilk önce Tanrı'nın yeri ve göğü yaratmasıyla başlıyor (24. ayet).
- İnsanlığın evrensel sorununun putperestlik olduğunu açıklıyor (24b–25. ayetler).

- Tanrı'nın sonsuzluğunu ve O'nun bizimle bir ilişki içerisinde olma arzusunu vurguluyor (26–28 ayetler).
- İnsanın suçluluğunu ilan ediyor ve tövbe için çağrıda bulunuyor (29–30. ayetler).

Sonuç

- Pavlus bağlılığımızın ait olduğu Kişi olan dirilmiş İsa'ya işaret ediyor (31. ayet).
- Tanrı'nın dünyayı doğrulukla yargılamasıyla bitiriyor (31. ayet).

Pavlus'un Yaratılış'tan Vahiy'e kadar olan şeyleri anlatması yalnızca sekiz ayet sürmüştür. Tanrı'dan Yaratıcı olarak, insanlıktan düşmüş olarak, Mesih'ten dirilmiş olarak ve göklerde saklı olan zamanda Mesih'in yargı için dönüşünden bahsederek en baştan en sona, yaratılıştan tamamlanmaya kadar olan şeyleri rahatlıkla anlatmaktadır. Bu bakımdan, bu vaaz sınırlı bir alanda Kutsal Kitap tarihi boyunca ilerlerken nasıl etkili bir şekilde vaaz verebileceğimiz konusunda bize bir model sunmaktadır. Kutsal Yazılar'ın neresinde olursak olalım, Pavlus'un uygulamasından öğreneceğimiz çok fazla şey var.

Vaazlarımızı hazırlama sürecinde Kutsal Kitap teolojisini kullandığımız ilk iki yol önemli bir temel oluşturmaktadır. Bu süreçte, bir Kutsal Kitap teolojisine, yani Kutsal Kitap'ın tümüne ve Kutsal Kitap'ın kendi içerisinde nasıl uyum gösterdiğine dair bir anlayışa ihtiyacınız olacaktır. Ayrıca Yeni Antlaşma'nın Eski Antlaşma'yla nasıl bir bağlantısı olduğunu ve Eski Antlaşma'nın Yeni Antlaşma'yı nasıl öngördüğünü anlamaya ihtiyacınız olacaktır. Ancak –ki burası önemli– Yeni

Antlaşma'da yer alan alıntılar buna kapı açmadığında bile belli bağlantılar yapmak için bazı araçlara ihtiyacınız olacaktır.

3. İyi Müjde Bağlantıları Kurun

Eğer son birkaç kısımda öne sürdüğüm şeyler doğruysa, o zaman vaaz ettiğiniz metinden iyi Müjde bağlantıları kurma zorluğuyla karşılaşacaksınızdır. Size Kutsal Kitap teolojisi üzerinde derinlemesine düşünme uğraşınızda yardımcı olacağını düşündüğüm dört kategori şöyledir:

- Yerine gelen peygamberlikler
- Tarihsel gidişat
- Temalar
- Benzerlikler

Kuşkusuz, bu kategoriler önemli ölçüde birbiriyle örtüşmektedir. Peygamberliğin yerine gelmesi bir tema veya bir benzetme aracılığıyla olabilir. Bir benzetme bir temadan yararlanabilir. Bir tema bazı tarihsel gidişatları içerebilir. Başka ayrı kategoriler de olabilir. Ancak önemli olan şey bu kategorileri nasıl tanımladığınız veya organize ettiğiniz değil, meşruluktur (geçerliliktir). Bu kategoriler basitçe bir başlangıç noktasıdır.

Yerine Gelen Peygamberliklere Bakın

Muhtemelen en belirgin bağlantılar, açıkça yapılanlardır. Hiç şüphesiz, Eski Antlaşma'nın bazı kesin yerlerinde, Tanrı'nın

gelecek olan Mesih'le ilgili vaatlerini biliyorsunuzdur. Ve Yeni Antlaşma'da yazarlar bu peygamberlik içeren yerleri alıp, bu peygamberliklerin Mesih İsa'nın kimliği ve yaptığı şeylerde nasıl yerine geldiğini gösterirler.

Yerine gelen peygamberliklerle ilgili en kolay örneklerden birisi, Matta'da kullanılan "*yerine gelme*" ifadesidir. Matta kaleme almış olduğu Müjde'de on veya on bir yerde, İsa'nın bir Eski Antlaşma peygamberi veya başka birisinin söylediği şeyi nasıl yerine getirdiğine dikkat çekmek için anlatının içine girer. Mısır'a kaçıştan İsa'nın benzetmeler kullanmaya başlamasına kadar olan kısımda (Mat. 2:14–15; 13:35), İsa'nın yaşamının büyük bir kısmı doğrudan Eski Antlaşma peygamberliklerini yerine getirmiştir. Hatta İsa'nın kendisi, Matta Müjdesi'nin doruk noktasına çok yakın bir yerde bu noktayı vurgulamıştır:

> Yoksa Babam'dan yardım isteyemez miyim sanıyorsun? İstesem, hemen şu an bana on iki tümenden fazla melek gönderir. Ama böyle olması gerektiğini bildiren Kutsal Yazılar o zaman nasıl *yerine gelir*?" Bundan sonra İsa kalabalığa dönüp şöyle seslendi: "Niçin bir haydutmuşum gibi beni kılıç ve sopalarla yakalamaya geldiniz? Her gün tapınakta oturup öğretiyordum, beni tutuklamadınız. Ama bütün bunlar, peygamberlerin yazdıkları *yerine gelsin* diye oldu." O zaman öğrencilerin hepsi O'nu bırakıp kaçtı. (Mat. 26:53–56)

Matta'nın, Eski Antlaşma peygamberlikleri ve bu peygamberliklerin İsa'da yerine gelmesi arasındaki boşluğu düz çizgilerle birleştirme stratejisi yeterince basittir. Luka ve Yuhanna Müjdeleri de bu stratejiyi kullanmaktadır. Bu strateji, erken

dönemdeki kilise zamanındaki hizmet için elçisel yöntemin bir parçası hâline gelmiştir. Örneğin, Petrus'un Elçilerin İşleri 3'teki vaazı önemli bir inanç savunması içermektedir: "Ama bütün peygamberlerin ağzından Mesihi'nin acı çekeceğini önceden bildiren Tanrı, sözünü bu şekilde yerine getirmiştir" (Elç. 3:18; krş. 13:27). Aynı zamanda Yakup da İbrahim'in imanla aklanması hakkında konuştuğunda bu stratejiyi uygulamıştır (Yak. 2:23).

Elbette, bu bağlantı kurma yöntemi tam tersi şekilde de kullanılabilir. Eski Antlaşma'yla başlayıp, bu vaatlerin Yeni Antlaşma'da Mesih'te nasıl yerine geldiğini de görebilirsiniz. Örneğin, Musa İsraillilere Tanrı'nın, Sözü'nü bildirmek üzere aralarından kendisi gibi başka bir peygamber çıkaracağını söyler; ardından Petrus da bize bu vaadin İsa'da yerine geldiğini söyler (Yas. 18:15–22; Elç. 3:22–26).

Tarihsel Gidişata Bakın

Metninizi Müjde'ye bağlamanın ikinci yolu, tarihsel süreçlere veya *tarihsel gidişata* bakmaktır. Yerine gelen peygamberlikte olduğu gibi, metnin tarihsel gidişatına bakmak, Tanrı'nın kendisini aşamalı olarak açığa çıkarması fikrine bağlıdır ve bu nedenle kurtuluş tarihi, çarmıhla sonuçlanan bir yöne veya gidişata sahiptir. Ancak bu özel strateji, tek bir tarihsel olay örgüsüne veya kurtuluş tarihi öyküsüne bakmamızı ve önemli noktaları seçip ayırmamızı gerektirir.[5] Örneğin, kurtuluş tarihini şu şekilde özetleyebiliriz: Yaratılış – Düşüş – Kurtuluş – Yeni Yaratılış. Kutsal Yazılar'daki bir metin, metnimizi kurtuluş tarihi içerisine yerleştirebileceğimiz şekilde bu kısımlardan birisine atıfta bulunabilir. Bir metni Müjde'ye

bağlamak, bu metnin bu olay örgüsü içerisinden hangisine karşılık geldiğini göstermek kadar basit bir hâl alır.

Bu yöntem epey kolaydır. Bilgisayar programlamasında bir yay çizmek için, en az üç tane referans noktasına ihtiyacınız vardır. Geometride bu böyledir. Aynı şekilde, Kutsal Kitap'tan bir tarihsel gidişat çizmek ve bunun Müjde'yle olan ilişkisini görmek için de bence üç noktaya ihtiyacınız var. Metnimi alıp onu kurtuluş tarihinde hem kendisinden önceki hem de sonraki bir noktaya bağlayan bir çizgi çizmeyi en kolay yol olarak görüyorum. Bu bana kurtuluş tarihinde üç nokta veriyor. Böylelikle bana metnim ve Müjde arasında nasıl bağlantı olduğunu gösteren bir tarihsel gidişata sahip olmuş oluyorum.

Örneğin Vaiz 12:1–8, Yaratıcı'yı hatırlamaya çok güçlü bir vurgu yapılan bir yerde yer almaktadır. Romalılar 1 de öyle. Her iki metin de, kurtuluş tarihinde, geri kalan kurtuluş tarihinin aktığı belli bir noktaya işaret etmektedir. Kutsal Yazılar'da metninizin bulunduğu yerden geriye doğru gidip esas yaratılışa (Yar. 1–2) ya da ileriye doğru gidip yeni yaratılış fikrine bakabilirsiniz (2.Ko. 5:17); her ikisi de sizi kurtuluşun merkezine bağlayacak kurtuluş tarihinin dönemleridir. Metinleri bu şekilde bağlamak, özellikle metniniz eskatolojik (son günlerle ilgili) içeriğe veya vahiysel bir yapıya sahip olduğunda faydalıdır. Yeni yaratılışın kendisi, Mesih'in ikinci gelişinin doluluğu ve bunun tüm çıkarımlarını içermektedir.

Temalara Bakın

Tüm Kutsal Kitap'ı Müjde'ye bağlamanın başka bir yolu, bunu Kutsal Kitap teolojisi *temaları* aracılığıyla yapmaktır. Kutsal Yazılar boyunca Tanrı aşamalı olarak kendisini belli temalar

veya motifler aracılığıyla açıklar. Bu temalardan bir düzine aklımıza geliyor olsa da en önemlilerinden birkaçı krallık, antlaşma, tapınak/kâhin/kurban ve Mısır'dan çıkış/sürgün/dinlenme temalarıdır.

Temaların nasıl işlediğini anlamak önemlidir. Örneğin, Mısır'dan çıkış olayı, Mısır'dan Çıkış kitabında kayda geçirilmiş tarihsel bir olay olsa da, bu aynı zamanda tüm Kutsal Yazılar boyunca tekrarlanan bir fikirdir: Tanrı kendi halkını denenmeler aracılığıyla kölelikten çıkarıp kendi kutsama yerine götürür. Peygamberler sürgünü ve sürgünden dönüşü tarif etmeye başladıklarında, bunu "yeni (Mısır'dan) çıkış" olarak tarif ederler. Ardından bu Mısır'dan çıkış teması, nihai yerine gelişini Mesih'in ölümü ve dirilişinde bulur (krş. Lu. 9:30–31).

Luka 22:14–30 ayetleri üzerinde çalışırken yaşadığım bir olayı hatırlıyorum. *Krallık* teması bana yeterince kesin gibi görünmüştü. Sonuçta bu kelime metinde dört kez tekrarlanıyordu ve Luka Müjdesi'nin geri kalanında da baskın bir temaydı. Ancak bu kısmı okurken gözüme başka bir tema takıldı: antlaşma. Şuna dikkat edin: "Aynı şekilde, yemekten sonra kâseyi alıp şöyle dedi: 'Bu kâse, sizin uğrunuza akıtılan kanımla gerçekleşen yeni antlaşmadır'" (20. ayet).

Antlaşma, Luka boyunca yalnız iki yerde görünüyor, burada ve 1:72'de. Bu nedenle Kutsal Yazılar'da çeşitli antlaşmalar üzerinde çalışmaya başladım. Nuh'tan İbrahim'e ve Davut'a kadar, *antlaşma* önemli ve bolca bulunan bir temadır. Elbette ki Luka'da yer alan bu atıf, daha spesifikti. Bu herhangi bir antlaşma değildi, "yeni antlaşma"ydı. Yeni antlaşma, aynı zamanda 1. Korintliler 11:25'te yer alan Rab'bin Sofrası'yla da bağlantılıydı ancak bu, beni bu ifadenin Kutsal Yazılar'daki ilk kullanımına, yani Yeremya 31:31–34'e götürdü.

> "İsrail halkıyla ve Yahuda halkıyla yeni bir antlaşma yapacağım günler geliyor" diyor RAB, "Atalarını Mısır'dan çıkarmak için ellerinden tuttuğum gün onlarla yaptığım antlaşmaya benzemeyecek. Onların kocası olmama karşın, bozdular o antlaşmamı" diyor RAB. "Ama o günlerden sonra İsrail halkıyla yapacağım antlaşma şudur" diyor RAB, "Yasamı içlerine yerleştirecek, yüreklerine yazacağım. Ben onların Tanrısı olacağım, onlar da benim halkım olacak. Bundan böyle kimse komşusunu ya da kardeşini, 'RAB'bi tanıyın' diye eğitmeyecek. Çünkü küçük büyük hepsi tanıyacak beni" diyor RAB. "Çünkü suçlarını bağışlayacağım, günahlarını artık anmayacağım."

Yeni antlaşma temasının Yeremya 31'le olan bağlantısını anlamak çok faydalıydı çünkü bu bağlantı beni vaazıma yardımcı olacak en az üç başka bağlantıya yönlendirdi. İlk olarak, Luka'da ortaya çıkan bu vurgu, krallığın ahlakıyla ilgiliydi. Yeremya 31:34'te Tanrı, yeni antlaşmadan yararlananların "büyük" ve "küçük" olarak tamamından bahseder. Luka'da da İsa bu motifi sıklıkla kullanır (bkz. 7:28 ve 9:48; aynı zamanda bu ifade 13:30, 14:11 ve 17:7–10 ayetlerinde *son* ve *ilk* olma veya bir krallık ahlakı olarak alçakgönüllü olma bağlamında karşımıza çıkmaktadır). Ve tam da Luka 22'de üzerinde çalıştığım metnimde, İsa yeni antlaşmanın yararlarını, en büyük yerine en küçük hâline gelerek Mesih öğrenciliği hizmetinin ahlakına bağlıyordu (24-27. ayetler).

Vaazı zenginleştiren ikinci bağlantı, krallığa katılıma dair bir bağlantıydı. Tanrı yalnızca bir antlaşma yapmıyordu, aynı zamanda antlaşma aracılığıyla bir krallık tahsis ediyordu. Yeremya 31:31–34'teki antlaşma dili ve özellikle de "yapmak"

fiili, Luka 22:29'daki *tahsis etmek*[*] fiiliyle ilişkilidir. "Denendiğim zamanlar benimle birlikte dayanmış olanlar sizlersiniz. Babam bana nasıl bir egemenlik *tahsis ettiyse*, ben de size bir egemenlik *tahsis ediyorum*. Öyle ki, egemenliğimde benim soframda yiyip içesiniz ve tahtta oturarak İsrail'in on iki oymağını yargılayasınız" (Lu. 22:28–30).

Üçüncü olarak, elçiler gibi, kimin en büyük olacağıyla ilgili endişelenmemize gerek yoktur (Lu. 22:24). İsa 22:30'da bize hükümranlığının bir parçasını vaat ediyor. İlginçtir ki, Yeremya 31'in bağlamı bütün oymakların tüm dünyaya yönelik yargıyı elinde bulundurduğu tek bir varlık olarak ele alınan birleşmiş bir İsrail'e odaklanmaktadır (Yer. 25:17–29).

Antlaşma teması boyunca Luka 22'yle Yeremya 31 arasındaki bu bağlantıları yapmanın sonucu olarak, Luka 22:14–30'u vaaz etme kabiliyetim büyük ölçüde zenginleşti. Vaaz sadece Rab'bin Sofrası'yla ilgili değildi, ancak mutfak sofralarımızın ahlakıyla ilgili hâle geldi. Sadece Tanrı'nın kurtuluşumuz için yapmış olduğu antlaşmayla ilgili değildi, ancak katılım gösterdiğim ve hüküm sürdüğüm bir antlaşma ortaya koydu.

Benzerliklere Bakın

Vaizlerin en sık kullandığı ve yanlış kullandığı stratejilerden birisi *benzerliktir*. Bir yandan, Kutsal Kitap teolojisinin bu dalı göz korkutucu olabilir çünkü bu dal; benzerlik, tipoloji, alegori, metafor ve çeşitli diğer teknik terimleri ayırt etmeyi

[*] *Çevirmen Notu:* Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çevirisi'nde "vermek" olarak çevrilen ifade aslında "tahsis etmek" anlamına gelmektedir. Yazarın söyledikleri bu kelime üzerinden devam ettiği için ayette "vermek" olarak geçen yerler "tahsis etmek" olarak değiştirilmiştir.

gerektirir. Elbette, farklı uzmanlar ve vaizler bu terimleri farklı şekillerde tanımlıyorlar diye bu teknik terimlere çok fazla dalmamanız konusunda sizi uyarıyorum.

Dahası, aşırıya kaçmak çok kolaydır. Jargon bir kere çok hoşunuza giderse, diyelim ki bu tipoloji olsun, doğru olsun olmasın, gördüğünüz her şeyi tipolojik çerçeveye oturtursunuz ve vaaz ettiğiniz her şeyi uygunsuz tipolojik kılıflara sığdırmaya çalışırsınız.

Benzerlik, iki şeyi kıyaslamak veya karşılaştırmak için kullanılan geniş bir kategoridir. İyi hikâyeler, hikâyede daha sonra önem kazanan özelliklere veya işlevlere sahip karakterleri veya nesneleri daha hikâyenin başında planlayarak hareket etme yetenekleriyle tanınır. Bundan dolayı bir kitabı tekrardan okumak veya bir filmi ikinci kez izlemek isteriz. Hikâyenin başında yer alan ve ilk görüşte farkında olmadan önemsiz görünen detaylar, ancak yazarın saklı niyetinin en sonunda açığa çıkmasından sonra önemli hâle gelir. Süleyman'ın Özdeyişleri'nin söylediği gibi, "Tanrı'yı gizli tuttuğu şeyler için, krallarıysa açığa çıkardıkları için yüceltiriz" (Özd. 25:2). Öyle görünüyor ki Tanrı, kendi sonsuz bilgeliğiyle, İsrail tarihindeki belirli bireylerin yaşamlarına, belirli nesnelere ve belirli olaylara, Mesih'te yerine gelen benzerliğe yönelik bir anlam bahşetmiştir. Kutsal Kitap'ta yer alan bu karşılık gelmeleri fark etmek, iyi bir açıklama için esastır.

Bu karşılık gelmeler geniş –ki bunlara basitçe benzerlikler diyebiliriz– ya da dar olabilir. Kutsal Kitap'taki bir kişi, olay, kurum veya nesne dar bir yönden İsa Mesih'i öngörüyorsa, buna *tipoloji* diyoruz. Tipoloji, peygamberlik niteliği taşır ve önem yönünden yükselir.[6] Örneğin, eğer Kral Davut, Mesih'in bir tipiyse, o zaman Davut (yani *tip*) krallık anlamında İsa Me-

sih'e (yani *karşıt tip*e) karşılık gelmektedir; böylece de krallığın anlamı önem yönünden yükselir. İsa, Davut gibidir ancak İsa, Davut'tan daha üstündür.

Bir örneğe bakalım. Chicago Hyde Park civarında, hatta Chicago Üniversitesi'nin hemen yanında yer alan kilisemde, akademik yıl boyunca seri vaazı veriyoruz. İnsanlar yaz için buradan ayrıldıklarından dolayı, yaz dönemi için özel bir seri yapmak mantıklı oluyor. Birkaç yaz, 1. ve 2. Samuel kitaplarını vaaz vermeye karar verdik. Ve Kutsal Kitap'ın en karanlık bölümlerinden birisi olduğuna inandığım kısmı vaaz etme ayrıcalığına eriştim: 1. Samuel 28.

Bölümün sonunda, benzerlik fikri gözümde canlanmaya başladı.

> Saul birden boylu boyunca yere düştü. Samuel'in sözlerinden ötürü büyük korkuya kapıldı. Gücü de kalmamıştı; çünkü bütün gün, bütün gece yemek yememişti. Kadın Saul'a yaklaştı. Onun büyük şaşkınlık içinde olduğunu görünce, "Bak, kölen sözünü dinledi" dedi, "Canımı tehlikeye atarak benden istediğini yaptım. Şimdi lütfen kölenin söyleyeceğini dinle. İzin ver de, önüne biraz yemek koyayım. Yoluna devam edecek gücün olması için yemek yemelisin." Ama Saul, "Yemem" diyerek reddetti. Ancak hizmetkârlarıyla kadın zorlayınca, onların dediğini yaptı. Yerden kalkıp yatağın üzerine oturdu. Kadının evinde besili bir dana vardı. Kadın onu hemen kesti. Un alıp yoğurdu ve mayasız ekmek pişirdi. Sonra Saul'la görevlilerinin önüne koydu. Onlar da yediler. Sonra o gece kalkıp gittiler. (1.Sa. 28:20–25)

Saul yaşamının sonuna gelmişti. Eyn–Dor'dan bir büyücüye gidip Samuel'in ruhunu çağırtmıştı ki Samuel tıpkı 15. bölümde yapmış olduğu gibi Tanrı'nın Saul'la ilgili yargısını söyleyebilsin. Samuel, Saul'a ertesi gün yaşamının sonlanacağını söyledi. Ardından Saul, hizmetkârları ve büyücü kadınla birlikte yemek yedi. İlk başta isteksizdi ancak nihayetinde, Tanrı'dan bir söz duymak isteyen çaresiz hâldeki Saul, büyücünün sözünü dinledi. Mayasız ekmek ve besili danayla ziyafet çektiler. Ertesi gün, Saul kendi kılıcının üzerine atlayarak öldü.

Buradaki benzerlik çok ilginçtir. Bir yandan elimizde Fısıh yemeğinin zıttı var. Saul ve oğulları geri döndürülemez bir ölüm yargısı karşısında kalakalmışlardır. Aynı zamanda, Rab'bin Sofrası'nın dikkat çekici bir zıtlığını görüyoruz. Saul öldürülmesinden önceki gece kendisini izleyen küçük grubuyla birlikte sofraya oturmuştu; tıpkı daha sonra İsa'nın kendi öğrencileriyle birlikte yapacağı gibi. Birlikte, yemek yediler. Ardından benzerliğin anlamı net hâle geliyor. Saul, Mesih'in bir tipiydi ya da aslında Mesih karşıtının bir tipiydi. Saul'un yaşamındaki bu gece, karşıtlık yoluyla, Mesih'in öğrencileriyle birlikte yemek yediği geceyi, bir sonraki gün "birçokları için fidye olarak" öldürüldüğü günden önceki geceyi öngörmektedir. Bazı kişiler Saul'la Mesih arasında tipolojik bir bağlantıya işaret ederken, diğer kişiler burada bir Fısıh teması veya tipolojisi olduğu öne sürebilmektedir. Karşılık gelmeleri nasıl kategorize ederseniz edin, iki olay arasındaki benzerlik, 1. Samuel 28'e ve İsa Mesih'in görkemli kurbanında bunun nihai olarak nasıl tersine çevrildiğine dair anlayışımızı derinleştirmektedir.

Umarım elimizdeki bu araçlarla Kutsal Kitap teolojisinin Mesih'i tüm Kutsal Yazılar'dan vaaz etmek için nasıl etkili ol-

duğunu görebiliyorsunuzdur. Unutmayın, Kutsal Kitap teolojisinden faydalanmak için yapmanız gereken üç şey var. İlk olarak, temel olarak kullanmak için bir Kutsal Kitap teolojisi edinin. İkinci olarak, mümkün olan her yerde, Eski Antlaşma metinlerini yorumlamada Yeni Antlaşma'nın izinden gidin. Ve üçüncü olarak, iyi Müjde bağlantıları kurmak için bu dört aracı kullanın.

SİSTEMATİK TEOLOJİNİN ROLÜ

Kutsal Kitap teolojisi, teolojik derin düşünme için harika bir başlangıç noktasıdır. Ve eğer bolca miktarda tecrübe aracılığıyla vaaz vermek için Kutsal Kitap teolojisi becerilerinizi geliştirirseniz, bu sizin vaaz hazırlığınızın bu aşamasında büyük bir yol kat etmenizi sağlayacaktır. Aynı zamanda, teolojinin başka bir dalının daha teolojik derin düşünmede bir rolü vardır: sistematik teoloji.

Eğer Kutsal Kitap teolojisi, Tanrı'nın Mesih'teki kurtuluş planının aşamalı olarak açıklanmasını anlamanıza yardımcı oluyorsa, sistematik teoloji de Kutsal Kitap'ın doktrinler şeklinde söylediği her şeyi birleştirmenize yardımcı olmaktadır. Sistematik teoloji, Kutsal Yazıları (Kutsal Kitap teolojisinde olduğu gibi) tarihsel veya kronolojik olarak değil, mantıksal ve hiyerarşik olarak organize eder. D. A. Carson sistematik teolojiyi, "Kutsal Yazılar'ın tamamını ve parçalarını (sadece tarihselden öte) mantıksal bağlantılarını göstererek detaylandırmaya çalışan bir teoloji dalı"[7] olarak tanımlamaktadır.

Aynı zamanda, dikkatli olunması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü vaaz vermede sistematiklerin teolojinin rolünü savunsam da, bununla sistem öğretmenin arasında bir fark

vardır. Simeon bunu şu şekilde ortaya koymuştur: "Tanrı kendi gerçeğini bir sistem içerisinde açıklamamıştır; Kutsal Kitap'ın böyle bir sistemi yoktur." Bu kanaatin sonucu basittir: "Sistemi bir kenara koyun ve doğrudan Kutsal Kitap'a uçun; onun sözlerini basit bir teslimiyetle ve herhangi bir sisteme bakmadan kabul edin. Kutsal Kitap Hristiyanları olun, sistem Hristiyanları değil."[8] Simeon haklıdır. Sistem vaizleri olmamalıyız. Yine de, teolojik derin düşünmenize sistematik teolojiyi dahil etmenin üç faydası vardır. Sistematik teoloji:

1. Sizi imanda tutar.
2. Belirli metin türlerinden Müjde'ye bağlanmanıza yardımcı olur.
3. Hristiyan olmayanlarla konuşma becerinizi biler.

1. Sizi İmanda Tutar

Vaaz hazırlığınızda sistematik teoloji üzerinde derinlemesine düşünmenin başlıca faydası, bunun bir kısıtlama getirmesidir. Sizi doğru yolda tutar. Ayet anlamlandırmanızı yaparken, sizi zor seçimler yapmaya zorlayan zor metinlerle kaçınılmaz olarak karşılaşacaksınız. Ve hiçbirimiz kusursuz olmadığımız için, hatalar yapacağız. Metninizle ilgili bu zor çıkarımlarla boğuşurken, sağlam öğreti bir rehber olacaktır.

Örneğin, Yakup 2:14–26 ayetleri üzerine yapılan üstünkörü bir ayet anlamlandırması, sizi Yakup'un, Pavlus'un "yalnızca imanla kurtuluş" doktrinini baltalamasıyla sonuçlanan bir yere götürecektir. Bu metin üzerindeki çalışmanızı sistematik teolojiye dayalı derin düşünmeye teslim ederek, Pavlus'un

kurtuluşla ilgili dile getirdiklerinin nasıl Yakup'un söylediklerine *tezat* değil, aksine onlarla *birlikte* hareket ettiğiyle boğuşmak zorunda kalırsınız. Ve hatta tüm sorunlarınızı çözmeseniz bile, Kutsal Yazılar'ı kendisiyle karşı karşıya getirmek ve bunu yaparak da Kutsal Yazılar'ın yanılmazlığına ilişkin ortodoks anlayışı inkâr etmek yerine Kutsal Yazılar'ın yine Kutsal Yazılar'ı yorumlamaya nasıl yardım ettiğiyle mücadele ediyor olursunuz.

2. Belirli Metin Türlerinden Müjde'ye Bağlanmanıza Yardımcı Olur

Gerçek şu ki, bazen belirli metin türlerinde Kutsal Kitap teolojisinden faydalanmak daha zordur. Kutsal Kitap teolojisinin –tek bir büyük hikâyenin– doğası, anlatının metnin esas biçimi olduğu türlerle iyi bir şekilde bağlanabilir. Ancak aynı zamanda, Eski Antlaşma şiirleri size Kutsal Kitap'ın büyük hikâyesine umduğunuz şekilde uygun bir kapı açmayabilir. Mantıksal görüşler barındıran Yeni Antlaşma Mektupları'nı da bazen Kutsal Kitap teolojisi aracılığıyla Müjde'ye bağlamak zor olabilir.

Ancak birçok söylev ve şiir içeren metin türleri, Müjde'ye sistematik teoloji aracılığıyla daha kolay bağlanabilmektedir. Bu yazım türleri genellikle iman, lütuf, aklanma, günah ve bunun gibi temel kavramlara daha sık işaret eder. Bundan dolayı, bir mezmur günahtan tövbeyle ilgili bir noktaya değiniyorsa veya Pavlus iman ve işler hakkında konuşuyorsa, sistematik teoloji sayesinde teolojik Müjde kavramına açılan bir kapımız vardır.

3. Hristiyan Olmayanlarla Konuşma Becerinizi Biler

Tahmin edebilirim ki, kiliselerimize gelen Hristiyan olmayan kişilerin çoğu Yeşaya kitabını daha iyi anlamayı güçlü ve samimi bir şekilde arzulayan Etiyopyalı hadım gibi değildir. Bunun yerine, eminim ki bu kişiler kötülük sorunu, Tanrı, suçluluk, kurtuluş ve bunun gibi şeyleri içeren sorular soran kişilerdir. Bu sorulara verilecek cevaplar sistematik kategorilerden gelmektedir. Ve dolayısıyla, vaazınız esnasında metninizi uygun bir şekilde sistematik teolojiye bağlamak belki de Hristiyan olmayan birisini Tanrı'nın Sözü'ne çekmenin en iyi yolu olabilir. Örneğin, farz edin ki Hristiyan olmayan birisi sizin vaazınızı dinliyor ve vaaz metniniz içerisindeki "günah" kavramıyla ilgili soruları var. Günah hakkında bilgi vermenin faydalı bir yolu, bu sistematik kategoriye bakmak ve günah için üç ana metafor olduğunun farkına varmaktır: yük, borç ve leke. Böylelikle, sizi dinleyen kişi "günah" fikrini ilk başta vaaz verdiğiniz metinde belirtildiği şekilde anlayamasa da daha geniş günah doktrinini ona yardımcı olacak şekilde vaazınıza dahil edebilirsiniz.

BİR ADIM DAHA

Bu bölümde çok fazla yol katettik. Umarım, ayeti anlamlandırmadan sonra doğrudan uygulamaya geçmemenin veya sadece ayeti anlamlandırmakla kalmamanın değerini görmüşsünüzdür. Bunun yerine, umarım ki vaaz vereceğiniz metninizin ana noktasının sizi Müjde'ye nasıl götüreceği üzerinde derinlemesine düşünerek zaman geçirmenin değerini görmüşsünüzdür. Tarihsel-eleştirel yönteme dair doğru bir anlayış ve Kutsal Kitap teolojisi ve sistematik teoloji araçları sizi çalışmanızda ileriye götürecektir.

Ancak elbette, işimiz henüz bitmedi. *Günümüzün* zorlukları ve talepleri hâlâ bizi bekliyor.

4

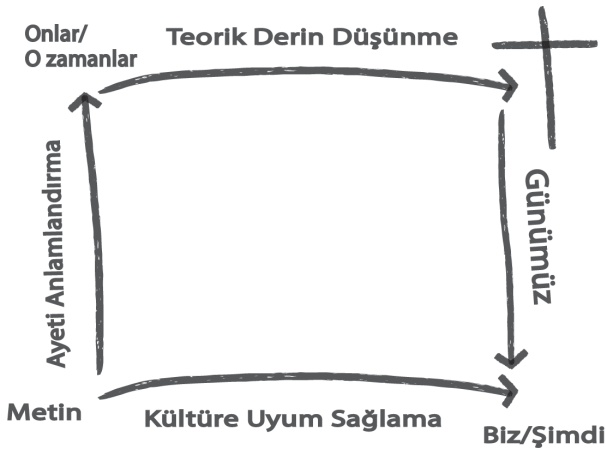
GÜNÜMÜZ

Vaaz hazırlığımızın son aşaması bizi *günümüze* getiriyor. Sonunda, şimdiki zamana varıyoruz. Arkamızda antik metinlerin tepeleri ve "onlar ve o zamanlar" üzerine yaptığımız ayet anlamlandırma çalışmaları uzanmaktadır. Aynı zamanda teolojik derin düşünmenin uzaklardaki çizgisi de Mesih İsa'da zamanın doluluğuna, O'nun ölümüne ve dirilişine yaptığı vurguyla birlikte tamamlanmış olarak oradadır. Ve varış noktamız dümdüz önümüzdedir: *günümüz*. Biz ve şimdi. Kilise. Tanrı'nın halkı ve Söz'ün vaaz edilmesi aracılığıyla O'nun olacak kişiler.

Yolculuğumuzun bu noktasına kadar, kültüre uyum sağlamayı kendimizden kasıtlı olarak uzak tuttuk. Bunun çalışmamıza hâkim olma eğiliminden dolayı böyle yaptık ki bunu da *körü körüne bağlılık* sorunu olarak adlandırdık. Ancak Kutsal Kitap'a ve ayeti anlamlandırmaya dayalı çalışmamız tamamlandıktan sonra, kültüre uyum sağlamaya masamızda hak ettiği ve gerekli olan yeri vermeye hazırız. Sağlıklı bir Müjde hizmeti, daima metin tarafından yönlendirilirken, kültüre uyum sağlamadan etkilenmelidir. Kültüre uyum sağlama, Tanrı'nın Sözü'nü vaaz etme şeklimizi şu dört yönden etkilemelidir:

1. Dinleyicilerinizin Yapısı
2. Vaaz İçeriğinizin Düzenlenmesi
3. Sunduğunuz Argüman
4. Mesajınızın Uygulaması

Bu son aşamayı bir *sentez* olarak düşünmek faydalı olabilir. *Sentez* kelimesi antik Grekçeden gelmektedir ve iki veya daha fazla farklı unsuru, yeni ve tutarlı bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirme fikrini oluşturur.

Birçok genç vaiz, yolculuğun bu son ayağını zor bulmaktadır. Bu süreci nasıl yönlendireceklerinden ya da en azından nasıl iyi bir şekilde yönlendireceklerinden emin değillerdir. Çeşitli kısımları ayrı ayrı ele alabilirler. Bazıları kesinlikle ayeti anlamlandırma sürecindeki görevleri tamamlayabilirler. Diğerleri, onları teolojik derin düşünmeye yönlendiren okuma stratejilerini benimsemiş olabilirler. Ancak *günümüz* için

tutarlı bir mesaj oluşturacak şekilde bu unsurlardan iki veya daha fazlasını nasıl bir araya getirdiklerini sorarsanız, işler sessizleşir.

Yine de sentez yapılmak zorundadır. Ve bunu iyi yapan Kutsal Kitap'a dayalı açıklayıcı vaizler kültüre uyum sağlayarak *dinleyicilere*, *düzenlemeye* ve *uygulamaya* gösterdikleri dikkatten dolayı bunu yaparlar.

1. DİNLEYİCİLERİNİZİN KÜLTÜREL YAPISI

En geniş anlamıyla, kültüre uyum sağlama çabamız şu iki hatadan daima kaçınmalıdır. Bir yandan, eğer vaazımız sürekli olarak kültüre zıtlık oluşturuyorsa, mesajımız daha biz Mesih'i sunma fırsatı bulmadan dünya tarafından reddedilecektir. Öte yandan, eğer mesajımızı dünya için uygun hâle getirirsek (veya yaşam tarzımıza uydurursak), dünyada Tanrı'ya faydalı olma zeminimizi kaybederiz. Bizim görevimiz Tanrı'nın değişmez mesajını neredeyse Kutsal Kitap'a dayalı kategorilerin hiç bulunmadığı ve teolojik kafa karışıklıklarıyla dolu bir dünyaya taşımanın yolunu bulmaktır.

Ayeti anlamlandırma ve teolojik çalışmayı savunmak iyi olsa da, iyi açıklayıcı vaizler bu disiplinlerin insanlara hizmet etmek için var olduğu gerçeğini gözden kaçırmazlar. Topluluğun, kendi Söz hizmetlerini uygulamalarında kendilerine hizmet etmeleri için orada olduğunu düşünen bazı vaizlere kızıyorum. Özellikle genç vaizler, kendilerine hizmet eden bir Söz hizmeti kurmaya yönelik bu ayartının farkında olmalıdırlar.

Son on beş yılda kilisemiz, farklı alanlarda tam zamanlı olarak Hristiyan hizmeti yapmayı hedefleyen genç erkek ve kadınlardan oluşan yetmişten fazla stajyeri eğitme ayrıcalığı

buldu. Zaman zaman onlara şunu hatırlatırım: *Amaç insanlardır!* Ve eğer birisi Söz'ü vaaz etmeyi arzuluyor ancak dünyadaki insanlar için sevgi dolu bir yürek taşımıyorsa, o zaman bu kişilerin vaaz kürsüsüne düzenli olarak çıkmalarına izin verilmemelidir.

Bundan dolayı, eğer iyi bir açıklayıcı vaiz olmak istiyorsanız, şunu bilmelisiniz: Vaaz vermenin ön şartı, insanlar için giderek artan ve Tanrı'ya yaraşır bir tutku sahibi olmaktır. Tanrı'nın size verdiği dinleyicileri tanımayı ve sevmeyi öğrenin. Bu tam da İsa'nın Petrus'u Müjde'yle birlikte dünyaya göndermeden önce ona öğrettiği ders değil miydi? Yuhanna 21'de, İsa Celile Gölü'nün kıyılarında Petrus'a ve diğer öğrencilerine üçüncü kez göründü. İsa, Petrus'a üç kez, "Petrus, beni seviyor musun?" diye sordu. Ve üç kez, yakında vaiz olacak Petrus, artan bir üzüntüyle, "Evet, Rab, seni sevdiğimi biliyorsun" dedi. Buna karşılık olarak İsa, "Kuzularımı otlat... Koyunlarımı güt" dedi. Verilen ana nokta basitti: İsa'nın Müjde'yi duyurmaları için ayırdığı kişiler, O'na olan sevgilerini O'nun kilisesini severek gösteren kişilerdir.

Ve ben de Mesih'in mesajını vaaz etme arzusu taşıyan herkese şunu söylüyorum: İsa'yı seviyor musunuz? O'nu gerçekten seviyor musunuz? O zaman O'na olan sevginizi, O'nun canını verdiği kişileri otlatarak ve güderek gösterin. İnsanları sevmeyi öğrenin.

Kilise

Açıklayıcı bir şekilde vaaz edilen Tanrı Sözü'nün birincil hedef kitlesi kilise, yani Tanrı'nın halkıdır. Sadık açıklayıcı vaizler bunun her zaman bilincindedirler. Tanrı'nın Sözü üzerinde

büyük bir dikkatle emek verirler çünkü ilan ettikleri Söz'ün kiliseyi kurtardığını ve güçlendirdiğini çok iyi bilirler.

Tanrı, Aden Bahçesi'nde Sözü'nü kendi halkı için gönderdi. Sina Dağı'nda, Tanrı yine kendi Sözü'nü iletti, bu sefer yeni kurtulmuş halkı O'nu ve lütufkâr yollarını bilsinler diye Sözü'nü taşa yazdı. Ve Tanrı'nın, bizzat Sözü olan İsa'yı göndermesi, kendisine bir halk toplamak içindi. Pentikost'ta da durum aynıydı. Kutsalların oluşturduğu paydaşlığa dahil olan kişiler, yani kendilerini elçilerin öğretişlerine adayan ilk Hristiyanlar, Söz'ün vaaz edilmesi aracılığıyla Mesih'e dönmüşlerdi.

Elimden geldiğince basit bir şekilde belirtmem gerekirse, tanıdığım bütün sadık açıklayıcı vaizler, Tanrı'nın Sözü'nün Tanrı'nın halkını, yani kilisesini yarattığını ve devam ettirdiğine dair değişmez bir inanca sahiptir.

Peki bu, *günümüzde* vaazımızı nasıl etkiler? Açıklayıcı vaizler, Tanrı'yla birlikte bir *dinleyici kitlesine* olan ihtiyaçlarının kesin bir şekilde farkında olmalıdırlar. Yalnızca Tanrı, önümüze konan çalışmanın büyüklüğünün üstesinden gelebilir. Bütün vaaz hazırlığımızı Tanrı'nın önüne duayla getirmeliyiz. Sanki Tanrı'nın büyük ve yüce Mesih'e dönme ve kilisesini kurma işi bizim çabamıza bağlıymış gibi, vaazın herkesten soyutlanmış bir şekilde yapılabileceğini düşünmek hata olur. Vaaz eden bizler, dua eden kişiler olmak zorundayız. Yalnızca bu bile, kilisenin dünyada nasıl var olduğunu ve çiçek açtığını anladığımızın kesin bir göstergesidir. Ayrıca bu, açıklayıcı vaizler olarak çalışma masalarımızın arkasında olduğu kadar dizlerimizin üstünde de mesajlar hazırlamamıza sebep olmaktadır. En iyi vaaz çabalarımızın başaramayacağı işi bizzat Tanrı'nın yapması için yüzümüzü yere koyup O'na yalvarmanın ne olduğunu tecrübeyle biliriz.

Tek kelimeyle söylemek gerekirse, muhtaç durumdayız; Kutsal Ruh'un gücünün vaazımıza dahil olmasına feci hâlde muhtacız. Ve bu yüzden de dua ediyoruz. Vaazımızın öncesinde dua ediyoruz. Vaaz verirken dua ediyoruz. Vaazımız bittikten sonra bile dua ediyoruz.

Şehir

Dinleyicilerimizin nerede bulunacağıyla ilgili son yıllarda çok fazla şey yazıldı. Bununla ilgili olarak burada daha fazla bir şey söylemeye gerek yok. Şu kadarını söyleyebilirim ki, insanlık tarihinde dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşayacağı bir zamana hızla yaklaşmaktayız. Açıklayıcı vaizler bu gerçeği göz ardı etmemeliler. Aksine, bu bilgi bizim vaazlarımızı düzenlemelidir.

Bu durumdan ötürü Tanrı'nın şehirlerde yaşayan insanları, şehirlerde yaşamayan insanlardan daha çok sevdiği şeklindeki aptalca düşünceye kapılmamız gerekmez. Sadece şehir yaşamının zorluklarına ve fırsatlarına dikkat etmemiz gerekiyor. Birçoğumuzun vaaz verdiği topluluklar, doğaları gereği, bireylerin arka planları açısından daha fazla çeşitlilik gösterecek ve birbirine rakip olan dünya görüşleriyle dolu olacaktır; ve eğer sözlerimize dikkat etmezsek, bunlar gerekli olmayan bir yangın sebebi olabilir. Vaazımız daha çeşitli bir dinleyici kitlesine yönelik olmalıdır ve bu da kendi küçük alt kültürlerimize özgü sözlere ve şakalara yer vermekten geri durmamız gerektiği anlamına geliyor. Yakın bir arkadaşınıza öğle yemeğinde anlatacağınız hikâyelerle bir şehir meclisi üyesine anlatacağınız hikâyeler aynı olmayacaktır. Bu, ufkumuzu düzenleme meselesidir. Sanki dünyanın dört bir yanından gelen insanlar ta-

rafından anlaşılmak istiyormuşuz gibi vaaz vermeliyiz çünkü birçok durumda bizi dinleyenler bu türden insanlar olacaktır.

Tanrı giderek çeşitlilik gösteren toplulukları bir araya getirmeye devam ederken, vaaz verme konusunda iki strateji yararlı olacaktır:

Kişiler Arası Bir Strateji

Bütünleştirilmiş Bir Strateji

Her ikisi için de, Pavlus'un Atina'daki konuşması öğreticidir. İlk olarak, *kişiler arası* alanda, Luka'nın belirttiği üzere Pavlus sinagogda ve çarşı meydanında Atinalılarla tartıştı ve konuştu. Diğer bir deyişle, Pavlus'un açıklamaları tek taraflı değildi. Onun haftada bir kez kürsüye çıkıp mesajını sadece monolog şekilde ilettiğini düşünmemeliyiz. Aksine, çeşitli kişiler arası stratejiler kullandı. Hatta, çarşı meydanında diyalog tarzda etkileşimlerde bulundu. Günümüzde bizler de şehirlerdeki bu kişiler arası stratejileri benzer şekilde yaşama dökmenin yollarını ve yerlerini aramalıyız.

Ayrıca kişiler arası stratejimizle ilgili olarak, öyle görünüyor ki Pavlus kendisini öne atmadı ve güç sahibi insanlarla konuşma fırsatını bulana kadar bekledi; en azından Elçilerin İşleri 17'de durum böyledir. Luka şöyle aktarıyor: "Onlar Pavlus'u alıp Ares Tepesi Kurulu'na götürdüler. Ona, 'Yaydığın bu yeni öğretinin ne olduğunu öğrenebilir miyiz?' dediler" (17:19). "Alıp... götürdüler" ifadesi bilgilendiricidir. Görünen o ki, Pavlus küstah değildi. Kendisini Atina halkının ortasına zorla çıkarmadı. Seçkin insanlardan oluşan bir dinleyici kitlesi talep etmedi. Bunun yerine, vaaz vermek için her zamanki normal yerlerine gitti: sinagog ve çarşı meydanı (17. ayet).

Ares Tepesi'ndeki vaazı istek üzerindeydi. Elbette cesur olmalıyız ancak şehir de bizden saygı bekleyecektir.

İkinci olarak, şehirlerin artan önemi, aynı zamanda *bütünleştirilmiş bir strateji* gerektirmektedir. Yerleşmiş olanı yıkan veya bölünmüş bir stratejinin aksine, bütünleştirilmiş bir strateji, kültürel normlarla Hristiyan mesajını Müjde'yi duyurmanıza yardımcı olmanıza hizmet edecek şekillerde bir araya getirir. Bunun bir örneğini Elçilerin İşleri 17'de görüyoruz. Luka burada, diğer şeylerin yanı sıra, Pavlus'u aşırı bağnazlıkla ilgili herhangi bir yanlış suçlamadan etkili bir şekilde temize çıkarmaktadır. Pavlus'un haklı bir şekilde Atinalıların putlarından dolayı ruhunun acı bir şekilde tahrik olduğunu (Bünyamin Candemir Çevirisi), ancak sokak ortasında onları çökertmeye isteksiz olduğunu belirtiyor. Aslında Luka, Pavlus'un tam tersini yaptığını, o putları kendi inanç savunmasına yardımcı olacak şekilde kullandığını ortaya koyuyor: "Ey Atinalılar, sizin her bakımdan çok dindar olduğunuzu görüyorum. Ben çevrede dolaşırken, tapındığınız yerleri incelerken üzerinde, BİLİNMEYEN TANRI'YA diye yazılmış bir sunağa bile rastladım. Sizin bilmeden tapındığınız bu Tanrı'yı ben size tanıtayım" (22–23. ayetler). Pavlus, mesajını "bilinmeyen tanrıya" ifadesiyle açarak, bilgili dinleyicilerinin entelektüel duyarlılıklarına hitap ediyor. Ne de olsa, çoğu bilgin en azından birçok şeyin bilinmediğini kabul edecektir; ve Pavlus'un 17:23'te kullandığı ifade, *agnostisizm* (bilinmezcilik) kelimesinin bir türüdür. Cornelius Van Til'in ifade ettiği gibi, "Kültürlü insanların arasında bile, gökte ve yerde, onların şu ana dek kendi felsefelerinde hayal ettiklerinden daha fazlasının olduğu gerçeğini kabul etmek şık bir şeydi ... Bundan dolayı onlar bilinmeyene açık bir kapı bırakmaya son derece istek-

liydiler."[1] Pavlus'un mesajını bu şekilde açması, dahice bir hareketti.

Eğer Pavlus, Atina'da bütünleştirilmiş bir strateji benimsemek yerine, yerleşmiş olanı yıkan bir strateji benimseseydi, bu hikâyenin gidişatının nasıl olacağını hayal edebiliyor musunuz? Eğer Pavlus sunaklara balyozla girişseydi veya festivallere karşı bir boykot düzenleseydi ya da şehrin girişindeki reklam panolarına "Atinalıların âdetlerine son" yazan bir slogan assaydı, bu kesinlikle onun mesajını anlaşılır kılardı. Ancak bu hareketler Müjde'ye de büyük bir zarar verebilirdi. Gösterişli stratejiler belki dünyayı putperest veya dinî dışsal sembollerinden kurtarabilir ancak Hristiyanlar ne zaman böyle stratejiler benimserlerse, bu tür putların arasında yaşayan ve yürüyen akılları ve yürekleri kazanmakta başarısız olurlar.

Evet, günümüzde birçok kişi büyük şehirlerde vaaz etmeye çağrılacaktır ve bu vaizler geçmişte şehirleri kazanmaya yardımcı olmuş olan kişiler arası ve bütüncül stratejileri benimsemekle iyi etmiş olurlar.

İnsanlar ve Kültürleri

Dinleyici kitlemizin nerede bulunduğunu bilmek bir şeydir. Ancak dinleyici kitlemizin kim olduğunu ve o kitleyi hangi geleneklerin tanımladığını bilmek başka bir şeydir. Günümüzde dünya Kutsal Kitap'ı bilmeyen insanlarla doludur ve hiçbirimiz bu kişilerden bazılarının katılımı olmadan vaaz vermekten asla tatmin olmamalıyız. Müjde vaizleri, dinleyicileri arasında *dünyada* olan insanlara da sahip olduklarından emin olmalılardır çünkü Hristiyan olmayan kişiler Söz'ün çok önemli bir hedef kitlesidir. Eğer verdiğimiz mesajın

günümüzdeki dinleyicilere ulaşmasını istiyorsak, bu kitlenin kültürel bağlamına hak ettiği dikkati vermeliyiz. Kültürün diline uygun bir şekilde konuşabilmeliyiz. Hamdolsun ki bu ihtiyaca yönelik gerektiğinden çok daha fazla kitap ve makale bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili ekleyebileceğim çok fazla şey yok ama yine de iyi açıklayıcı vaizlerin bu tür bir hazırlığın sınırlarını bilmeleri gerektiği konusunda uyarıda bulunuyorum. Sırf kültüre uyum sağlamanın iyi bir şekilde yapılması, kültürü kesinlikle değiştireceğimiz şöyle dursun, vaazımızın kolaylıkla anlaşılacağı anlamına gelmez.

Yine, durumun böyle olduğunu görmek için Pavlus'un, Elçilerin İşleri 17:16–34'te yer alan Atina konuşmasından başka yere bakmamıza gerek yok. Pavlus mesajını dinleyici kitlesinin bağlamına (kültürüne) uyarlamak için elinden gelenin en iyisi yapmış olsa da (ki biz de böyle yapmalıyız), Luka bu iyi ve gerekli çalışmanın sınırlı bir etki yarattığını saptamaktadır. Bir Atinalı, Pavlus'un vaazına şöyle tepki gösterdi: "Bu laf ebesi ne demek istiyor?" (17:18). *Laf ebesi* olarak çevrilen kelime *leşçi* ya da *çöpçü* anlamına gelmektedir. Bu kişilere göre Pavlus güya oradan buradan fikirler alıp bunları tutarsız bir şekilde birleştiriyordu. Bu, kültüre uyum sağlamaya körü körüne bağlı olan birisinin üstesinden geldiğini iddia ettiği bir tepkidir.

Luka'nın yazdıkları size anlamsız görünmesin: Bize kültüre uyum sağlama modelini sunan Pavlus, birleştirici bir merkezi olmayan ve bundan dolayı da kamuoyunu etkileyecek güçte olmayan bir mesaj vaaz ettiği için bazı kişiler tarafından alaya maruz kaldı (bkz. Elç. 17:32). Pavlus'un mesajına gelen bir diğer tepki şöyleydi: "'Galiba yabancı ilahların haberciliğini yapıyor' diyordu. Çünkü Pavlus, İsa'yla ve dirilişle ilgili Müjde'yi

duyuruyordu" (18. ayet). "Yabancı ilahlar" ifadesi, Atinalıların sorununun bir kısmının Pavlus'un ne söylemek istediğini anlamalarıyla ilgili olduğunu gösteriyor. Esasında, Atinalılar Müjde'yi ilk duyduklarında, onu garip, alışılmadık ve kendi tanrılarından uzak buldular.

Pavlus'a gösterilen bu iki tepkiye dikkat çekmemdeki amaç şunu söylemekti: Evet, kendinizi günümüzün insanlarını ve kültürlerini anlamaya verin ancak iyi açıklayıcı vaizlerin, günümüz insanları için her zaman anlaşılır veya ilgi uyandıran kişiler olacaklarını düşünmeyin.

Son olarak, bu noktada tüm vaazlarımızda sadece duaya olan ihtiyacımızı değil, aynı zamanda Kutsal Ruh'un eşlik eden gücüne olan ihtiyacımızı da hatırlatıyorum. Gerçekten de en büyük ihtiyacımız budur. Vaizler gücün gerçek kaynağını anlamak zorundalardır. Kiliselerin Tanrı'nın Sözü aracılığıyla doğmasında ve tüm insanların ve kültürlerin üstünlüğüne meydan okunmasında Kutsal Ruh'un rolü olmazsa olmazdır. Gerçek yaşam ve dinleyicilerimizdeki gerçek değişim bizim marifetimizden değil, Tanrı'ya bakan bir vaiz tarafından yalın bir dille ortaya konan Ruh Sözü'nden gelir (Yu. 6:63).

O hâlde güçlü bir kanaatle, Tanrı Sözü'nü açıklamayı amaç edinen bizler gücün bir şekilde bizde olduğu inancına kapı açan her şeyi, tüm numaraları ve şovları, tüm vaaz metotlarını bir kenara bırakalım. Vaaz vermek alçakgönüllülük gerektirir. Sanatsal niteliğe veya şekle yönelik lüzumsuz ilgiyi bırakmak zorundayız. Şöhreti, övgüyü ve hırsın veya kibrin tuzaklarını reddedelim:

> Çağrımız yalana ya da kirli bir amaca dayanmıyor; bunun hileli bir yönü de yoktur. Tersine, Tanrı tarafından Müjde'yi emanet almaya layık görüldüğümüz için, insanları değil, yüreklerimizi sınayan Tanrı'yı hoşnut edecek biçimde konuşuyoruz. Bildiğiniz gibi, hiçbir zaman pohpohlayıcı sözlerle ya da açgözlülüğü örten bir maskeyle gelmedik. Tanrı buna tanıktır. İnsanlardan –ne sizden ne başkalarından– gelecek övgünün peşinde de değildik. (1.Se. 2:3–6)

2. VAAZ İÇERİĞİNİZİN DÜZENLENMESİ

Vaiz her hafta benzer zorluklarla yüzleşir: Vaaz etmeyi düşündüğüm içeriği nasıl düzenleyeceğim? Bu verileri nasıl organize edeceğim? Bu sorular iyi ve yararlıdır.

Ayet anlamlandırmasını ve metin üzerinde teolojik derin düşünmeyi yaptıktan sonra, söyleyecek zengin ve faydalı şeyleri içeren bir deponuz olacaktır ve dinleyicilerinizi emeğinizin meyvesiyle ödüllendirmek istemekte de son derece haklısınızdır. Öyleyse, bu içeriğin düzenlenmesinde bizi yönlendiren şey ne olmalıdır? Ayrıca kültüre uyum sağlamanın burada oynayacağı olumlu rol nedir? Burada iki yönden hazırlanmanız gerektiğine inanıyorum:

> Anlaşılırlığa Olan İhtiyaç
>
> Metinsel Uyumun Faydaları

Bunlardan ilki büyük oranda kültüre uyum sağlamaya dayanırken, ikincisi sıkı sıkıya Kutsal Kitap metnine bağlıdır.

Anlaşılırlığa Olan İhtiyaç

Birkaç yıl önce, İngiltere'nin Londra şehrinde Dick Lucas'la birlikte onun oturma odasında oturuyordum. Konu doğal olarak Tanrı'nın kilisede neler yaptığına geldi. İkimiz de gelecek kuşaktaki vaizler hakkında ümitli ve heyecanlıydık. Ancak tempolu sohbetimizin ortasında, Dick Lucas şöyle dedi: "Evet ama vaazlarımızda basitlikten asla zarar gelmeyeceğini onlara hatırlatmalıyız." Londra'nın banka ve finans kuruluşlarının yoğun olduğu bir semtinde çalışan iş adamlarına yaklaşık olarak elli yıl vaaz verdikten sonra, Lucas çok önemli bir şey öğrenmişti: En iyi olan, en anlaşılır olandır. Vaazda basitlikten asla zarar gelmez. *Anlaşılırlığa ihtiyacımız var*.

Ben de aynı şeyi fark ettim. Günümüzde hevesli ve öne çıkan bir vaizler kuşağına sahip olsak da, birçoğunun hâlâ elindeki bilgileri açık ve öz şekillerde düzenlemeyi öğrenmesi gerekmektedir. Kültüre uyum sağlamanın büyük bir rol oynayacağı yer burasıdır.

Açıklayıcı vaizler her hafta hitap ettikleri kişilerin, genel olarak konuşursak, vaizler olarak hafta boyunca ustalaştıkları ayet anlamlandırma detayları ve metinsel bulmacalar konusunda kendileri kadar heyecanlı olmadıklarının farkındadırlar. Hitap ettiğim tanrısayar bir iş adamı bana şöyle demişti: "Dave, bu haftaki ana fikir nedir? Otuz dakikanın çoğunda bir şeyleri netleştirmeden benimle konuşma. Basit ve düzenli başlıklara ve dolaysız anlatıma ihtiyacım var."

Verimli bir vaiz, dinleyici kitlesinin yaşadığı ve çalıştığı ortamı bilir. Onların ihtiyaçlarını bilir ve onların dilinden konuşur. Haftasının büyük bir kısmını tek başına kilisedeki çalışma odasında geçirmiş olsa bile, Hristiyan olan ve olmayan herkese aynı şekilde vaaz verme konusunda rahattır.

Kültüre uyum sağlamayla ilgili olarak vaaz içeriğini düzenleme çalışmanıza başlarken, önce gerekli hamallığı gösterip vaazınızın anlaşılır olduğundan emin olun. Kullandığınız kelimelere ve ana noktaları verme şeklinize çok dikkat edin. Mesih'in yücelikleri, işitmeye gelenler için anlaşılır kılındıysa, bu yeterlidir. Pavlus'un teşvik ettiği gibi, "Kendinizi duaya verin... Aynı zamanda bizim için de dua edin ki... bu sırrı gerektiği gibi *açıklıkla*" bildirebilelim (Kol. 4:2–4).

Anlaşılır olma yolunda yardımcı olabilecek iki pratik adım vardır:

Metnin Temasını Belirtmek

Yazarın Amacını Açıkça İfade Etmek

Açıklayıcı vaizler, ilk önce vaaz verecekleri metinlerinin *temasını* tek bir tutarlı cümleyle ifade etmeden vaaz verme adımına geçmezler. Tema metindeki ana fikir veya baskın olan konudur. Yazarın vurguladığı noktadır. Örneğin, yakın zamanda Yakup 4:1–12 üzerine verdiğim bir vaaza şöyle başladım: "Önümüzdeki otuz dakika boyunca, Yakup'un birlikte düşünmemizi istediği mesele bizim sözlerimiz, bu sözlerin kilisedeki ilişkileri parçalama gücü, bu gücün kaynağı ve bununla ilgili ne yapılabileceğidir." Bunu benim yaptığım gibi doğrudan söyleseniz de söylemeseniz de, yazarın öğretisindeki ana noktayı topluluğunuzun önüne tek bir cümleyle koyabilmek, iyi üslubun iki ayırt edici özelliği olan basitlik ve anlaşılırlık konusunda size yardımcı olacaktır.

Açıklayıcı bir vaizin anlaşılırlığı güçlendirmek için atabileceği ikinci bir adım, metinde yazarın dinleyicileri için olan

amacını tek bir cümlede belirtmektir. Amaç, yazarın temasının bir sonucu olarak dinleyicilerinden ne yapmalarını istediği veya nasıl farklı düşünmelerini istediğidir (etki veya tepkidir). Bunu vaazınızda tek bir cümle olarak ifade etmeseniz bile, vaazınıza başlamadan önce bunu çözmüş olmanız gerekir. Yazarın okuyucularından ne istediği sorusunu cevaplayabiliyor olmalısınız.

Yazarın amacını ifade edebiliyor olmanın muazzam bir faydası vardır. Bunlardan önemli bir tanesi şudur ki, bunu yapabilmek kültüre uyum sağlamadaki işinizi daha basit bir hâle getirir. Açıklayıcı vaizler verdikleri mesaja güncellik katmanın yollarını aramak için kendilerini helak etmezler. Buna ihtiyaçları yoktur. Çünkü Kutsal Kitap *zaten* günceldir. Bunun yerine, zaten metin içerisinde bulunan çıkarımları ve uygulamaları, kilisenin içinde bulunduğu kültür için anlamlı olacak şekillerde ortaya çıkarırlar. Bu şekilde, Kutsal Yazı metni ve kültüre uyum sağlama görevi el birliğiyle işler. İkisi de vaaz verme işinde ortaktır. Ve bu şekilde kullanıldıklarında, sadece vaiz daha sadık ve verimli olmakla kalmaz, aynı zamanda vaazları da daha anlaşılır ve kolay takip edilebilir hâle gelir.

Metinsel Uyumun Faydaları

Metinle kültüre uyum sağlama arasındaki bu canlı ilişkinin aynısı, açıklayıcı vaizler mesajlarının taslağını ortaya çıkarırlarken de olmalıdır. Kültüre uyum sağlama öncelik olarak metinden sonra gelir. Vaazlarınızın düzeni normal olarak Kutsal Yazı metninin düzenini takip etmelidir. Vaazınızın taslağı ayeti anlamlandırmaya ve Kutsal Kitap teolojisine dayanan çalışmanızın sonucunda ortaya çıkar.

Hatta, bunların kültüre uyarlanmış bir yansıma görüntüsü hâline gelir.

Bu ilke, açıklamanın ne anlama geldiğinin doğal bir sonucudur. Taslağımızı metne dayatmayız. Aksine, Kutsal Ruh'un metne zaten koymuş olduğu şeyleri meydana çıkarırız. Ve bu da en iyi olarak Kutsal Ruh'un onu bir araya getirdiği şekilde yapılır. Hatırlarsanız, Charles Simeon şu sözleri söylediğinde tam da bunu amaçlıyordu: "Benim çabam, Kutsal Yazılar'da olabileceğini düşündüğüm şeyi onun içerisine sokmak değil, orada olan şeyi ortaya çıkarmaktır. Bu konuda büyük bir özene sahibim; açıkladığım metinde Ruh'un düşüncesi olduğuna inandığımdan daha fazla ya da daha az konuşmamalıyım."[2]

Açıklayıcı vaazı, vaazın şeklini ve vurgusunu, Kutsal Yazı metninin şekline ve vurgusuna doğru bir şekilde teslim eden güçlü vaaz olarak tanımlamıştım. Belki de tanımımda yer alan her bir anahtar sözcükle neyi amaçladığımı görmek faydalı olabilir. *Şekil* ve *vurgu* sözcükleriyle anlatmak istediğim şey, Kutsal Kitap'ta doğal olarak yer alan her bir vaaz parçasının, Ruh tarafından tasarlanmış bir düzen ve vurguyla geldiğidir. Vaizin işi onu bulmaktır. Bu, en iyi olarak disiplinli bir şekilde ayet anlamlandırma ve teolojik derin düşünme yoluyla yapılır. Şekil ve vurgu açık bir şekilde kavrandığında, vaiz vaazının inşası hakkında düşünmeye hazırdır.

Bir Kutsal Kitap açıklamasının inşasını diğer Kutsal Kitap konuşmalarından ayıran şey şudur: Vaiz vaaz içeriğinin düzenlenmesini metnin yapısına ve vurgusuna *doğru bir şekilde teslim eder*. Metne başka bir taslak dayatmayız. Ve dahası, metinde var olmayan bir içeriği araya sıkıştırmayız Bu iki mesele, *doğru bir şekilde teslim etmek* ifadesiyle ele alınmakta-

dır. Kendilerini, iyi haberi doğru bir şekilde yeniden aktarmaya teslim eden vaizlere ihtiyacımız vardır.

Çoğumuz kafeste başıboş dolaşıyoruz. Vaaz taslaklarımız metinle uyuşmuyor. Metinde yer almayan şeyleri yansıtan mesajlar inşa ediyoruz. Bu mesajlar farklı bir şekle sahip oluyor. Bu, vaaz hazırlığımızın bu kısmında yeteri kadar disiplinli olmadığımızın bir göstergesidir. Konuşmalarımızın taslağını ve vurgularını metne teslim etmiyoruz. Bunun yerine, metni o haftaki hayal gücümüze uygun olan şekle ve vurguya sokuyoruz. Sonuç olarak da vaazdaki açıklamamız yetersiz kalıyor ve insanlarımızı aldatıp Tanrı'nın sesini duymaktan mahrum ediyoruz. İnsanlar oradan Tanrı'nın sesi yerine bizim yoksun seslerimizle ayrılıyorlar. Bu yüzden, sizleri Kutsal Kitap'tan metinsel uyum gösteren mesajlar çıkarma yolunda çalışmanız için teşvik etmek isterim. Nihayetinde, Kutsal Kitap'a dayalı açıklama budur ve bu küçük kitabın alt başlığında da dediği gibi, *Tanrı Sözü'nü bugün böyle konuşuruz.*

Kültüre uyum sağlamanın *dinleyici kitlesi* ve *düzenleme* konularında oynadığı faydalı role baktıktan sonra, bunların size *mesajınızın uygulanmasında* nasıl yardımcı olduğuna bakmaya hazırız.

3. SUNDUĞUNUZ ARGÜMAN

Her vaaz bir argüman (sav) içermelidir. Gerçekten, bir argüman sunmadan öğrenci yetiştiremezsiniz. İsa'nın Matta 28:19–20'de bıraktığı talimatları hatırlayın. Öğrenciler, İsa'nın kendilerine "buyurduğu her şeye uymayı onlara öğretmeleri" aracılığıyla öğrenciler yetiştireceklerdi. İtaate ikna etmenin ahlaki gücüyle konuşmalılardı. Ancak vaiz

davranışsal değişikliklerle yetinmemeli, insanları ikna etmeli ve onları kazanmalıdır. Vaiz kendisini yalnızca düzgün bir biçimde ifade etmemeli, aynı zamanda argüman sunmalıdır. Müjde'de bize sadece duygusal olarak değil, mantıksal olarak da çekici gelen bir şey vardır.

Bu konuyla ilgili hızlıca üç konuya dikkat çekeyim. İlk olarak, vaazda argüman sunma yetkisi, Kutsal Kitap'ın birçok yerinde görülmektedir. Elçilerin İşleri 17:2–3'e bir bakalım. Pavlus'un hizmeti büyüyordu ve sebebi de şöyle açıklanıyordu: "Pavlus, her zamanki gibi Yahudiler'e giderek art arda üç Şabat Günü onlarla Kutsal Yazılar üzerinde *tartıştı*. Mesih'in acı çekip ölümden dirilmesi gerektiğine dair *açıklamalarda* bulunuyor, *kanıtlar* gösteriyordu." Ve dördüncü ayette bazılarının ikna olduğunu görüyoruz. Pavlus *tartışıyordu* (*karşılıklı konuşma* ifadesi bu kelimeden gelmektedir). Tartışmaya giriyor ve etkileşime dayalı bir şekilde Müjde'yi vaaz ediyordu. *Açıklamalarda bulunuyordu* ya da tam olarak söyleyecek olursak dinleyicilerinin zihinlerini açıyordu. Luka 24'te de İsa'nın, öğrencilerinin zihinlerini açtığını görüyoruz. İsa'nın bunu yapmasının bir yolu, Kutsal Yazılar'ın bütünlüğüyle ilgili tartışmaktı (argüman sunmaktı). Bu, Hristiyanların mantıksal olmadığı şeklindeki temelsiz inancı yıkma etkisine sahiptir. Hem Pavlus hem de İsa, Hristiyanların zihinleri en açık kişiler olduklarını kanıtlamıştır. Aynı zamanda Pavlus, *kanıtlar gösteriyordu* ya da tam olarak söyleyecek olursak dinleyicilerinin önüne bir şey koyuyordu. Mecazi olarak, bu kelime yemek koymak için kullanılmaktadır (Lu. 9:16; 10:8 vs.). Pavlus, tüketilmek üzere insanların önüne argümanlarını koyuyordu. Ve sonuç olarak, insanlar *ikna oluyordu*. İnanıyorlardı. Bazıları yenilip kazanılıyordu. Bir vaiz olarak, yüksekleri

hedeflemelisiniz. 1. Korintliler 1. bölümü yanlış okuduğumuz ve dünyanın bilgeliğini reddetmek istediğimiz için bu ikna etme fikrine karşı çıkabiliriz. Ancak bu, ikna edici olmak için gereken her şeyi kullanmamamız anlamına gelmez. İkna edici olmalıyız. Pavlus'un Kral Agrippa ve tüm kurulu ikna etme arzusunu çekinmeden dile getirdiği yer olan Elçilerin İşleri 26:26–28'de, Pavlus bunu açık ve net bir şekilde ortaya koyuyor. Pavlus, bu konuşmanın bir parçası olmakla yetinmiyordu ya da Hristiyanlığı kabul edilebilir bir hâle getirmiyordu. Müjde uğruna dünyadaki herkesi kazanmak için insanları ikna etme niyetindeydi.

İkinci olarak, gerçekten diyaloğa dayanan hizmette bulunmak değerlidir. Bu, diyaloğa dayalı vaazla aynı şey değildir. Kutsal Kitap'ta geçen vaaz kelimesi, habercilik kavramından gelir ve bir monolog şeklinde sunulur. Ancak etkileşime dayalı bir şekilde yapılan sunum yoluyla insanları Müjde'ye çekmekte çok değerli olan bir şey vardır. Pavlus diyaloğa girdi ancak vaazını monolog olarak, ahlaki güce sahip bir hitabet şeklinde verdi. Bu nedenle, kesinlikle düşüncelerimizi açıkça belirtebileceğimiz platformları, soru-cevap zamanlarını ve gerçek anlamda sohbet edebileceğimiz fırsatları buluyor ve bu akıl yürütme (tartışma) unsurunu vaaz verme uygulamasına dahil ediyor olmalıyız.

Üçüncü olarak, argümanlarınızda en önemli konuya odaklanın. Elçilerin İşleri 24:24–25'e bakalım: "Birkaç gün sonra Feliks, Yahudi olan karısı Drusilla ile birlikte geldi, Pavlus'u çağırtarak Mesih İsa'ya olan inancı konusunda onu dinledi. Pavlus doğruluk, özdenetim ve gelecek olan yargı gününden söz edince Feliks korkuya kapıldı. 'Şimdilik gidebilirsin' dedi, 'Fırsat bulunca seni yine çağırtırım.'" Feliks, Pavlus'u 1)

Mesih İsa'ya iman, 2) doğruluk, 3) öz denetim ve 4) gelecek olan yargı konularında dinledi. Bunlar argümanlarımızda işlememiz gereken dört büyük kategoridir. Aslında, Pavlus'un Romalılar 1–3'te sunduğu argümanlar da bunlardır.

Vaaz verdiğiniz bütün mesajlara bir argüman koymayı öğrenin. Bu kolay olmasa da, aslında bu kadar basittir.

4. MESAJINIZIN UYGULAMASI

Konu uygulamaya gelince, söylenmesi gereken ilk şey, açıklayıcı vaizlerin bir *yürek değişimini* amaçlamalarıdır. Bizler sadece Tanrı'nın gerçeklerini dinleyicilerimizin zihinlerine uygulamaya önem vermiyoruz; her ne kadar bu da önemli olsa da. Ya da insanları sadece eyleme geçirmekle yetinmiyoruz; her ne kadar Hristiyan hizmeti de gerekli olsa da. Bunun yerine, dinleyicilerimizin yüreklerinin peşine düşüyoruz. Vaazımız asla kişinin sadece nasıl düşündüğüne veya sadece ne yaptığına odaklanan uygulamalarla yetinmemelidir. Bunun yerine, Kutsal Kitap'a bağlı açıklayıcı vaizler olarak amacımız, dinleyicilerimizin iradesini ve Tanrı'ya yönelik duygularını tamamıyla yakalamaktır. Yürek, gücün merkezidir. Ayrıca yürek, değişimin aracıdır.

Tam kapsamlı bir yürek uygulaması, kültüre uyum sağlamayla en az dört şekilde ilişki içerisindedir. Böyle bir uygulama:

Doğrudan Yürek Tövbesini Hedef Alacaktır

Bir Dua Yüreğine Dayanacaktır

Yürek Farkındalığından Doğacaktır

Kutsal Kitap Metninin Yüreğinden (Kalbinden) Belirecektir

Yürek Tövbesi

Tekrardan Pavlus'un Atina'daki vaazına dönelim. Pavlus, orada, *yürek tövbesi* için vaaz ediyordu. Atinalıları "tövbeye" (Elç. 17:30) ve geçmiş dönemlerin "bilgisizliğinde" takılı kalmamaya çağırmıştır. Pavlus, Atinalılardan aklın, yüreğin ve iradenin tam bir dönüşümünden başka bir şey istemiyordu.

Vaaz hazırlığı boyunca bir vaiz, metni uygulama üzerinde düşünürken kendisine birtakım sorular sormalıdır: İçten bir yürek değişimi için vaaz veriyor muyum? Tövbeye çağırma konusunda sessiz kalıyor muyum? Mesajım sadece entelektüel olmanın ötesine geçiyor mu?

Unutmayın, kültüre uyum sağlamanın amacı Müjde mesajının daha ilginç bir gerçek hâline gelmesine yardımcı olmak değildir. Bunun yerine, bizler Mesih'in hak ettiği tam övgüyü alması için dinleyicilerimizin yüreğini kazanmayı amaçlıyoruz. Ve bu yüce işin gerçekleşmesi için Tanrı'nın Sözü'nü Tanrı'nın halkına uygulama, Tanrı'nın Ruhu'yla olur. Tanrı'dan başka kim insan yüreğini değiştirebilir (bu nokta ironik olarak İsa'nın düşmanları tarafından anlaşılmıştı; bkz. Mar. 2:7)?

Yürek Duası

Vaazdaki uygulamanın amacı tamamen tövbekâr yürekler olduğundan ve bu amacı sadece Tanrı gerçekleştirebildiğinden, o zaman vaaz hazırlığımızın uygulama kısmına dizlerimizin üstüne yaklaşmalıyız. Yürek duasına aşina olmalıyız.

Luka 11:1–13 bizi bu doğrultuda teşvik etmektedir. Öğrencileri İsa'ya gelip nasıl dua etmeleri gerektiğini öğrenmek istediler, tıpkı Yahya'nın kendi öğrencilerine öğretmiş olduğu gibi. Buna karşılık olarak İsa, onlara bir dua model sağladı (Lu. 11:1–4). Ardından, onları dua konusunda teşvik etmek için Tanrı'yı Baba olarak yakın bir arkadaşla karşılaştırarak, onlara bir benzetme anlattı. Gece yarısı uyanan bir arkadaş belki yardım talebinizi geri çevirebilir. Arkadaşlığın sınırları vardır! Ancak Baba olarak Tanrı, böyle bir arkadaş gibi değildir. O bizim için hazır bulunur. İsteyin, alacaksınız. Kapıyı çalın, size açacaktır. Peki Tanrı'nın bize vereceğini vaat ettiği şey nedir? "Göklerdeki Baba... kendisinden dileyenlere Kutsal Ruh'u" verecektir! (11:13). Vaftizci Yahya'nın, kendilerine nasıl dua edecekleri öğretilmiş olan öğrencileri bile Kutsal Ruh'u bilmiyorlardı (Elç. 19:1–2). Ancak Tanrı'ya şükürler olsun ki bizler biliyoruz. Ve Tanrı, Kutsal Ruh'u bize vereceğini vaat etti!

Yürek Farkındalığı

Topluluğumuzdaki insanların ruhları için yüreklerimizi Tanrı'ya açmamız gerektiği gibi, topluluğumuzdaki insanların yüreklerini de bilmeliyiz. Kültüre uyum sağlama, en iyi yönüyle, etrafımızdaki insanların yüreklerinin neyin denetimi altında olduğunu görmemize yardımcı olur. Basitçe söylemek gerekirse, eğer mesajımızın uygulaması insanlarımızın yüreklerini Tanrı'ya bağlamaya hizmet ediyorsa, insanlarımıza dair bir yürek farkındalığına sahip olmamız gerekir. Onların içsel değerlerini ve bağlılıklarını, özellikle de onları Mesih'e ibadet ve itaat yolunda doğru yaşamlar sürmekten alıkoyan şeyleri dikkatle gözlemleyip algılamak zorundayız.

Augustinus'un yazıları ve Pavlus'un Mektupları (ve aynı zamanda Elçilerin İşleri'ndeki vaazıyla ilgili yazılanlar), kültüre uyum sağlama işi üzerinde derinlemesine düşünmeleri için vaizlere olmazsa olmaz bilgiler sunar. Hatta, yalnızca bu iki adamın yazıları bile, açıklayıcı vaizin ihtiyacına hizmet etmeye yetebilir. Vaazlarda sadece gazetelerde veya medyada yer alan haberlere atıfta bulunarak bu işi çözebileceğinizi düşünmek gülünçtür. Bu tür yazılar çoğu zaman dünyada *ne* olduğunun ötesine geçmeyi başaramaz. Esas kısım, insanların yaptıkları şeyleri *neden* yaptıkları meselesidir. Ve bunu ortaya çıkarmak da daima bir *yürek* meselesi olacaktır! Bu beceriye Augustinus'tan ve Pavlus'tan daha iyi örnek olacak başka birisi yoktur. Onlar size *haberlerden nasıl* faydalanılabileceğinizi gösterirler.

Neyse ki, Augustinus'la Pavlus'un ortaya koydukları şeyler kazanılabilecek şeylerdir. Örneğin, Princeton tarihçisi Peter Brown, antik Roma üzerine yapmış olduğu araştırma ve okumalarda da bu tür yürek farkındalığı sergilemektedir. Roma vatandaşlarının *amor civicus*, yani "şehre ve o şehrin sakinlerine duydukları sevgi"yi kaleme aldığı yazısında şöyle belirtir:

> Bu sevgiyi gösteren zengin bir kişi, amatör patriae, yani memleketini seven kişi ilan edilirdi. Bu, varlıklı bir insanın gösterebileceği en onurlu sevgiydi. Amor civicus tüm tapınaklarda, mahkemelerde ve kamu binalarında, su kemerlerinde, sütunlarda ve eğlence için ayrılan geniş alanlarda –tiyatrolarda, amfitiyatrolarda ve gösterilerin yapıldığı stadyumlarda– yazılı hâlde bulunurdu. Bunlar hâlâ turistleri hayran bırakmaya ve Batı Avrupa'nın ve Kuzey Afrika'nın neredeyse her bölgesindeki Roma alanlarına çekmeye devam ediyor.[3]

Brown, Roma halkını "yüreğin manzaralarına" sahip insanlar olarak tanımlar. Onları "memleketini seven" ve "yürekleri Roma olan aşıklar" olarak tanımlar.[4] Brown, gerçekten Roma halkına vaaz veriyor olsaydı, bu bilgiler tam da vaazının uygulamasında mükemmel şekilde kullanabileceği bilgiler olurdu. Tıpkı antik Roma gibi, içinde yaşadığımız şehirler de dünya görüşlerinin birbiriyle çarpıştığı yerlerdir. Ancak insanların yürekleri gözler önündedir. Ve sizler ve ben, Peter Brown'un çok iyi bir şekilde ortaya koyduğu bu dinleme becerilerini öğrenmek zorundayız.

Tanrı'nın Sözü'nü, insanların yüreklerine nüfuz edecek bir anlayışla günümüze uygulamak için, vatandaşlarımızın neyi sevdiklerini, neyi el üstünde tuttuklarını ve neye değer verdiklerini bilmek faydalı olacaktır. Bunu daha önce hiç yaptınız mı? İçerisinde bulunduğunuz kültürdeki insanların yüreklerinin farkında mısınız?

Kutsal Yazı Metninin Yüreği (Kalbi)

Her vaizin yürek farkındalığına ihtiyacı olsa da, bir vaizin tek ihtiyacının iyi Müjde uygulamaları yapmak olduğunu düşünmek yanlış olur. Unutmayın, sağlıklı bir Müjde hizmeti her zaman kültüre uyum sağlamadan etkilenmeli ancak metin tarafından yönlendirilmelidir.

Bazı vaizler dinleyici kitlesi tarafından o kadar çok yönlendiriliyor, kültüre uyum sağlamaya o kadar çok odaklanıyorlar ki, iş vaazın uygulama kısmını hazırlamaya gelince, metinlerini unutuyorlar! Vaizlerin uygulama hazırlığı zamanlarını şu şekilde tanımladıklarını işittiğim zamanlar gerçekten oldu: çalışma masasında gözler kapalı, kafalar arkaya yaslanmış, yüzler tavana dönük şekilde oturmak.

Yüksek oranda kültüre uyum sağlamaya yönelik bir stratejinin de bir yeri vardır ancak öncelik bu olamaz. Vaiz kendi insanlarına gözleri açık ve kafası *metne gömülmüş* bir şekilde daha iyi hizmet edebilir. Hatırlanması gereken kilit mesele şudur: Verdiğiniz mesajın uygulamaları her zaman *Kutsal Yazı metninin yüreğiyle* bağlantılıdır. Bu uygulamaları bulmak için, daha iyi sorular sormalısınız; insanlarınızla ilgili değil, metinle ilgili sorular sormalısınız.

Vaaz edeceğim metne sürekli olarak sorduğum bir soru var: Kutsal Yazı'yı kaleme alan bu yazarın, okuyucuları için olan niyeti nedir? Bu mümkün olan en iyi başlangıç noktasıdır. Bu soru, düşüncelerimi yazarın amacıyla özdeşleştirir. Metnin niyetini ortaya çıkarıp ifade etmek, dinleyicilerimiz için metnin çıkarımlarını ve uygulamalarını bulma yolunda bizi ileriye taşıyacaktır. Bazen yazarın niyetini açık bir beyanda buluruz. Böyle durumlarda, yazar bize uygulama noktamızı elden vermektedir. Örneğin, Davut'la Golyat'ın hikâyesinde şöyle okuyoruz:

> Bugün RAB seni elime teslim edecek. Seni vurup başını gövdenden ayıracağım. Bugün Filistli askerlerin leşlerini gökteki kuşlarla yerdeki hayvanlara yem edeceğim. Böylece bütün dünya İsrail'de Tanrı'nın var olduğunu anlayacak. Bütün bu topluluk RAB'bin kılıçla, mızrakla kurtarmadığını anlayacak. Çünkü savaş zaten RAB'bindir! O sizi elimize teslim edecek. (1.Sa. 17:46–47)

Burada metin bize hikâyenin ana fikrini veriyor: Savaş Müjde'nin yayılmasına yönelik bir amaca ("böylece bütün dünya İsrail'de Tanrı'nın var olduğunu anlayacak") ve Tanrı

halkına O'na güvenmelerini öğreten eğitici bir amaca ("Bütün bu topluluk RAB'bin kılıçla, mızrakla kurtarmadığını anlayacak. Çünkü savaş zaten RAB'bindir.") hizmet etmektedir.

Metne sorulacak ikinci faydalı soru şudur: Bu metindeki karakterler, Tanrı'nın gerçeğine ya da Tanrı'nın Meshettiği'ne nasıl karşılık veriyorlar? Bazen –her zaman değil– karakterler topluluktaki kişiler için örnek bir kıyas sunar. Bir keresinde iki kral, yani Saul'la Davut arasındaki zıtlıkları gösteren bir metni vaaz ediyordum (1. Samuel 22). Bu, ünlü krallarla aynı sahneyi paylaşan iki küçük karakterin yer aldığı harika bir bölümdür. Bu karakterlerden ilki, Saul'la birlik olan Edomlu Doek'tir. İkincisiyse Davut'u takip etmeye karar veren Aviyatar'dır. Doek'le Aviyatar vaaz uygulaması için faydalı karakterler hâline gelirler. Her ne kadar zayıf ve kaçıyor olsa da, Tanrı'nın Meshedilmişi'ni mi takip edeceğiz? Yoksa Doek gibi yapıp, nihayetinde gücü ve kazandırdıkları boşa çıkacak olan dünyasal kralı mı takip edeceğiz?

Üçüncü bir faydalı soru şudur: Bu uygulama, metnin öncelikli uygulaması mı, yoksa sadece muhtemel bir uygulaması mı? Birincil olan uygulamayı vurguladığınızdan emin olmadan ikincil veya üçüncül bir uygulamaya tutunmamalısınız. Birincil amacınızı Kutsal Ruh'un metindeki birincil amacıyla eşleştirmelisiniz. Bu soruyu her uygulamanın giderek daha fazla soyutlaştığı bir merdiven gibi düşünün. Merdivendeki bir basamak ne kadar uzaksa, önce oraya adım atmak o kadar ahmakça olur. O basamak çok uzaktadır ve öncelikle daha yakın, daha güçlü, daha anlaşılır ve birincil olan bir basamağa tutunmak daha iyidir.

Metnimi birden fazla şekilde uygulamak istediğim durumlarda, daima birincil olanla harekete geçerim. Birincil uygula-

madan uzaklaştıkça, söylediğim şeylerin ana uygulama noktaları olmadığını topluluğuma söylerim. Kitabın 1. bölümündeki 1. Samuel 2 örneğiyle ilgili olarak söylediklerimi hatırlayın. Bu bölümle ilgili uygulamalardan bazıları ebeveynlikle ilgiliydi. Ancak metin üzerinde çalıştıkça, bu tür uygulamaların ikincil ya da hatta üçüncül olduğunu gördük.

Uygulamalarımın metnin sınırları içerisinde kalıp kalmadığını kontrol etmem için sorduğum bir diğer faydalı soru da şudur: Bu uygulama, vaaz verdiğim metni baltalıyor mu? Sırf metinden muhtemel olarak çıkabilecek bir uygulama var diye, yazarın aklında bu uygulamanın olduğunu söyleyemeyiz. Bununla bağlantılı olan soru şudur: Uygulamam diğer Kutsal Yazı metinleriyle çelişiyor mu? Eğer çelişiyorsa, o uygulamayı kullanmam. Davut'un, yiyecek ve silah elde edebilmek için kâhin Ahimelek'e yalan söylediği olayı düşünün (1. Samuel 21). Bu metni alıp, Tanrı'ya hizmette "kutsal aldatmaca" kavramını ortaya atmak için kullanabilirsiniz ancak böyle yaparsanız, Koloseliler 3:9–10'a geldiğinizde bazı sorunlarla karşılaşırsınız. Bu son soru Kutsal Yazılar'ı kendisiyle karşı karşıya getirme yanlışından sizi korumaya yardımcı olacaktır.

Çalışmamla ilgili son bir kontrol için beni Kutsal Kitap'ın yüreğine geri götüren bir soru sorarım. Verdiğim uygulamanın temelinde Müjde mi var, yoksa insanlara çok fazla buyruk verme tehlikesi içerisinde miyim? Örneğin, Yakup 3:1–12'yi vaaz ederken, şunu söylemek çok kolaydır: "Dilinizi dizginleyin." Ancak bu buyruğu burada bırakırsak, ahlakçılık yapmış oluruz. Yakup 3'ün ana noktası dilimizi dizginlemenin imkânsız olduğudur. Lütfa ihtiyacımız var. Yakup 13–18 ayetleri arasında bu noktayı vurgulamaktadır. Bizler "gökten inen" bilgeliği arıyoruz.

SON BİR SÖZ

Vaizler günümüzde en iyi etkiyi yaratmak için, kültüre uyum sağlamayı Kutsal Yazı metniyle ortak etmek zorundadır. Sadece bu da değil, ancak bunların her birinden bize *dinleyicilerimizin* yapısı, vaaz içeriğinin *düzenlenmesi*, sunduğumuz *argümanlar* ve mesajımızın *uygulamasında* yardımcı olacak şekillerde yararlanırız.

Son bir söz söyleyip bitireceğim. En iyi açıklayıcı vaizler dikkatlerini büyük oranda *bugüne* verseler de, bütün vaaz çalışmalarını (ayet anlamlandırma, teolojik derin düşünme veya kültüre uyum sağlama olsun), İsa'nın tekrar geleceği, vaizin yüreğindeki niyetler de dahil olmak üzere her şeyin bilineceği *o günün* ışında yaparlar. Yaklaşan o güne dair bilginiz sizin duada ve sadakatte kalmanıza ve meyvenin bolluğunu Tanrı'nın ellerine bırakmanıza yardımcı olsun.

SONUÇ

Kuru Kemikler

Atanmasının akabinde Charles Simeon, tatile çıkan bir pastörün yerine Trinity Sunday'de ilk vaazını verdi. O zamanda Simeon yalnızca yirmi iki yaşındaydı. Seneler sonra, ilk vaazlarıyla ilgili çabalarını şu şekilde dile getirdi:

> Bay Atkinson'ı yakından tanıdığım için, uzun tatil süresi boyunca kilisesiyle ilgilenme görevini üstlendim; ve orada bazı iyi şeylerin yapıldığını ummak için nedenlerim var. Bir ay ya da altı hafta içinde kilise oldukça kalabalıklaştı; Rab'bin Sofrası'na katılan üye sayısı her zamankinden üç kat fazlaydı ve kuru kemikler arasında kayda değer bir hareketlenme oldu.[1]

Bir vaiz olarak, Simeon'ın ilk vaazlarıyla ilgili bu kısa tarifini her yönüyle, sıradan bir şekilde –tatilde olan bir adamın yerini doldurarak– başlamasından, yararlı olma umudunun basit ifadesine kadar seviyorum. Ne harika bir başlangıç! Hatta Tanrı'nın Simeon'a özel bir armağan olarak, sonrasında hizmette ona yardımcı olsun diye onun bu ilk mesajlarını verimli kıldığını düşünüyorum. Nitekim kendisi kısa bir süre sonra Cambridge'de birçok denenmeyle karşılaşacaktı. Belki de hepsinden önemlisi, onun vaaz edilen Söz'ün etkisine olan

bakışını seviyorum: "Kuru kemikler arasında kayda değer bir hareketlenme oldu."

Simeon'un günlerinde olan şeyin, Tanrı'nın lütfuyla tekrardan olacağına dair sıkı bir inanca sahibim. Ve belki de bu sizinle başlayacaktır! Vaaz verme üzerine bu kısa kitabı yazarken, aklımda bu yirmi iki yaşındaki genç vardı. Siz de ister yirmi iki yaşında, ister seksen iki yaşında, isterseniz de bu ikisi arasında bir yerde olun, Tanrı'nın sizin hizmetinizi "bazı iyi şeylerin yapıldığı" konusunda hepimize umut verecek şekilde kullanması için dua ediyorum.

EK

Vaizlerin Sorduğu Sorular

Aşağıda, vaaz hazırlığınızda başından sonuna kadar size rehberlik etmesi için kullanabileceğiniz bazı tanılayıcı sorular yer almaktadır.

AYETİ ANLAMLANDIRMA

Çalışmama başlarken, Tanrı'nın yardımı için dua ettim mi?

Yapı

Yazar bu metni nasıl düzenlemiş? Bu yapının her bir parçası için ayet numaralarını açıkça belirtebilirseniz faydalı olacaktır.

Genel: Metinde tekrarlanan bir kelime, ifade veya fikir var mı?

Anlatı: Metin sahnelere nasıl bölünmüş? Coğrafya etrafında mı, yoksa karakterlerdeki değişimler etrafında mı düzenlenmiş? Olay örgüsü nedir? (Metindeki çatışma nedir veya dramatik gerilimi sağlayan nedir? Hikâyenin doruk noktası veya dönüm noktası nedir? Gerilim çözülüyor mu? Çözülüyorsa, nasıl?)

Söylev: Metnin dil bilgisi veya mantığı, fikirlerin akışını nasıl gösteriyor?

Şiir: Şiirin tonu veya konusu nasıl değişiyor?

Metnin düzeni yazarın amaçladığı vurgu hakkında neyi ortaya koyuyor?

Bağlam

Metnin birincil edebî bağlamı –metnin her iki tarafındaki kısımlar– metnin anlamını nasıl etkiliyor? Bu metin neden bu yerde?

İlk dinleyici kitlesinin ya da metnin türüne bağlı olarak ilk okuyucuların karşılaştıkları tarihsel durum neydi?

Bu metin daha geniş olan bir bölüme nasıl oturuyor?

Melodik Dizi

Bu kitabın özü nedir?

Metin melodik diziyi nasıl etkiliyor ve melodik diziden nasıl etkileniyor?

Metnin teması nedir?

TEOLOJİK DERİN DÜŞÜNME

Metin Müjde'yi nasıl öngörüyor ya da metnin Müjde'yle nasıl bir bağlantısı var?

Kutsal Kitap teolojisi, metin içerisinde Müjde'yi görmeme nasıl yardımcı oluyor? Yazar yerine gelen peygamberlikleri, tarihsel gidişatı, temaları ve benzerlikleri nasıl kullanıyor?

Sistematik teoloji, metin içerisinde Müjde'yi görmeme nasıl yardımcı oluyor? Beni imanda tutuyor mu, Müjde bağlan-

tısı kurmamı sağlıyor mu ya da Hristiyan olmayanlarla konuşma becerimi biliyor mu?

KÜLTÜRE UYUM SAĞLAMA VE GÜNÜMÜZ

Dinleyici Kitlesi

Bu vaazı duyacak olan kişileri tanıyor muyum? Kendimi sevgiyle onlara adadım mı? Hazırlık sürem boyunca onlar için duada kaldım mı?

Düzenleme

Vaazıma hangi şekli veya vurguyu vereceğim? Bu şekil ve vurgu, metnin şekil ve vurgusunu yansıtıyor mu?

Uygulama

Hem kendi yaşamım hem de diğer insanların yaşamında içsel bir yürek değişimi olması için mi vaaz veriyorum? Bunu, dinleyenleri alçaltacak, Kurtarıcı'yı yüceltecek ve orada bulunanların yaşamlarında kutsallığı öne çıkaracak şekilde mi yapıyorum?

Söz'ü yazıya geçiren yazarın kendi dinleyicileri için olan hedefi veya niyeti nedir?

Anlatı: Metindeki karakterler, Tanrı'nın gerçeğine ya da Tanrı'nın Meshettiği'ne nasıl karşılık veriyorlar?

Söylev/Şiir: Yazar dinleyicilerinden nasıl bir karşılık istiyor?

Uygulamam yazarın hedeflediği bir uygulama mı?

Uygulamam metnin birincil uygulaması mı, yoksa yalnızca muhtemel bir uygulama mı?

Uygulamam metni baltalıyor mu? Bu uygulama diğer Kutsal Yazı metinleriyle çelişiyor mu?

Benim verdiğim uygulama Müjde'ye dayanıyor mu, yoksa topluluğuma sadece daha fazla buyruk verme tehlikesi içerisinde miyim?

Söylemek istediğim şeyleri söylemek için mi metni kullanıyorum? Yoksa sadece Kutsal Yazılar'da olan şeyleri mi ortaya çıkarıyorum?

ÖZEL TEŞEKKÜRLER

İki pastör bana açıklayıcı vaazın örneği oldu: Kent Hughes ve Dick Lucas. Bu adamlar haftalarını yalnızca Tanrı'nın Sözü'nün açıklanması etrafında şekillendirmekle kalmadılar, aynı zamanda bana yatırım yapmak için de zaman buldular. Bundan dolayı onlara teşekkür ediyorum. Bu kişiler hâlâ benim değerli dostlarımdır ve eminim ki bu sayfalar onların sayesinde daha iyi bir hâle geldi.

Buna ek olarak, birlikte en yakından çalıştığım iki pastör olan Jon Dennis ve Arthur Jackson'a da minnettarlığımı sunmak istiyorum. Uzun yıllara dayanan sadık hizmetiniz beni teşvik ediyor. Hyde Park, Chicago'da yer alan Holy Trinity Kilisesi'ne çok şey borçluyum. On beş yıldır Tanrı'nın Sözü'nü benden memnuniyetle almaktasınız. Ve bundan da öte, birlikte her hafta, Mesih'in Sözü aracılığıyla yüreklerimizi birbirimize adamaktayız. Hem bunun için hem de Tanrı bize Mesih'in yönetimi altında vermiş olduğu mutluluk için minnettarım.

Aynı zamanda, Mark Dever ve Jonathan Leeman'ın arkadaşlığı için de minnettarım. Bu fikirlerin kâğıda dökülmesi, onların nazik davetleri ve sürekli ısrarları sayesinde olmuştur. Beyler, bu çalışmada yanınızda olmam için bana verdiğiniz fırsattan ötürü teşekkür ederim. Buna ek olarak, Crossway'deki Tara Davis'in editör olarak çıkardığı iş, bu kitabın metnini daha güçlü hâle getirdi. Teşekkür ederim.

Ayrıca, Mesih'teki dostum Robert Kinney için Tanrı'ya çok ama çok minnettarım. Her zaman olduğu gibi yine bu kitabın taslağını daha iyi hâle getirdiğin için ve dahası, Charles Simeon Trust'taki önderlik sorumluluklarını paylaştığın için çok teşekkürler.

Son olarak, Lisa, otuz yıldır lütufkârca yalnızca bana ayırdığın, ömür boyu süren sevgin için sana teşekkür ederim. Özellikle Tanrı'nın Sözü için yüreğinde açtığın o hiç durmadan genişleyen yeri seviyorum.

NOTLAR

Önsöz

1. John Frame, *The Doctrine of the Word of God* (Phillipsburg, NJ: P&R Publishing Company, 2010), 55.

2. John Stott, *Between Two Worlds: The Challenge of Preaching Today* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1982), 132.

3. Walter A. Elwell, ed., *Evangelical Dictionary of Theology* (Grand Rapids: Baker Academics, 2001), s.v. "Preach, Proclaim," by Hobert K. Farrell.

4. Joseph H. Thayer, *Thayer's Greek-English Lexicon of the New Testament* (Peabody: Hendrickson Publishers, 1996), s.v. "Euaggelizo."

5. A.g.e., s.v. "Martureo."

6. A.g.e., s.v. "didasko."

7. Şuradan uyarlanmıştır: Miguel Núñez, *The Power Of God's Word To Transform A Nation: A Biblical and Historical Appeal to Latin American Pastors*; doktora tezi, The Southern Baptist Theological Seminary, Nov. 11, 2014.

8. Ramesh Richard, Preparing Expository Sermons (Grand Rapids: Baker Books, 2005), 46.

Giriş: Eski Kemikler

1. Charles Simeon'un cenazesi ve defin yeriyle ilgili ayrıntılar için William Carus'a minnettarım. William Carus, *Memoirs of the Life of the Rev. Charles Simeon* (London: Hatchard and Son, 1847), 582–83.

2. Handley Carr Glyn Moule, *Charles Simeon* (London: Methuen & Co., 1892), 97.

3. Charles Simeon, *Horae Homileticae* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1847), xxi.

1. Bölüm: Kültüre Uyum Sağlama

1. Peter Brown, *Through the Eye of a Needle* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2012), 54.

2. Kitap boyunca ilerleyen bu çizim, Edmund Clowney tarafından bir süre önce şu eserinde yapılmış bir grafik üzerine kendi yorumumdur: *Preaching Christ in All of Scripture* (Wheaton, IL: Crossway, 2003), 32. Kilise müzisyenleri eski bir ilahiyi alıp o ilahi üzerinde nasıl bazı yeni düzenlemeler yapıyorlarsa, ben de aynı şekilde bu grafik üzerinde çalışıyorum.

3. Bernard Denvir, *The Thames and Hudson Encyclopaedia of Impressionism* (London: Thames and Hudson, 1990).

4. Andrew Lang'ın hikâyesinin ve alıntının kökeni belirsizdir ancak şu eser gibi alıntı koleksiyonlarında sıkça kullanılmaktadır: Elizabeth M. Knowles, *The Oxford Dictionary of Quotations*, 7th ed. (Oxford: Oxford University Press, 2009), 478:12.

5. Handley Carr Glyn Moule, *Charles Simeon* (London: Methuen & Co., 1892), 97.

6. Bununla ilgili daha fazlası için, Miguel Nuñez'in Shepherd's Conference 2015'teki konuşmasını dinleyin (bu konuşma 4 Mart 2015'te Sun Valley, California'daki Grace Community Kilisesi'nde aktarılmıştır). Bakınız: http://www.shepherdsconference.org/media/details/?mediaID=10912

2. Bölüm: Ayeti Anlamlandırma

1. Tarihsel ve edebî bağlamı nasıl dengelediğiniz ve bir metne hangi soruları sorduğunuz kısmen vaaz ettiğiniz kitaba bağlıdır. Örneğin, elçiler tarafından yazılan bir mektupta, o mektubun yazıldığı kilisenin veya kişinin tarihsel durumu hakkında bilgi sahibi olmak istersiniz. Ancak bir Müjde kitabını bu şekilde okumak gerekli değildir. Eğer Müjdeler tüm dünyaya dağıtılmak üzere tasarlandıysa, o zaman Müjdeci'nin Müjdesi'ni hangi edebî bağlamda bir araya getirdiği, kendisinin ilk tarihsel dinleyici kitlesinden daha önemlidir. Müjde kitaplarının dinleyici kitlesi için bkz. Richard Bauckham, ed., *The Gospels for All Christians* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1998).

2. Çoğu mektup biçim gereği bir amaç cümlesi içerir. Ayrıca Luka 1:1–4 ve Yuhanna 20:30–31 de amaç cümlelerine iyi birer örnektir.

3. Mortimer Adler & Charles Van Doren, *How to Read a Book: The Classic Guide to Intelligent Reading* (New York: Touchstone, 1940), 75.

4. Bkz. Eugene Moutoux, *Drawing Sentences: A Guide to Diagramming* (Louisville: Butler Books, 2010).

3. Bölüm: Teolojik Derin Düşünme

1. Charles Haddon Spurgeon, "Christ Precious to Believers" (vaaz, Music Hall, Royal Surrey Gardens, 13 Mart, 1859), http://www.spurgeon.org/sermons/0242.htm

2. James Barr, *The Concept of Biblical Theology: An Old Testament Perspective* (London: SCM Press, 1999), 253–54.

3. Kutsal Kitap teolojisi için iyi ikincil kaynaklar da vardır. Bu konudaki ilk deneyimimi Geerhardus Vos tarafından yazılan *Biblical Theology (Kutsal Kitap Teolojisi)* kitabından edindim. Vos, Kutsal Kitap'ın çağlara ayrılıp işlediğini anladı (Musa, Peygamberler, Yeni Antlaşma). Vos'tan Jonathan Edwards'ın *A History of the Work of Redemption (Kurtarış İşinin Bir Tarihi)* adlı kitabına geçtim. Edwards da hikâye örgüsünü üç kısma ayırmıştır: düşüşten beden almaya, beden almadan dirilişe ve dirilişten dünyanın sonuna. Ardından Graeme Goldsworthy'nin *Gospel and Kingdom (Müjde ve Krallık)* adlı kitabını okudum. Goldsworthy, tüm Kutsal Kitap'ı bir arada tutan baskın temanın "krallık" olduğunu düşünüyordu (Goldsworthy'nin kitabıyla başlamanızı öneririm). Daha basitleştirilmiş bir kaynak isterseniz, Vaughan Roberts'ın *God's Big Picture (Tanrı'nın Büyük Resmi)* adlı kitabını okuyun. Daha da basitleştirilmiş –altı yaş seviyesinde– bir kaynak isterseniz de *The Big Picture Story Bible* adlı kitabı okuyun.

4. Bu konuda neredeyse her hafta *Nestle–Aland 28th Edition* ile birlikte gelen dizini kullanıyorum. Bu dizin harika bir kestirme yol sunuyor. Grekçe okuyamıyor olsanız bile bu dizin çok faydalıdır çünkü Yeni Antlaşma'da yer alan bütün Eski Antlaşma göndermelerini ve alıntılarını listeliyor.

5. Sidney Greidanus, *Preaching Christ from the Old Testament: A Contemporary Hermeneutical Method (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1999)*, 234–40.

6. G. K. Beale, *Handbook on the New Testament Use of the Old Testament: Exegesis and Interpretation* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2012), 14.

7. D. A. Carson, "Unity and Diversity in the New Testament: the Possibility of Systematic Theology," *Scripture and Truth* içinde, ed. D. A. Carson and John D. Woodbridge (Grand Rapids, MI: Baker, 1983), 69–70.

8. Bu iki alıntı A. W. Brown'ın, Simeon'ın "Cambridge öğrencileriyle sohbet davetleri"nin parçası olarak Charles Simeon'la geçirdiği zamanlara ilişkin düşüncelerini içeren notlarından alınmıştır. Abner William Brown, *Recollections of the Conversation Parties of the Rev. Charles Simeon, M.A: Senior Fellow of King's College, and Perpetual Curate of Trinity Church, Cambridge* (London: Hamilton, Adams, & Co, 1863), 269.

4. Bölüm: Günümüz

1. Cornelius Van Til, *Paul at Athens* (Phillipsburg, NJ: P&R, 1978), 6.

2. Handley Carr Glyn Moule, *Charles Simeon* (London: Methuen & Co., 1892), 97.

3. Peter Brown, *Through the Eye of a Needle* (Princeton: Princeton University Press, 2012), 64.

4. A.g.e., 96–101.

Sonuç

1. William Carus, *Memoirs of the Life of the Rev. Charles Simeon* (London: Hatchard and Son, 1847), 24.

9Marks

Sağlıklı Kiliseler İnşa Etmek İçin

9Marks hizmeti, kilise önderlerini Kutsal Kitap'a bağlı bir vizyon ve kullanışlı kaynaklarla donatmak amacıyla, Tanrı'nın yüceliğini sağlıklı kiliseleri kullanarak dünyadaki bütün uluslara yansıtmak için kurulmuştur.

Bu doğrultuda, kiliselerde şu dokuz sağlık işaretini görmek istiyoruz:

1 Açıklayıcı Vaaz
2 Müjde Öğretisi
3 Kutsal Kitap'a Dayalı Mesih'e Dönme ve Müjdeleme Anlayışı
4 Kutsal Kitap'a Dayalı Kilise Üyeliği
5 Kutsal Kitap'a Dayalı Kilise Disiplini
6 Kutsal Kitap'a Dayalı Öğrenci Yetiştirme ve Büyüme Arzusu
7 Kutsal Kitap'a Dayalı Kilise Önderliği
8 Kutsal Kitap'a Dayalı Dua Uygulaması Anlayışı
9 Kutsal Kitap'a Dayalı Müjde Hizmetleri (Misyonlar) Anlayışı ve Uygulaması

Tüm Crossway kitaplarımız ve diğer kaynaklarımız için www.9Marks.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

İYİ BİR VAAZ NASIL OLUR?

Vaizler ve vaizlik eğitimi alan kişiler için yazılmış olan bu basit kitapta, pastör David Helm, Tanrı'nın Sözü'nün sadık bir açıklayıcısı olmak için neye inanılması ve neyin başarılması gerektiğini özetliyor.

Bu kısa kitap vaizler için pratik, adım adım rehberlik sunmanın yanı sıra, duyduğumuzda iyi vaazı ayırt edebilmeniz için hepimizi donatacaktır.

"David Helm, şimdiye kadar açıklayıcı vaaz üzerine okuduğum en yararlı, kısa ve kullanışlı kitabı yazmıştır."

MATT CHANDLER, Baş Pastör, The Village Kilisesi, Dallas, Texas

"Bir vaaz dersi öğretiyor olsaydım ve öğrencilere sadece bir kitap önerebilseydim, bu kitabı önerebilirdim. Hem deneyimsiz kişiler için bir konu sunan hem de tecrübeli kişilere yol gösteren nadir bir eserdir."

MARK DEVER, Pastör, Capitol Hill Baptist Kilisesi, Washington, DC

"Helm burada bize, Tanrı Sözü'nü sadakatle vaaz etmek için anlaşılması ve yapılması gerekenler hakkında ince bir şekilde işlenmiş ve son derece zorlayıcı bir özet sunuyor. Bu önemli bir kitaptır."

R. KENT HUGHES, Emekli Baş Pastör, College Kilisesi, Wheaton, Illinois

DAVID HELM (MDiv, Gordon-Conwell Theological Seminary), Chicago'daki Holy Trinity Kilisesi'nde baş pastör olarak hizmet etmektedir. Kendisi aynı zamanda vaaz verme konusunda uygulamalı öğretim sunan Charles Simeon Trust adlı kuruluşun da başkanıdır. Helm, *Preach the Word: Essays on Expository Preaching* adlı kitapta yazmış olmanın yanında, *The Big Picture Story Bible* ve Crossway'in Preaching the Word yorum serisinde yer alan *1 Peter, 2 Peter* ve *Jude* kitaplarının da yazarıdır.

*Bu cilt, 9Marks: Sağlıklı Kiliseler İnşa Etmek İçin adlı kitap serisinin bir parçasıdır.

KARANLIKTAN IŞIĞA YAYINLARI

ISBN 978-975-95201-0-6